

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Teologická fakulta

Katedra teologických věd

Bakalářská práce

**VOLNOČASOVÉ AKTIVITY V PÍSKU
V LETECH 1900-1950**

Vedoucí práce: Prof. ThLic. PaedDr. Martin Weis, Th.D.

Autor práce: Irena Koutníková

Studijní obor: Pedagogika volného času

Ročník: třetí

2016

Bakalářská práce v nezkrácené podobě

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Datum: .....

.....

Děkuji vedoucímu mé práce Prof. ThLic. PaedDr. Martinu Weisovi, Th.D. za cenné rady, připomínky a metodické vedení mé práce. Děkuji také paní PhDr. Haně Týcové za inspiraci a laskavou pomoc při bádání v Městské knihovně Písek a též paní Zole Mauleové za vstřícnost a ochotu při hledání vhodných zdrojů v píseckém Prácheňském muzeu.

Obsah

Úvod	9
1 Volný čas	11
1.1 Vymezení pojmu volný čas	11
1.2 Prožívání volného času	12
2 Sonda do období 1900-1914.....	15
2.1 Politická situace v České zemi	15
2.2 Město Písek z hlediska historie, religiozity a kultury	16
2.2.1 Stručná historie města od jeho vzniku do roku 1914	16
2.2.2 Religiozita v průběhu dějin města od jeho vzniku do roku 1914..	19
2.3 Kultura ve městě Písek.....	22
2.4 Přehled spolků a volnočasových aktivit ve městě Písek	24
3 Sonda do období 1914-1918.....	33
3.1 Politická situace v České zemi	33
3.2 Město Písek z hlediska historie, religiozity a kultury	34
3.3 Přehled spolků a volnočasových aktivit v Písku	36
4 Sonda do období 1918-1938.....	41
4.1 Politická situace v České zemi	41
4.2 Město Písek z hlediska historie, religiozity a kultury	43
4.3 Přehled spolků a volnočasových aktivit v Písku	46
5 Sonda do období 1938-1945.....	57
5.1 Politická situace v České zemi	57
5.2 Město Písek z hlediska historie, religiozity a kultury	59
5.3 Přehled spolků a volnočasových aktivit v Písku	62
6 Sonda do období 1945-1950.....	69
6.1 Politická situace v České zemi	69
6.2 Město Písek z hlediska historie, religiozity a kultury	71
6.3 Přehled spolků a volnočasových aktivit v Písku	74

Závěr.....	80
Seznam použitých zdrojů.....	83
Seznam příloh	90
Přílohy	91

Úvod

Jako téma své bakalářské práce jsem zvolila zkoumání volnočasových aktivit ve městě Písek v letech 1900 až 1950. Problematika volnočasových aktivit souvisí nejen s mým studijním oborem, ale i s mým několikaletým externím působením na pozici pedagoga volného času v Domě dětí a mládeže nedaleko vzdáleném od města Písku. Vlastní zvědavost, zájem prohloubit si znalosti historie spolků a jiných volnočasových organizací a zájem bádát v této problematice více, mě jednoduše přivedly na myšlenku toto téma zpracovat.

Cílem mé práce je zmapovat volnočasové aktivity v Písku v období 1900-1950. Prací bych chtěla nastínit, jak se město i jeho vnitřní „život“ v těchto vybraných pěti dekadách proměňovaly a do jaké míry byly ovlivňovány historickými událostmi. Získané informace budu zpracovávat především pomocí přímé metody, tedy citováním z dochovaných pramenů, dále pomocí komparativní metody. Podstatnou částí zpracovávání této práce bude shromažďování všech dostupných pramenů a literatury ke zmíněnému tématu. Budu pracovat s materiály z Městské knihovny v Písku a dále i zdejšího Prácheňského muzea.

Práce bude rozčleněna do sedmi kapitol. První část mé práce bude věnována vymezení pojmu volný čas a také seznámení s vývojem volného času na konci 19. století a 20. století. Následujících pět kapitol bude rozčleněno dle časového období, tak jak nejen v Písku, ale v celé české zemi, tehdejších padesát let existence „rozdělily“ zásadní historické události. Abych mohla lépe pochopit okolnosti místních volnočasových aktivit a spolků, budu se zabývat i tehdejší politickou situací v zemi a situací ve městě z historického, kulturního i religiozního hlediska, kde každá z pěti kapitol bude sondou do zmíněného období. Přičemž v první z pěti kapitol bude navíc uvedena historie a religiozita města od jeho vzniku. Při stavbě jednotlivých kapitol budu čerpat především z poznatků z dochovaných archivních dokumentů včetně odborné literatury, jež jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů. Závěrečná část bude shrnutím práce. Vzhledem k vybranému časovému úseku trvajícím pět dekad, dále množství tehdejších důležitých historických mezníků, množství uskutečněných volnočasových aktivit ve městě Písek a množství dostupných informací, se mi nepodařilo splnit požadovaný rozsah práce dle *Metodické příručky ke zpracování závěrečných prací*, naopak jsem jej o mnoho více stran, než je vyžadováno, překročila.

1 Volný čas

Před objasněním vybraného období z hlediska dějin naší země, dějin města Písku včetně religiozity i kultury a uvedením volnočasových aktivit, které do období spadají, považují za důležité nejprve vymezit pojem, který se bude v následujících kapitolách diskutovat, tedy *volný čas*. Pro někoho doba, kdy může například odpočívat, pro jiného čas, kdy se může seberealizovat. V každém případě je volný čas velmi důležitou neepochybnitelnou součástí každého z nás.

1.1 Vymezení pojmu volný čas

Za jednoho z prvních „teoretiků“ volného času považujeme Aristostela, jenž pomocí svých názorů ovlivnil mnohé koncepty volného času až do dnešní doby. Aristoteles pojem volný čas chápal jako nejvyšší hodnotu spojenou se svobodou a štěstím. Otázkou volného času se zabývali v průběhu plynoucích staletích největší myslitelé jako například Thomas More, Tommaso Campanella, Francis Bacon či Jan Ámos Komenský. Největší rozmach teoretického výzkumu volného času byl zaznamenán až v 19. a ve 20. století.¹

Volný čas můžeme obecně označit jako moderní pojem s dlouhou historií. Jedná se o fenomén, který má dva přístupy. Ten první pohlíží na volný čas jako na něco nového, co sledujeme zhruba od úseku, kdy se pracovní doba vyčlenila jako samostatný pracovní úsek. Druhý pohled na volný čas chápeme z hlediska historie starověku jako stav člověka, který není vázán praktickými materiálními povinnostmi, a tak si může užívat, odpočívat nebo se může věnovat kreativní činnosti, vzdělávání či nějaké společenské aktivitě.²

V sociologickém slovníku nalezneme definici volného času (ve smyslu leisure) v následujícím znění: „*Volný čas je čas trávený mimo pracovní dobu, kdy se do něj započítává i doba potřebná pro nezbytné fyziologické aktivity, jako je spánek nebo jídlo*“.³ V pedagogickém slovníku je s volným časem spojena definice: „*Čas, s kterým člověk může nakládat podle svého uvážení a na základě svých zájmů.*“

---

¹ ŠERÁK, M. *Zájemové vzdělávání dospělých*. Praha: Portál, 2009, s. 31

² KAPLÁNEK, M. *Čas volnosti-čas výchovy*. Praha: Portál, 2012, s. 23

³ Srov. JANDOUREK, J. *Sociologický slovník*. Praha: Portál, 2001, s. 49

*Volný čas je doba, která zůstane z 24 hodin běžného dne po odečtení času věnovanému práci, péči o rodinu a domácnost, péči o vlastní fyzické potřeby (včetně spánku)“.*⁴

Funkce volného času jsou dle B. Hofbauera vymezeny následovně: odpočinek (regenerace pracovní síly), zábava (regenerace duševních sil) a rozvoj osobnosti (spoluúčast na vytváření kultury).⁵

1.2 Prožívání volného času

Po dlouhá staletí bylo využívání volného času ve smyslu osvobození se od nutnosti a zosobnění aktivní duševní činnosti jedním z atributů moci určených především vládcům, potažmo celé vládnoucí třídě,⁶ obyčejní lidé volný čas využívali převážně pouze k závazným náboženským obřadům. Volný čas procházel v průběhu staletí řadou procesů, například během protestantismu v 16. století byl kladen důraz pouze na práci a na volný čas se pohlíželo jako na něco nepatřičného.⁷

Po skončení třicetileté války se otázka disponibilní doby projevila například tak, že si bohatší obyvatelé měst začali vybudovávat tzv. víkendové domy. Průmyslová revoluce s sebou přinesla postupné oddělování místa bydliště a místa pracoviště. V době osvícenství byl z hlediska volného času kladen důraz převážně na svobodu myšlení. Průlom ve způsobu života lidí zaznamenala vědeckotechnická revoluce, nová profesní struktura obyvatelstva spolu s postupným zkracováním pracovní doby přinesla nárůst volného času, kdy se velké oblibě těšily činnosti jako například trampingu, turistika či zahradničení.⁸

V období velkých krizí celé společnosti, ať už se jednalo o světové války či například hospodářskou recesi (počátek 30. let 20. století), bylo prožívání volného času vždy silně narušeno. Nutné bylo především více pracovat, ale práce jako taková měla ve společnosti vliv i morální, formativní i organizující.⁹ V poválečném období, kdy hospodářství bylo zcela zničené a byla potřeba jeho obnovy, došlo k nárůstu pracovní doby, která se od konce 2. světové války začala redukovat znovu až v 50. letech.

---

⁴ Srov. PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. 4. vyd. Praha: Portál, 2003, s. 274

⁵ HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál, 2004, s. 13

⁶ ŠERÁK, M. *Zájmové vzdělávání dospělých*. Praha: Portál, 2009, s. 34

⁷ Tamtéž, s. 35

⁸ Tamtéž, s. 35

⁹ Tamtéž, s. 35

Z hlediska volnočasových aktivit byly vyhledávány nejčastěji činnosti spojené s regenerací a rekreací.¹⁰

K tomu, abychom dokázali porozumět významu volného času v současnosti, je potřeba zohlednit tři skutečnosti, které ovlivnily vývoj chápání volného času v 16. - 20. století. Jsou jimi:

- vznik pravidelné pracovní doby v návaznosti na počet dnů a hodin pracovního volna,
- nárůst pracovní doby v období industrializace, kvůli čemuž se stal nedostatek volného času závažným sociálním problémem,¹¹
- osvícenská *idea svobody* jako základ moderního pojetí volného času.¹²

V otázce prožívání volného času musíme zohlednit především aspekty, které volný čas ovlivňují, těmi jsou např. sociální, politické, ekonomické jevy či demografické, kulturní a další specifické faktory. Kromě toho je nutné zohlednit i zaměření a typ osobnosti člověka a zároveň typ výchovy, která může pramenit z prostředí rodinného, školního, mimoškolního či společenského. Roli v prožívání volného času jedince hrají i kulturní tradice a dále bezpochyby vzory chování či žebříček hodnot, jenž se vytváří v průběhu celého života s důrazem na dětství. Za další faktory, které s prožíváním volného času souvisí, se považuje věk, pohlaví, vzdělání, profese, ale i vztah k práci.¹³

---

¹⁰ ŠERÁK, M. *Zájmové vzdělávání dospělých*. Praha: Portál, 2009, s. 36

¹¹ KAPLÁNEK, M. *Nauka o volném čase*. České Budějovice, 2011, s. 10

¹² Tamtéž, s. 11

¹³ ŠERÁK, M. *Zájmové vzdělávání dospělých*. Praha: Portál, 2009, s. 37

2 Sonda do období 1900-1914

2.1 Politická situace v České zemi

Přechod do nového století se vyznačoval cílem českých politiků dosáhnout zrovnoprávnění Čechů s Němci a jazyka českého s jazykem německým. Češi se také sami aktivně zapojovali do politiky, přičemž významnými politickými stranami doby byly Národní strana (Staročeši) a Národní strana svobodomyslná (Mladočeši). Vstup české společnosti do 20. století, jemuž předcházely desetiletí nesnadné cesty spojené s prostředím soustátí Rakousko-Uherska, byl spojený se silicím národním vědomím. Hlavně občanská soudržnost a aktivity s ní spojené vytvářely na svou dobu industriálně¹⁴ vyspělé společenství se vzdělaným obyvatelstvem a zároveň se zřetelně stanoveným státoprávním programem. Tradiční ani nové politické strany úspěchu nedosáhly. Idea naplňování českého státoprávního programu zanikla s rozpoutáním 1. světové války, o které je více pojednáno v následující kapitole.¹⁵

Formálně se v české společnosti hlásilo až 97% populace k římskokatolické církvi, ale v praxi značná část věřících svou víru vůbec nerealizovala, jednalo se o tzv. matrikové katolíky. Čechy byly na svou dobu postupem času nejvíce sekularizované. Mnoho organizací vystupovalo proti církvi, těmto projevům odporu včetně silicí pozice ve společnosti říkáme antiklerikalismus nebo pokrokářství.¹⁶ Katolicismus v českých zemích neměl při vstupu do nového století rozhodně vlídnou pozici. Přestože katolická církev sama o sobě vždy představovala významný fenomén, který zasahoval do veřejného života lidí, rozmach industrializace ve společnosti ji postavil do nepříjemné situace, které musela čelit. Právě onen nástup industriální

---

¹⁴ „Celkový stupeň průmyslového rozvoje v českých zemích prokročil natolik, že již na přelomu století převýšil podíl obyvatel příslušných k průmyslu a řemeslu (38,1%) podíl obyvatelstva příslušejícího k zemědělství (37,9%). České země se tak během přibližně sedmdesáti let kapitalistické industrializace změnilly v průmyslově agrární oblast. Tento rychlý vývoj byl ovšem v rámci nerovnoměrně se rozvíjejícího a celkově zaostávajícího Rakousko-Uherska ojedinělým jevem, k němuž kromě vnitřních příznivých podmínek pro rozvoj průmyslu přispělo i to, že se do českých zemí soustřeďovaly investice rakouského a zahraničního kapitálu ze zdrojů akumulovaných jinde. V období přechodu k imperialismu dále vzrůstala převaha českých zemí ve všech důležitých průmyslových odvětvích Předlitavska s výjimkou těžby ropy. Značný vliv měla skutečnost, že se sem v 80. letech díky novým výrobním metodám téměř rázem přeneslo centrum hutnictví, na něž úzce navazovala další odvětví těžkého průmyslu. Podíl českých zemí na celkovém výkonu všech v Předlitavsku používaných parních strojů dosahoval v roce 1902 61,4%.“ PRŮCHA, V. *Hospodářské dějiny Československa v 19. a 20. století*, Praha: Nakladatelství Svoboda, 1947, s. 47

¹⁵ LACH, J. a kol. *České země a Československo ve 20. Století*, Praha: Rep Tisk, s. r. o., 2013, s. 16

¹⁶ Tamtéž, s. 20

společnosti byl spojen s politizací veřejného dění a vtahováním obyvatelstva do politických procesů za pomoci politických stran, zprvu honoračních a posléze masového charakteru. Přirozeně se tento proces adaptace u instituce jakou je církev, která reprezentuje tradice a neměnnost řádu, neobešel bez žádných konfliktů a četných diskuzí.

17

2.2 Město Písek z hlediska historie, religiozity a kultury

2.2.1 Stručná historie města od jeho vzniku do roku 1914

Popis města ve znění: *„Nenajdete tu ani jeden ze sedmi divů světa. Nečekejte dunivý přípoj vln ani táhlé šumění palem či oslnivý třpyt horských ledovců. Tento kout naší země je skromný a nevtíravý. Nikdy nebyl a ani se nechce stát barevným poutačem na zastávce obligátních výletních tras pro uspěchané turisty. A přece vždycky nabízel a bude nabízet největší kouzlo: kouzlo objevování.“* nebo: *„Písek je víc než prostý pojem. Snad kdyby to nesnělo příliš prozaicky, dalo by se říci: Písek je encyklopedické heslo“* nabízí zajímavě řešená kniha s fotografiemi města a okolí.¹⁸

Informace o tom, kdy a jak se město Písek zrodilo, jsou zahalené tajemstvím. Jedna z prvních listin, kde se píše o městě Písek („Aput Pezch“, „v Písku“), pochází z roku 1243 a vydal ji český král Václav I.¹⁹ V publikaci *Písek – Příběh města* je k historii vzniku města mimo jiné uvedeno následující: *„Královské, silně opevněné město v Prácheňském kraji, kde se před léty rýžovalo z písku zlato. Bylo vystaveno roku 760, má dominikánský klášter.“* Kde se objevil letopočet 760, není přesně známo.²⁰ Nevyřešená otázka vázaná k přesnému datu vzniku města neubírá nic na pestré historii spojené s některými raritami a neskutečným množstvím událostí, jež město v průběhu dějin provázely. Uvádí se, že město Písek vzniklo jako osada u rýžovišť zlatého písku na levém břehu Otavy, odtud údajně pochází název města. Městem procházela Zlatá stezka, která vyžadovala vybudování obrany a ochrany. Proto byl ve městě už ve 13. století postaven královský hrad, při čemž část hradu byla využívána jako

---

¹⁷ MAREK, P. *Český katolicismus 1890-1914, Kapitoly z dějin českého katolického tábora na přelomu 19. a 20. století*. Olomouc: Gloria Rosice, 2003, s. 539

¹⁸ KLÍMA, J., ŠECHTLOVI, J. a M., POSTL, R. *Písek a Písecko*, Městské kulturní středisko v Písku, 1983, úvod

¹⁹ Srov. JANÍK, Z. *Almanach 750 let města Písku*. Vimperk: TINA, 1993, s. 31

²⁰ Srov. KOLÁŘ, O. *Písek – Příběh města*, Písek: Město Písek, 2012, s. 12

kasárna. Úkolem vojáků bylo střežit získané zlato i zajistit bezpečí pro obchodníky na Zlaté stezce. Byla to velmi důležitá obchodní cesta podél řeky Otavy spojující české země s Horním Rakouskem a Bavorskem, po které se dopravovala sůl ze solných dolů v Rakousku na sever českých zemí. Největší nebezpečí hrozilo na přechodech přes řeku a na soutoku Otavy a Vltavy asi 15 km od Písku. Proto byl na tomto důležitém říčním přechodu později postaven hrad Zvíkov, což byl ve své době nejmohutnější český hrad.²¹

Statut královského města dal Písku v roce 1254 Přemysl Otakar II., díky jehož působení město vzkvétalo a rostlo. Jak již bylo zmíněno, v západní části města při pravém břehu řeky byl vybudován královský hrad, jenž patří ke hradům středoevropského kastelánského typu.²² Od roku 1902 slouží hrad, respektive pouze jeho část, známému Prácheňskému muzeu, jenž dnes disponuje mnoha expozicemi, výstavami, depozitáři, ale funguje i jako zázemí pro odborné pracovníky a technický personál.²³ Kromě hradu byl ve městě založen klášter, postaven děkanský kostel a kamenný most přes řeku. Tento kamenný most byl po Juditině mostu v Praze nejstarší mostní stavbou u nás. Dnes je nejstarším doposud stojícím kamenným říčním mostem v naší republice.²⁴ Mimo jiné se k 13. století váže i vybudování kostela sv. Václava, kde se z původní stavby dodnes dochovalo základní zdivo.

Ze středověkého období se nedochovalo velké množství písemných zpráv. Radikální proměnou prošla stavba kostela hlavně v 16. století.²⁵ Současně byly ještě ve 13. století vybudovány i hradby, jejichž trojitě zdi zesiloval příkop a tři brány: Pražská, Putimská a Týnská (Budějovická).²⁶ V dobách vlády Karla IV. došlo hned k několika událostem, jednak díky vládcovu ustanovení byla ve městě vybudována solnice pro široké okolí, dále také obilnice, tehdy největší v Čechách (s kapacitou až 600 000 litrů žita). Město zasáhl velký požár, bohužel nebyl posledním v historii.²⁷

Město v průběhu staletí doprovázely události jako dobytí území husity, při kterém došlo k vyplenění kláštera, město Písek bylo v těchto časech centrem husitského hnutí. Během třicetileté války (konkrétně v letech 1619-1620) bylo město nejen dobyt,

---

²¹ PRÁŠEK, J. *Písecké 2. tisíciletí*, Písek: J&M, 2000, s. 20

²² JANÍK, Z. *Almanach 750 let města Písku*. Vimperk: TINA, 1993, s. 32

²³ Oficiální turistický web města Písek [online] 2016. [citováno dne 6. 1. 2016]. Dostupné na www.pisek.eu/vismo/dokumenty2.asp?id_org=200196&id=1083&n=prachenske-muzeum&p1=51.

²⁴ Oficiální web města Písek [online] 2016. [citováno dne 6. 1. 2016]. Dostupné na www.mesto-pisek.cz/historie-mesta-pisek/ds-1027/p1=1001

²⁵ ADÁMEK, J. *Písecké katolické kostely*, Písek: Římskokatolická farnost Písek, 2005, s. 39

²⁶ BĚLOHLAV, J. *Písek, Vlastivědný sborník*, Praha: Politika, 1911, list 1

²⁷ JANÍK, Z. *Almanach 750 let města Písku*. Vimperk: TINA, 1993, s. 33

ale došlo i k vyvraždění jeho obyvatelstva. V roce 1641 byl Písek znovu povýšen na královské město a v 18. století se město opět stalo centrem Prácheňského kraje. Kromě již zmíněných dominant se Písek pyšní rozměrným náměstím, jež je rozdělené na dvě části. K západní části náměstí přiléhal hrad a východní část sloužila jako tržiště. Na Velkém (spodním) náměstí stojí barokní radnice (z let 1737-1764) a na Alšově (malém) náměstí stojí barokní mariánský sloup (z roku 1713). Krom novorenesanční budovy (dnešní poliklinika) či secesní hotelové budovy, kde naleznete obrazy vystihující dějiny města od Mikoláše Aleše, se město může chlubit například i první elektrárnou v Čechách určenou pro veřejné osvětlení. Město je dále proslulé i školstvím, v 19. století zde vznikla reálka, revírnická škola i vyšší škola lesnická. Jednou z dalších píseckých rarit bylo držitelství největšího městského panství v Čechách, a to zejména lesů.²⁸ V 19. století bylo město jihočeským centrem vzdělanosti, umění či školství²⁹ a městem, kde se nejen usídlily, ale mnohdy zde i tvořily či působily známé osobnosti.³⁰

Při vstupu do dvacátého století se ve městě zavedl vodovod, který zásadně změnil sociální a hygienické podmínky obyvatel města, což bylo tehdy bezesporu vítanou změnou.³¹ Ale právě zavedení vodovodu znamenalo konec kašen a různých nádržek, přičemž se z této doby zachoval jediný relikv, barokní socha Neptuna z Kašny na Velkém náměstí.³² V roce 1903 se po dlouhých přímlovách poslanců i dlouhých urgencích podařilo ve městě zavést telefon. Jednou z dalších zajímavostí z počátku nového století bylo mimo jiné zaznamenání prvního automobilu, které Písecké listy jmenovaly

---

²⁸ Oficiální web města Písek [online] 2016. [citováno dne 6. 1. 2016]. Dostupné na [www: http://www.mesto-pisek.cz/historie-mesta-pisek/ds-1027/p1=1001](http://www.mesto-pisek.cz/historie-mesta-pisek/ds-1027/p1=1001)

²⁹ Oficiální web města Písek [online] 2016. [citováno dne 6. 1. 2016]. Dostupné na [www: http://www.mesto-pisek.cz/historie-mesta-pisek/ds-1027/p1=100](http://www.mesto-pisek.cz/historie-mesta-pisek/ds-1027/p1=100): „...s nástupem osvícenství a ještě později národního obrození dostává Písek i jeho okolí další, nový rozměr a to především v podobě význačného (nejen) jihočeského centra vzdělanosti a umění. Není divu, vždyť zdejší materiální i duchovní kultura, má dávnou tradici. A písečtí humanisté rozvíjeli nejen ji, ale i školství. V druhé polovině 18. století zde vzniká nejedna střední škola a gymnázia vysoké úrovně, což z Písku vytvořilo významného nositele rozvoje kultury a národního uvědomění.“

³⁰ Tamtéž: „Před 100 – 150 lety se ve městě rodily, či dočasně anebo natrvalo usadily známé a věhlasné české osobnosti mnoha tvůrčích směrů, které byly evropského, někdy i světového formátu, což se muselo nutně podepsat na tváři tehdejšího života. Zvučná jména jako A. Heyduk, F. Šrámek, R. Weiner, L. Stroupežnický, A. Sedláček a mnozí další kumštýři té doby se svými díly a celou tvůrčí působností vryli do podoby někdejšího Písku. Mnohým spisovatelům posloužilo Písecko k umístění dějů literárních děl a ještě později si mnozí filmaři velmi často vybírali různé místní partie při volbě exteriérů. Písek měl vždy i hudební tradici, kterou bychom mohli sledovat již od středověku. Tu novodobou založili především O. Ševčík, ale i např. písečtí rodáci O. Jeremiáš a J. Srnka.“³⁰

³¹ PRÁŠEK, J., *Písecké 2. tisíciletí*, Písek: J&M, 2000, s. 180

³² Tamtéž, s. 181

„samohybem“. Tehdy s ním do města přijeli redaktoři listů Prager Tagblatt a Wiener Tagblatt.³³

2.2.2 Religiozita v průběhu dějin města od jeho vzniku do roku 1914

Otázka religiozity byla v českých zemích obecně proměnlivá, v průběhu dějin se měnila léta, kdy se obyvatelé sjednocovali, ať už za účelem náboženství či s jinou společenskou tendencí, někdy byly naopak tyto tendence sjednocování mizivé. Co se týče religiozity ve městě Písek, z dostupné literatury máme informace, že první písemné zprávy pojednávají o postavení trojlodního kostela Narození Panny Marie v roce 1303, ačkoliv je tu teze, že byl kostel společně s hradem vybudován již o půl století dříve. Současně tehdy vznikl i klášter žebravého typu řádů dominikánů spolu s kostelem Povýšení sv. Kříže. V období husitských válek byl klášter naprosto zničen.³⁴ Kostel sv. Kříže na náměstí byl po roce 1419 pouze pozůstatkem tohoto kláštera.³⁵

V období konce vlády Václava IV. se v Čechách schylovalo k náboženským nepokojům, které byly vyvolány krizí římskokatolické církve (trojapaženství).³⁶ V roce 1416 (rok po upálení mistra Jana Husa) došlo k přepadení místní fary, jednalo se o ukázkou „potrestání“ svatokupectví. Dvacátého srpna roku 1419 bylo město ovládnuto husity a zároveň došlo k již zmíněnému přepadení i zničení kláštera včetně vyhnání místních mnichů. Ve městě byla mimo jiné zavedena tzv. spotřební komuna a objevily se zde pověstné kádě pro uložení společného majetku ve prospěch obce.³⁷ Situace v Písku za této doby byla popsána například takto: „*Husovy myšlenky nacházely svou odezvu i na jihu Čech a zejména pak po jeho smrti došlo k velice výrazné náboženské diferenciaci společnosti. Mnoho Vodňanských, především původem ze sociálně nižších vrstev, se zúčastňovalo nejen husitských poutí, ale zřejmě i násilím doprovázených náboženských bouří v nedalekém Písku.*“³⁸ Tehdejší život obce byl zaznamenán v nejstarší městské knize, která je nemálo ceněnou památkou husitské éry. Uvádí se zde například, že Jan Žižka dával přednost před městem Tábor právě městu Písek. Město si pro svou

³³ PRÁŠEK, J. *Písecké 2. tisíciletí*, Písek: J&M, 2000, s. 182

³⁴ JANÍK, Z. *Almanach 750 let města Písku*. Vimperk: TINA, 1993, s. 32

³⁵ Písek: *Vlastivědný sborník systematických monografií měst, městeček a památných míst*. BĚLOHLAV, J. (ed.) Praha: Politika, 1911, s. 2

³⁶ BERKA, J., LOUŽENSKÝ, J., PAZDERA, J. *Vodňanské zastavení na přelomu milénia*. Vodňany: tisk BT Blatná, s. 73

³⁷ JANÍK, Z. *Almanach 750 let města Písku*. Vimperk: TINA, 1993, s. 34

³⁸ BERKA, J., LOUŽENSKÝ, J., PAZDERA, J. *Vodňanské zastavení na přelomu milénia*. Vodňany: tisk BT Blatná, 2000, s. 73

vojenskou základnu vybral i tábořský hejtman Chval z Machovic, který zde poté působil jako velitel hradu a zároveň správce píseckého kraje. Později ho v pozici správce nahradil hejtman Matěj Louda. Město se tehdy stalo zároveň ideologickým centrem husitského hnutí. V tehdejší době ve městě pobýval i husitský „biskup“ Mikuláš Biskupec z Pelhřimova, město zůstalo věrné kalichu i po lipanské porážce (rok 1434). Písek si s výjimkou spojenou s uznáním Zikmunda Lucemburského za krále udržoval svou suverenitu až do roku 1452, kdy se podrobil Jiřímu z Poděbrad.³⁹

Přes permanentní válečné nepokoje se město dokázalo rychle vzpamatovávat a Písek se znovu začal rozvíjet, což by pokračovalo nebýt požáru (6. 4. 1532), který s výjimkou zhruba 40 domů zachvátil vše.⁴⁰ Souhrou událostí, jakými byl požár či například nepovedené vystoupení českých stavů proti králi Ferdinandu I., došlo k tomu, že Písek zůstal zcela bez prostředků. Vše trvalo až do osmdesátých let téhož sotletí, kdy město začalo opět majetek shromažďovat, ale za cenu četných půjček a následně dluhů. Cestu k rozvoji města přerušila třicetiletá válka, kdy po dvou uskutečněných obleháních města došlo nakonec po proniknutí německého katolického a císařského vojska do Čech – pod vedením Maximiliána a Buquoye – ke stanutí před Pískem a jeho obyvatelstvem s cílem, aby se vzdali (29. 9. 1620). I přes snahu o vyjednávání bylo město dobito.⁴¹ Co se týče náboženské situace po roce 1620, ve městě Písek sídlili kněží podobojí a díky aktivitám katolíka Huerty došlo v Písku k opětovnému zavádění katolictví. Působili zde později i jezuité, svou nenásilnou formou se snažili obyvatelé obrátit na víru, po ročním neúspěšném hledání svého vhodného faráře odešli na jiná potřebná místa.⁴²

V roce 1713, pár desítek let poté, co byl za svatého prohlášen dominikán papež Pius V., se tento světec stal zároveň patronem města Písek. Jeho postavu můžeme vidět na morovém sloupu na Alšově náměstí. Sloup, respektive sousoší, jehož autorem byl sochař Christian Wideman, se sestává ze soch, jimiž jsou Panna Marie, sv. Josef, Václav, Pius V., Šebestián, Roch, Rozalie, Barbora, Vavřinec, František Xaverský a Máří Magdaléna.⁴³ Z historie 18. století stojí dále za zmínku slib učiněný v děkanském kostele, který během francouzského obsazení města a následného dobývání rakouským vojskem, učinili obyvatelé v souvislosti s modlitbou k obrazu Písecké Madonny. Tehdejší vroucné

---

³⁹ KOLÁŘ, O. *Písek – Příběh města*, Písek: Město Písek, 2012, s. 23

⁴⁰ JANÍK, Z. *Almanach 750 let města Písku*. Vimperk: TINA, 1993, s. 35

⁴¹ Tamtéž, s. 37

⁴² Tamtéž, s. 38

⁴³ Tamtéž, s. 39

modlení mělo pravděpodobně tlumit strach, aby opět nedošlo k podobnému zvěrstvu jako v letech 1619 a 1620. Sepsaný slib ve znění: „*všichni obyvatelé města na důkaz vděčnosti každý rok k stálejší, největší cti a slávě nejblahoslavenější Rodičky Boží Panny Marie, vykonají velké procesí s nebesy, při čemž bude nesen obraz Matky Boží z děkanského kostela k morovému sousoší, kde děkan vykoná slavnostní bohoslužbu*“, visíval v purkmistrově kanceláři. Tato městská slavnost se ve městě konala každou neděli po 8. červnu, a to pravidelně od roku 1744 až do roku 1939, kdy došlo k okupaci. Po skončení druhé světové války došlo k obnovení tohoto procesí, ale jen na krátkou dobu, únorové události roku 1948 nebyly již slavnosti tohoto typu nakloněny.⁴⁴ Další událostí spjatou s místní religiozitou bylo zrušení píseckého kláštera v rámci josefínských reforem. Místní řeholníci přešli do diecézní služby, majetek byl rozprodán a z jeho konventu vznikla v 19. století věznice.⁴⁵

V roce 1871 byla v nádvoří domu ve Smetanově ulici č. p. 78 úspěšně dostavena synagoga obce izraelské (v tehdejší době obec židovská). Nahradila tím tak tehdejší modlitebnu, která sídlila v Heuydukově ulici.⁴⁶ Jako datum dostavení se uvádí i rok 1870.⁴⁷ V roce 1898 Píseckým římskokatolickým vikariátem evidováno ve městě Písek 408 Židů na 10478 katolíků.⁴⁸ O čtrnáct let později vznikl v Písku sbor církve bratrské. Věřící se nejprve setkávali v domě rodiny Trčkových, později v prostorách bývalé hospody u Kamenného mostu.⁴⁹

Na přelomu století město Písek nepříjemně proslavilo soudní řízení tzv. Hilsnerova procesu“ (vražda křesťanského děvčete, za potencionálního vraha byl považovaný mladý Žid). Proces s městem neměl ve skutečnosti nic společného. Po vyslovení rozsudku v neprospěch obžalovaného došlo před budovou soudu k protižidovské demonstraci.⁵⁰ Za další událost, která byla spjata s přelomem století, můžeme považovat vznik kazatelské stanice reformované církve (22. 4. 1900), přičemž již v počátcích existence této církve byl počet členů kolem třiceti.⁵¹

---

⁴⁴ Tamtéž, s. 41

⁴⁵ KOLÁŘ, O. *Písek – Příběh města*, Písek: Město Písek, 2012, s. 36

⁴⁶ Srov. JANÍK, Z. *Almanach 750 let města Písku*. Vimperk: TINA, 1993, s. 45

⁴⁷ Srov. KOLÁŘ, O. *Písek – Příběh města*, Písek: Město Písek, 2012, s. 56

⁴⁸ Tamtéž, s. 56

⁴⁹ Církev bratrská Písek [online] 2009-2015. [citováno dne 8. 1. 2016]. Dostupné na [www: http://cb.cz/pisek/historie-sboru](http://cb.cz/pisek/historie-sboru)

⁵⁰ JANÍK, Z. *Almanach 750 let města Písku*. Vimperk: TINA, 1993, s. 48

⁵¹ Farní sbor Českobratrské církve evangelické v Písku [online] 2016. [citováno dne 8. 1. 2016]. Dostupné na [www: http://pisek.evangelnet.cz/podstranky/historie.html](http://pisek.evangelnet.cz/podstranky/historie.html)

2.3 Kultura ve městě Písek

Písek, na svou dobu privilegované královské město či metropol Prácheňského kraje měl, co se týče úrovně kultury, „laťku“ celkem vysoko, což s sebou přinášelo i strach, že o své postavení může přijít. Město tedy hledalo dále nová řešení, různé strategie a koncepce rozvoje. Pro město vznikly spolu s různými koncepcemi i působivé slogany jako např. „Město v lesích“, „Město v moři lesů“, „Penzipolis“⁵² nebo „Jihočeské Atény“. Poslední slogan byl spojen především s rozvětvenou sítí středního školství, možností trávit volný čas návštěvou kulturních pořadů a v neposlední řadě trvalá přítomnost osobností celonárodního významu. Konkrétně ve druhé polovině 19. století a v první polovině 20. století jimi byly především básník Adolf Heuyduk, historik August Sedláček⁵³ či hudební virtuóz, skladatel a pedagog Otakar Ševčík.⁵⁴ Za jednoho z nejznámějších obyvatel města Písek se považuje spisovatel Fráňa Šrámek, přestože tu žil pouze 10 let. Město mu bylo údajně inspirací pro román *Stříbrný vítr* (r. 1910).⁵⁵ Kromě toho zde školy navštěvovala řada umělců a vědců jako např.: Karel Klostermann, Antonín Sova, Mikoláš Aleš, zmíněný Fráňa Šrámek, František Ladislav Čelakovský aj.⁵⁶

Město neproslavily ale pouze uvedené postavy, již od roku 1841 se totiž mohlo pochlubit vlastní knihovnou, tehdy jednou z nejstarších českých knihoven. Přes stěhování na různé adresy knihovna ale po roce 1900 málem zanikla, zachránilo ji sloučení s moderní sokolskou knihovnou.⁵⁷ Kulturně historickým pracovištěm se širokou působností, a to především po roce 1900, bylo ve městě Prácheňské muzeum, které v prostorách místního hradu funguje dodnes.⁵⁸

V oblasti místní kultury byla důležitá v neposlední řadě samozřejmě i hudba, která se v Písku provozovala pravděpodobně snad od založení města. Písecká hudba byla v minulých stoletích provozována ve smyslu tradice spojené s kostelem, kde byl součástí bohoslužebných liturgií gregoriánský chorál. Následně se v období husitském změnil jak vývoj českého zpěvu, tak i hudby. Důkazem nám může být *Jistebnický kancionál*

---

⁵² KOLÁŘ, O. *Písek – Příběh města*, Písek: Město Písek, 2012, s. 68

⁵³ Tamtéž, s. 69

⁵⁴ Tamtéž, s. 70

⁵⁵ Oficiální turistický web města Písek [online] 2016. [citováno dne 7. 1. 2016]. Dostupné na www.pisek.eu/vismo/dokumenty2.asp?id_org=200196&id=1166&n=frana-sramek

⁵⁶ Oficiální web města Písek [online] 2016. [citováno dne 9. 1. 2016]. Dostupné na www.mesto-pisek.cz/historie-mesta-pisek/ds-1027/p1=1001

⁵⁷ JANÍK, Z. *Almanach 750 let města Písku*. Vimperk: TINA, 1993, s. 101

⁵⁸ Tamtéž, s. 108

a Jistebnický graduál.⁵⁹ Součástí historie hudby ve městě Písek byla i škola, neboť již v 15. století byla hudba spojena s výukou na latinských církevních školách. Ve století osmnáctém bylo o hudbu, respektive o postavy obeznámené múzickým uměním (např. František Purr), obohaceno místní gymnázium.⁶⁰ Století devatenácté přineslo na gymnázium osobnosti jako Václav Alois Svoboda (spisovatel, jehož úspěchy se promítly i do hudebního dění), František Ladislav Čelakovský (autor první sbírky českých a slovenských písní) a dále například Karel a František Jedličkovi (K. J. – hudebník, sbormistr a skladatel, F. J. – sběratel národních písní) a další.⁶¹

Co se týče dramatického umění, které je lidstvem vyhledáváno již od nejstarších dob, ve městě Písek je počátek divadla spojován s datem 16. 4. 1756. Zmíněné datum je uvedeno na dochovaném prospektu, který tehdy vyzýval na hru „Tajemství lásky Krista Pána“, která se konala v děkanském kostele Panny Marie. Ve chvíli, kdy se divadlo oddělilo od kostelů, trpělo město nedostatkem jiného vhodného prostoru, kde by divadlo mohlo být. Jednalo se například o hostinské místnosti, prostory gymnázia, prostory starých kasáren a od roku 1815 o dvůr domu obyvatele p. Otta,⁶² kde vznikla samostatná divadelní budova. Jenže ani „Ottovské divadlo“ postupem času lidem nestačilo, divadlo bylo malé a temné. Přes nemalý počet návrhů, některých velmi zajímavých, se divadlo svého prostoru dočkalo až v roce 1868. Šlo o bývalý taneční sál „Na střelnici“, který se přejmenoval na Městské divadlo. Divadlo se zde konalo do roku 1897, kdy se sem na prozatímní dobu přestěhovala tabáková továrna a místo divadlu uvolnila až v roce 1902, za přispění obce došlo k renovaci a zavěšení nové opony.⁶³

Město se mohlo mimo jiné pochlubit i provozem lesního divadla, ve kterém se hrálo již v roce 1865, kdy byly v lesíku *Na Flekačkách* pro diváky připraveny pouze lavičky, místo jeviště bylo tehdy provizorní lešení.⁶⁴ Velké oblibě se ve městě těšil biograf. Do města občas zavítali majitelé pojízdných kinematografů, dále tu pak ještě před válkou vznikly dva stálé biografy. V roce 1911 jej zprovoznil Karel Malkus.⁶⁵ Další podnik podobného typu vznikl v roce 1914 díky Eduardu Vaňkovi.⁶⁶ V Janáčkově ulici lákalo

---

⁵⁹ JANÍK, Z. *Almanach 750 let města Písku*. Vimperk: TINA, 1993, s. 118

⁶⁰ Tamtéž, s. 120

⁶¹ Tamtéž, s. 121

⁶² Tamtéž, s. 260

⁶³ Tamtéž, s. 261

⁶⁴ Písecký deník [online] 2005-2016. [citováno dne 10. 1. 2016]. Dostupné na [www: http://pisecky.denik.cz/zpravy_region/pi_20100204divadlo.html](http://pisecky.denik.cz/zpravy_region/pi_20100204divadlo.html)

⁶⁵ PRÁŠEK, J. *Písecké 2. tisíciletí*, Písek: J&M, 2000, s. 190

⁶⁶ PRÁŠEK, J. *Písecké 2. tisíciletí*, Písek: J&M, 2000, 191

obecenstvo ještě další podobné zařízení, šlo o *Panorama p. Kříže*, kde se promítaly stereodiapozitivy.⁶⁷ Toto tzv. Císařské panorama vzniklo ve městě již v roce 1909 a uvádí se, že nejvíce frekventovaná byla témata zeměpisná, mohlo to být způsobeno i tím, že panorama byla navštěvována jako doplněk výuky v průběhu vyučování.⁶⁸

Krom zmíněného docházela již tehdy do Písku nepřeborná škála novin a časopisů a konkrétně hotel *Dvořáček* se mohl tehdy pyšnit nabídkou pro své návštěvníky dokonce 46 druhů tiskovin. V době, kdy došlo k zavedení rychlíků, „čerstvý“ tisk měli v Písku k dispozici doslova už k ranní kávě. Krom toho byla právě v období počátku nového století již celkem aktivní místní žurnalistika. Jednalo se o desítky různých listů, týdeníků i například odborných i cizojazyčných časopisů. Tradici místního časopisectví přerušila blížící se válka.⁶⁹

V otázce místní kultury hrálo svou nemalou roli i pořádání výstav. Výstavy se zde konaly již od roku 1876, další výstava zejména hospodářského rázu se uskutečnila v září 1882. Roku 1910 zde proběhla například *Živnostenská výstava* a v roce 1912 došlo k upořádání tzv. *Jubilejní krajské výstavy*.⁷⁰

2.4 Přehled spolků a volnočasových aktivit ve městě Písek

Volnočasové aktivity a existence spolků i organizací ve městě Písek byla již již tehdy bohatá. Ve městě Písek se kromě tělocvičných jednot rozvíjely i sportovní a jiné kluby. „*Již v roce 1860 byla v Písku založena Hospodářsko-lesnická jednota pro jižní Čechy, roku 1868 Průmyslový spolek, roku 1869 Včelařská jednota, roku 1871 Sadařský spolek, roku 1882 Rybářský spolek a roku 1883 Zahradnický spolek kraje Píseckého*⁷¹. Přibývali také spolky zaměřené na využití volného času. Roku 1859 vznikl pěvecký spolek *Otavan*, o devět let později místní organizace *Sokola*, roku 1871 spolek *divadelních ochotníků*, roku 1876 *bruslařský klub*, roku 1884 *klub bicyklistů a Literární jednota*, roku 1886 *jakýsi klub angažovaných nestraníků s názvem Občanská jednota* a roku 1888, *když bicyklisté přesedli z trojkolek na dvoukolky, též klub píseckých velocipedistů*.“⁷²

⁶⁷ Srov. PRÁŠEK, J. *Písek před 75 lety aneb Kronika roku 1922*, Písek: J&M, 1996, s. 57

⁶⁸ Srov. PRÁŠEK, J., *Písecké 2. tisíciletí*, Písek: J&M, 2000, s. 191

⁶⁹ Tamtéž, s. 183

⁷⁰ PRÁŠEK, J. *Písek před 75 lety aneb Kronika z roku 1922*, Písek: J&M, 1996, s. 63

⁷¹ KOLÁŘ, O. *Písek – Příběh města*, Písek: Město Písek, 2012, s. 60

⁷² Tamtéž, s. 61

Po roce 1900 se v Písku dařilo především sportu. Ve městě vznikl nejen fotbalový, zimní a plavecký stadion, ale i sportovní hala, tenisová hala, tenisové kurty, motokárová dráha, umělý lyžařský svah, kuželník, střelnice a školské tělocvičny. Dále sloužila ve městě místním občanům ale i letním hostům plovárna u sv. Václava. Za koupáním se dalo vyrazit i na městský ostrov či k vojenské plovárně, a to pouze do roku 1939, kdy byla plovárna německým vojskem zrušena.⁷³ Jak se můžeme díky dostupné literatuře dozvědět, Písek byl již do období před první světovou válkou (co se spolků a volnočasových aktivit týče) velmi činný.

Vzhledem k počtu místních spolků a výčtu volnočasových aktivit a naproti tomu rozsahu práce přiblížím v nadcházejících odstavcích pouze vybrané, tehdy velmi činné, organizace.

Již v druhé polovině 19. století byl v Písku založen spolek *Ressource*, který se v roce 1857 přejmenoval na *Besedu*, z té pak v roce 1861 vznikla *Měšťanská beseda*. Spolek byl velmi aktivní a kromě hudby provozoval i divadlo a turistiku. Mimo to beseda podporovala i jiné pěvecké spolky ve městě.⁷⁴ Zaslouhou vlastenců, kteří byli v Besedě sdružováni, byl besedou ustanoven Pěvecký spolek *Otavan*.⁷⁵ Patří k nejstarším v Čechách, povolovací dekret je již ze dne 21. 1. 1859, tedy ještě před pražským pěveckým spolkem *Hlahol*.⁷⁶ Koncem devatenáctého století, konkrétně v roce 1896, vznikl v Písku další pěvecký spolek s názvem *Gregora*. Spolu s pěveckým spolkem *Otavan* se v roce 1910 sloučily do spolku s názvem *Otavan-Gregora*.⁷⁷ Mimo jiné dala Měšťanská Beseda vzniknout i spolku ochotníků, a to již v druhé polovině 19. století. *Spolek divadelních ochotníků* byl velmi činný. Za velmi úspěšný rok byl považován rok 1905. Zajímavou hranou inscenací byla hra Luďka Archléba “Osudný manévr” a Schönthanova veselohra “Zlatá Eva”.⁷⁸ Od roku 1912 byla činnost spolku pár let znatelně slabší.⁷⁹

Rok 1900 dal vyniknout spolku s názvem *Spolek paní a dívek Světlá*, jenž byl výsledkem ženského hnutí. Zásluhy na jeho vzniku měla spisovatelka Vilma

---

⁷³ PRÁŠEK, J., *Písecké 2. tisíciletí*, Písek: J&M, 2000, s. 191

⁷⁴ JANÍK, Z., *Almanach 750 let města Písku*. Vimperk: TINA, 1993, s. 125

⁷⁵ Tamtéž, s. 126

⁷⁶ KOLÁŘ, O., *Písek – Příběh města*, Písek: Město Písek, 2012, s. 52

⁷⁷ AMBROŽ, V., *Památník pěveckého spolku Hlahol*, Hlahol, rok 1945, s. 7

⁷⁸ JANÍK, Z., *Almanach 750 let města Písku*. Vimperk: TINA, 1993, s. 270

⁷⁹ Tamtéž, s. 271

Seidlová-Sokolová. Náplní činnosti spolku byly například přednášky recitační a hudební večery.⁸⁰ Přehled všech takových přednášek⁸¹ či například dýchánek⁸² během daných let lze nalézt ve výročních zprávách. Cílem spolku bylo mimo jiné připodobnit se spolkové činnosti spisovatelky Karolíny Světlé. Již při vzniku měl spolek údajně 64 členů, na konci správního roku celkem již skoro 200 členů. Kromě osvětové činnosti se spolek věnoval i dobročinným aktivitám jako například pořádáním “Polévkových kuchyní” či “Vánočních nadílek”.⁸³

Rok 1905 byl založen *Spolek Lidové čítárny*, o jehož vznik se přičinil Dr. Jaromír Malý, jeho nápad tehdy podpořil i spolek Akademiků. Spolek se mimo jiné staral právě o místní knihovnu. Činnost spolku byla podporována obcí, která čítárně předplácela 14 periodik.⁸⁴

Dalším spolkem, kde mohli píseční obyvatelé prohloubit své především hudební dovednosti, byl spolek s názvem *Filharmonický spolek Smetana*. Spolek byl ustanoven v roce 1907 díky iniciativě muzikanta Ladislava Svěceného a sdružoval místní hudebníky, učitele i studenty. Ve stanovách ze dne 14. 7. 1909 se uvádí, že účelem spolku bylo: “*povzbuzování a pěstování smyslu pro ušlechtilé vzdělání srdce i ducha ve všech vrstvách obyvatelstva, péče o rozšíření pravých názorů v umění hudebním, péče o pěstování lásky k hudbě, jmenovitě orchestrální*”.⁸⁵ Díky zachování kroniky tohoto

---

⁸⁰ JANÍK, Z. *Almanach 750 let města Písku*. Vimperk: TINA, 1993, s. 130

⁸¹ KOPECKÝ, T. *Výroční zpráva o spolku paní a dívek Světlá v Písku za osmý rok správní 1907-1908*, náklad: vlastní, tisk: T. Kopecký, Písek, s. 4: „*Těžká doba, již prožívá národ náš a jež zatemňuje do daleka obzor budoucnosti naší, vybízí jak jednotlivce, tak spolky k upřímné, zdvojené činnosti v každém směru jejich národního působení. Poohledně se proto ke konci správního roku spolkového, zda a kterak dostal spolek „Světlá“ svým povinností. Byl to především jak minulá léta směr vzdělávací, jímž činnost spolku našeho se ubírala pořádáním přednášek, literárních a hudebních dýchánek. Cennými přednáškami členské schůze se vzácnou ochotou obohatili P. T. pánové: Dne 22. října 1907 pan Adolf Heyduk, c. k. školní rada: „ O Karlu Havlíčkovi-Borovském.“ Dne 6. listopadu 1907 p. Jar. Špaček, professor na škole rolnické: „ O využitování zeleniny.“ Dne 4. prosince 1907 p. Fr. Bareš, professor na c. k. reálce: O Karlu Hynku Máchovi.“ Dne 8. ledna 1908 p. Karel Kálala, ředitel průmyslové dívčí školy: „Jak se odstraňuje zlo.“ Dne 5. února p. Jos. Tybička, professor na c. k. gymnasiu: „Črty z cest Solnohrady, Tyroly a Bavorskem.“ Dne 4. března p. Ph. Dr. Ant. Kudrnovský, professor na c. k. gymnasiu: „ O kulturním vývoji českého divadla.“ Dne 18. března pan. Al. Hoch, učitel měst. školy: „Vesmír v Kosmických písních J. Nerudy.“ K těmto přednáškám družila se dne 13. Července 1907 přednáška p. jar. Špačka: „ O zavařování ovoce, ovocných šťáv a marmelád,“ což přímo prakticky ve školní kuchyni za dozoru osvědčeného tohoto odborníka prováděno člny spolku.“*

⁸² Tamtéž, s. 5: “*V dýchánkách přednášeli: Dne 16. října 1907 sl. Vilma Baudysová: “Antonán Dvořák.” Dne 20. listopadu sl. Růžena Matoušová, učitelka: “O četbě mládeže.” Dne 22. ledna 1908 pan Al. Vymetal, ředitel kůru: “O Bedřichu Chopinovi.” Dne 19. února sl. Hanna Schwarzová četla studii od Ž. Kveder-Jalovškové “O mohamedánské škole.” Dne 8. Dubna přednášela: “Píseň národní a její důležitost ve škole.”*

⁸³ E-dejiny [online] 2016. [citováno dne 23. 1. 2016]. Dostupné na [www: http://www.edejiny.cz/vznik-spolku-svetla/](http://www.edejiny.cz/vznik-spolku-svetla/)

⁸⁴ JANÍK, Z. *Almanach 750 let města Písku*. Vimperk: TINA, 1993, s. 101

⁸⁵ JANÍK, Z. *Almanach 750 let města Písku*. Vimperk: TINA, 1993, s. 131

spolku je možno účel spolku kompletně dokončit, v kronice se krom uvedeného ještě uvádí: „*Aby dosaženo bylo účelu toho, koná Smetana pravidelné zkoušky, pořádá veřejné koncerty, produkce, přednášky, přátelské schůze i vycházky a sprostředkuje návštěvy českých po případě i cizích skladatelů a virtuosů.*“⁸⁶ Dvě hlavní zvučná jména, která patří ke spolku, jsou Jaroslav a Otakar Jeremiášovi.⁸⁷

Obyvatelé města Písek mohli svůj volný čas trávit i v některé z místních tělovýchovných organizací, které poskytovaly tehdy širokou škálu činností a aktivit.

Začneme tou nejznámější a na počet členů nejrozsáhlejší organizací; jednotou *Sokol*. V roce 1862 dr. Miroslavem Tyršem založená dobrovolná tělocvičná organizace Sokol se začala postupně rozšiřovat i do dalších českých měst, jedním z nich byl od 15. října roku 1868 i Písek. S pravidelným cvičením se začalo ve starém divadelním sále „U Radášů“⁸⁸, později se cvičilo v budově reálky, v sále střelnice i jinde. Vhodné řešení nakonec přineslo postavení vlastní tělocvičny v roce 1895, která cvičencům slouží dodnes. Krom pravidelného cvičení jednota Sokola pořádala každoročně veřejná cvičení, výlety i taneční zábavy (např. sokolské šibřinky). Dále akademie uskutečňovala přednášky nejen pro členy, ale i veřejnost. Rok 1899 byl ve znamení vzniku sokolské veřejné knihovny, v roce 1904 vzniklo pomocí jednoty loutkové divadlo, v roce 1907 dokonce dramatický odbor, který byl v průběhu let velmi činný, od roku 1911 se konala filmová představení. Jednota Sokol se snažila rozvíjet svou činnost i po hudební stránce, o čemž svědčila snaha založit již v roce 1872 sokolskou kapela, která se více rozvinula až po první světové válce. Krom výše uvedeného se díky píseckému Sokolu obecně ve městě rozvíjel sport. Již v roce 1882 založila jednota veslařský odbor, o dvanáct let i šermířský odbor a v roce 1897 se členové jednoty podílely na vzniku tenisového kroužku. Písecký Sokol se samozřejmě účastnil všech sokolských sletů, k tomu byl spolupořadatelem župních sletů ve městě.⁸⁹ Aktivity jednoty se tehdy mimo jiné přirozeně promítly i do místních novin.⁹⁰ Z kraje nového století vznikl díky Sokolu

---

⁸⁶ DigiArchiv SOA v Třeboni: Archiv SOkA Písek, Filharmonický spolek Smetana v Písku. *Kronika Filharmonického spolku Smetana*, Datace: 1929-1949, Písek, s. 10: [online] 2016. [citováno dne 7. 2. 2016]. Dostupné na [www:](https://digi.ceskearchivy.cz/DA?doctree=1khppi&menu=3&id=200214&page=2)

<https://digi.ceskearchivy.cz/DA?doctree=1khppi&menu=3&id=200214&page=2>

⁸⁷ JANÍK, Z. *Almanach 750 let města Písku*. Vimperk: TINA, 1993, s. 131

⁸⁸ Tamtéž, s. 107

⁸⁹ Tamtéž, s. 108

⁹⁰ Anonym: „*Tělocvičná jednota „Sokol“ pořádala dne 29. prosince 1901 přátelský večírek, při němž byly rozdány br. Starostou ceny a čestná uznání bratřím, kteří závodili při IV. sletu všesokolském v Praze. Výsledek velice tuhých závodů, jichž se jedno družstvo zdejší jednoty v oddělení nižším účastnilo, byl pro jednotu skvělý, což vysvětluje již z toho, že jednota písecká získala čestného uznání „Svazu československého Sokolstva“ a zařaděna na místo 19, mezi 50. vyznamenanými jednotami*

i obor jezdeckví, oficiálně se v Písku ustanovil dne 8. 6. 1904, a to zásluhou JUDr. Hesslera. Již při založení měl odbor 31 činných členů. V počátcích se cvičení uskutečňovalo v jízdárně ve Švantlově dvoře, později se používaly jízdárny „hřebeční stanice“.⁹¹ Záznam z této ale i ostatních akcí jednoty vždy byly stručně zaznamenány do *Pamětní knihy Sokola v Písku*.⁹² První veřejné vystoupení se konalo při VI. sletu sokolské župy Jeronýmovy v roce 1904. Dále se například účastnil cvičení a slavností v Protivíně, v Blatné, ve Vodňanech, ve Strakonících, Miroticích, Mirovicích, Sedlici, Březnici, Bavorově, Volyni, Vimperku či v Plzni.⁹³

Zmíněný Sokol doplnila v podobné činnosti dne 6. 3. 1910 tělocvičná organizace *Dělnická tělocvičná jednota* (dále jen „DTJ“), jež v počátcích působila v hostinci u Hrachů.⁹⁴ DTJ ale neměla úplně snadné začátky. Rakouské úřady a česká buržoazie nebyly organizacím tohoto typu nakloněny, ale i jednota samotná se potýkala s chybějícími prostředky pro vybavení tělocvičny. S přispěním od sociálně demokratických stran a obce se nakonec základní vybavení pořídilo, ale nevyhovoval prostor pro trénování. Žádost o pronájem školní tělocvičny na Pražském předměstí byla ředitelem školy zamítnuta. Jednota pořádala četné zájezdy a s velkým nadšením se připravovala na své první veřejné cvičení v Písku, které bylo naplánováno na 25. 8. 1914. Blížící se válka akci zmařila.⁹⁵

Písečtí mohli svůj volný čas trávit i při aktivitách a akcích místních sportovních klubů. *Bruslařský klub*, založený v Písku dne 18. listopadu 1876, byl ve své době prvním sportovním klubem ve městě. Centrum jeho činnosti bylo na kluzišti na Otavě u městského ostrova. V průběhu tréninků ve večerních hodinách bývalo kluziště

---

z 250 závodících. Mimo to získali čestného uznání a stříbrné medaile následující bratři: br. Thorovský Jan 33.5 bodů z 40 dosažitelných bodů a zařaděn na místo XIII. Mezi 1220 závodníky, br. Steinigr Vilouš 33 bodů z 40 dosažitelných bodů zařaděn na místo XXII. Mimo to účastnil se br. Němeček Břetislav závodů zvláštních a skočiv trojskokem 9 m. 60cm. získal XI. Místo mezi 28 závodníky. Výsledky tyto jsou zajisté velice skvělé pro naši jednotu a jasně dokazují, že jednota chová dosti mužstva statného a vedení její že spočívá v rukou nejlepších.“ Otavan, 1902, 4. 1. 1902, s. 4

⁹¹PEROUTKA, O. a kol. *100 let tělesné výchovy v okrese Písek*. Vimperk: Československý svaz tělesné výchovy, 1968, s. 77

⁹² „Zkoušky na veřejné cvičení vykonány 26. června dopoledne, odpoledne o 2. hod. vyšel pa velký průvod ze Sokolovny, ubíraje se městem na cvičiště, zřízené v ohradě Trhalovy parní pily. Zahajovaly jej jízdni odbory z Prahy, Plně a Č. Budějovic, k nimž přidružili se jezdci písečtí, kteří právě předtím 8. června se sestoupili v odbor.“ DigiArchiv SOA v Třeboni: Archiv SOkA Písek, Sokol – tělocvičná jednota Písek. *Pamětní kniha Sokola v Písku*, Datace: 1868-1932, Písek, s. 102: [online] 2016. [citováno dne 10. 2. 2016]. Dostupné na [www: https://digi.ceskearchivy.cz/DA?doctree=1khppi&menu=3&id=200219&page=5](https://digi.ceskearchivy.cz/DA?doctree=1khppi&menu=3&id=200219&page=5)

⁹³ PEROUTKA, O. a kol. *100 let tělesné výchovy v okrese Písek*. Vimperk: Československý svaz tělesné výchovy, 1968, s. 78

⁹⁴ Tamtéž, s. 109

⁹⁵ Tamtéž, s. 91

osvětleno a jako zábavný prvek pro bruslíci zde někdy účinkovala vojenská hudba.⁹⁶ Bohužel se k Bruslařskému klubu nezachovaly téměř žádné písemnosti, ale díky Klubu velocipedistů se dovídáme, že údajně v roce 1889 uspořádali bruslaři své první závody. O pět let později se konaly závody druhé, v roce 1894 třetí. Klub se ale nezabýval pouze bruslením, uvádí se, že tento sport byl záležitostí i společenskou. Na veřejném kluzišti se půjčovaly i saně, na kterých mohli páni vozit své nebruslíci dámy.⁹⁷

Koho nelákalo bruslení, své vyžití mohl najít v místní cyklistice. Na činnost původního *Klubu tricyklistů* (1884) po ustanovující schůzce oficiálně navázal *Klub velocipedistů*, který pořádal vyjížďky do okolí, zároveň byla jeho zájmem i závodní cyklistika. Zajímavostí bylo, že s přívalem dalších nadšených cyklistů ve městě byl vydán policejním úřadem královského města Písku i jízdní řád pro cyklisty. Ten například zakazoval jezdit ve městě těm cyklistům, kteří nebyli opatřeni číslem a legitimací.⁹⁸ Klub díky postavení vlastní cyklistické dráhy (1897) začal provozovat své cyklistické závody a dne 8. 8. 1897 uskutečnil v Písku první atletické závody, kde se utkali i závodníci z Prahy a Plzně. O rok později se ve městě konal při příležitosti výletu českých cyklistů do jihozápadních čech sjezd pod záštitou České ústřední jednoty velocipedistů. Bohužel i přes všechny tyto aktivity se klub v roce 1912 rozpadl. Je nutno zmínit, že při Klubu velocipedistů byl v roce 1897 ustanoven tenisový kroužek, z něho potom 1899 vznikla *Tenisová společnost*,⁹⁹ která se roce 1902 přejmenovala na *Lawn-tennis-club*. Později prostřednictvím sloučení Bruslařského klubu, tohoto Lawn-tennisového klubu a dále studentských sportovních kroužků, započal v červenci 1910 svou činnost *Sportovní klub*.¹⁰⁰ Písek byl jedním z prvních českých měst z celé země, který s tenisem začal a vybudoval si svou dlouholetou tradici.¹⁰¹ Díky velkému zájmu o tento sport došlo k výstavbě nových dvorců, konkrétně byly tři dvorce dostaveny v letech 1909 a v roce 1910.¹⁰²

---

⁹⁶ JANÍK, Z. *Almanach 750 let města Písku*. Vimperk: TINA, 1993, s. 110

⁹⁷ PEROUTKA, O. a kol. *100 let tělesné výchovy v okrese Písek*. Vimperk: Československý svaz tělesné výchovy, 1968, s. 68

⁹⁸ PEROUTKA, O. a kol. *100 let tělesné výchovy v okrese Písek*. Vimperk: Československý svaz tělesné výchovy, 1968, s. 69

⁹⁹ JANÍK, Z. *Almanach 750 let města Písku*. Vimperk: TINA, 1993, s. 110

¹⁰⁰ Tamtéž, s. 110

¹⁰¹ POŘÍZKA, J., BUZEK, J., MÜNDEL, K. *100 let tenisu v Písku 1897-1997*. Písek: Tenisový klub Písek, 1997, s. 3

¹⁰² POŘÍZKA, J., BUZEK, J., MÜNDEL, K. *100 let tenisu v Písku 1897-1997*. Písek: Tenisový klub Písek, 1997, s. 4

Již zmíněný *Sportovní Klub* se v dalších letech svého působení zasloužil o rozvoj kopané, ledního hokeje, tenisu i dalších sportů.¹⁰³ Co se týče kopané, vývoj tohoto sportu měl podobný průběh nejen v Písku, ale i jiných městech. Sportu se věnovali především studenti místních středních škol, a to již v prvních letech dvacátého století, přičemž se tehdy hrálo hlavně s tzv. hadrákem, který byl sešitý většinou z punčoch. Kopaná ale začala postupně vadit písecké veřejnosti. Důkazem může být zpráva uvedená v Píseckých listech z roku 1903.¹⁰⁴ První fotbalové zápasy v rámci Sportovního klubu, pochopitelně přátelské, neboť tehdy ještě neexistovala žádná soutěž, hráli hráči v Písku ještě před oficiálním potvrzením založení klubu¹⁰⁵ na jaře roku 1910. K oficiální ustanovující schůzi fotbalového odboru došlo 20. 7. 1910 v „zadní části Paulovy restaurace“, stejně jako tomu bylo u schůze k založení klubu. Oddíl kopané, který do roku 1912 trénoval převážně na vojenském cvičišti v Purkraticích, uvažoval později dokonce o výstavbě nového hřiště, ale v následujících letech plány narušil příchod válečných událostí.¹⁰⁶

Co se týče dalších místních sportů, již na přelomu století se zde zásluhou italského šermíře Minelliho zřídila šermířská škola, kterou navštěvovali především písečtí civilní občané. Škola byla přístupná ve všední dny od 17 do 20 hodin. Šerm se ve městě těšil zájmu a oddíl se dokonce účastnil i „Šermířského turnaje“ konaného v Praze. Tento sport se začal od roku 1908 pořádat i v písecké jednotě, která uspořádala šermířský kurs.¹⁰⁷

Město Písek díky rozmanitosti města i okolí přitahovalo výletníky. Ve městě vznikl nejprve *Spolek pro povznesení návštěvy cizinců* a díky přednášce uskutečněné dr. Kurzem v roce 1900, kde se probírala důležitost turistiky v Písku, vznikl ve městě

---

¹⁰³ JANÍK, Z. *Almanach 750 let města Písku*. Vimperk: TINA, 1993, s. 110

¹⁰⁴ PEROUTKA, O. a kol. *100 let tělesné výchovy v okrese Písek*. Vimperk: Československý svaz tělesné výchovy, 1968, s. 82: „Podívejme se dnes na děti, jdoucí po ulici! Jeden kamínek nenechají bez kopnutí. A kde dvě, tři děti pohromadě hrají si, nevidíte je hrát nic jiného než kopanou. Hra se ujala mezi naší mládeží, že dnes je jim nejmilejší zábavou. Je tomu již několik roků, kdy c. k. zemská školní rada výnosem svým zaslaným všem školám zakázala přísně hrát „špačka“. A přece není hra v špačka ani z daleka tak nebezpečnou, jako surová, divokou vášně vzbuzující hra „kopaná“. Kopaná neušlechťuje, ale suroví – to je dokázáno. Nuže! Naši povinností je hru tuto z programu dětských her odstraniti – zakázati. K tomu práva máme! Rodiče budou jistě souhlasit.“

¹⁰⁵ *50 let Písecké kopané, 1910-1960, Vznik sportu v Písku*, s. „Pro kopanou byla doba zlomu století předvegetativní, ale nikoli hluchá pro další boj. Pobyt vysokoškoláků v Praze v době násilné izolace a odchod mladých lidí do Vídně se odrážel i v Písku. Kroužky z ulice, hadrák, tenisák, vlastní pravidla, dva kameny jako branky, ulice proti ulici, břeh proti břehu byly první projevy kopané ve městě. V roce 1908 dochází na vojenském cvičišti u Purkratic k prvnímu meziměstskému utkání. Soupeřem nemohl být nikdo jiný než Strakonice“. 4

¹⁰⁶ KRÁL, L. *100 let fotbalu nad řekou*, Písek: FC Písek, 2010, s. 8

¹⁰⁷ PEROUTKA, O. a kol. *100 let tělesné výchovy v okrese Písek*. Vimperk: Československý svaz tělesné výchovy, 1968, s. 78

prostřednictvím ustanovující schůze (24. 2. 1901) *Klub českých turistů v Písku*. Následně se 4. srpna téhož roku konal první výlet na Vyhlídky, Rokzročák a k rybníku Němci. O dva roky později byl v klubu ustanoven výletní tábor. Krom vyznačení turistických cest (Písecké hory a Hradišťský les) se klub zasadil o velkou propagaci města, příkladem může být například propagační plakát z roku 1902, který na přání klubu vydala obec. Plakát byl zhotoven dle návrhu Václava Jansy a byl doplněn o verše Adolfa Heyduka. Ve stejném roce se díky klubu vydal například „Průvodce po královském městě Písku a jeho okolí“, v roce 1911 se vydání dočkala brožurka „Průvodce značkovánými cestami v lesích král. města Písek“. V témže roce dále vyšly série pohlednic a reklamní brožurka „Město v lesích král. Písek“. O dva roky později Klub českých turistů v Písku vydal mapy píseckých lesů v o rok později letáky (20 tisíc kusů) „Písek, město v lesích, Pensionpolis“. Členové tohoto píseckého klubu měli zájem v roce 1910 postavit turistickou chatu, stavby se dočkali až ve třicátých letech.¹⁰⁸

---

¹⁰⁸ JANÍK, Z. *Almanach 750 let města Písku*. Vimperk: TINA, 1993, s. 112

3 Sonda do období 1914-1918

3.1 Politická situace v České zemi

První světová válka, při které bylo kromě bojujících armád zapojeno i civilní obyvatelstvo, byla prvním skutečně globálním konfliktem v dějinách. Válka s sebou přinesla fenomény jako například zákopovou válku, vyhlášení všeobecné branné povinnosti a spolu s dynamizující průmyslovou revolucí masovou produkci vyspělejších zbraní. Hledat jedinou příčinu rozpoutání války není jednoduché, ale jedním z mnoha důvodů napětí kromě nacionalismu či rostoucí průmyslové revoluce bylo imperiální soupeření mocností, kde hlavními aktéry války v Evropě byly aliance tehdejších velmocí jako Trojspolek (Německo, Rakousko-Uhersko a Itálie)¹⁰⁹ a Dohoda (Velká Británie, Francie a Rusko).¹¹⁰

K otázce české politiky v první světové válce se ve své publikaci *Nástin českých dějin 20. století* vyjádřili autoři Vaculík a Čapka následovně: „Zatímco rakouští Němci a Maďaři šli do války s elánem, byli Češi zaskočeni a jejich reprezentace zcela nepřipravena. Mobilizace v českých okresech proběhla hladce, ale národ, odchovaný nacionalismem, vytušil absurdnost svého postavení, když měl jít bojovat proti těm, kteří byli národními mluvčími vydáváni za „bratry“.“¹¹¹

Velmi neblahé důsledky války se promítly do každodenního života obyvatel. Typickým vzorcem bylo například to, že zatímco muži bojovali na frontách, musely ženy i děti pracovat v továrnách, od roku 1915 byl pro jejich potřeby zaveden přidělový systém (např. na mouku, chléb, cukr, maso apod.). Jak obyvatelé měst, jež neměli možnost pěstovat ovoce či zeleninu, tak obyvatelé vesnic, kteří část své úrody museli odvádět státu, procházeli velmi svízelnou situací. Stát pomocí vynucených půjček od různých spolků a institucí financoval náklady s válkou spojené. Ani školství a volný čas nebyly válkou ušetřeny, docházelo k omezování výuky (učitelé museli narukovat do armády, dále pro vytápění škol nebyl dostatek paliva i k omezování spolkové činnosti).¹¹²

---

¹⁰⁹ LACH, J. a kolektiv, *České země a Československo ve 20. století*, Praha: Rep Tisk, s. r. o., 2013, s. 22

¹¹⁰ Tamtéž, s. 23

¹¹¹ VACULÍK, J., ČAPKA J. *Nástin českých dějin 20. století*, Brno: Masarykova univerzita, 2005, s. 17

¹¹² LACH, J. a kolektiv, *České země a Československo ve 20. století*, Praha: Rep Tisk, s. r. o., 2013, s. 23

Válka mimo jiné velmi ovlivnila náboženské smýšlení veřejnosti. Konzervativní římskokatolická církev byla ve společnosti spojována především s vládnoucí habsburskou dynastií, která tehdy zásadně ztratila na sympatiích. Právě během období první světové války, kdy byly slouženy bohoslužby za vítězství zbraní Habsburků, se u řady lidí zvýšila nedůvěra vůči katolické církvi, potažmo vůči celému křesťanství.¹¹³

Vzhledem k podílu rakouské monarchie na vyvolání války i pochybnostem vůči její funkci jako ochrany menších národů v prostoru střední Evropy byla v očích české politiky monarchie diskvalifikována. Nově vniklá situace přinesla naději na dalekosáhlé změny, někteří z českých politických představitelů začali uvažovat odbojově¹¹⁴ s myšlenkou na samostatný československý stát. O formulování plánů a myšlenek se aktivně postaral zejména Tomáš Garrigue Masaryk,¹¹⁵ který se s dalšími spolupracovníky pomocí svých diplomatických jednání s představiteli států Dohody zasadil o vznik československých legií v Rusku, Francii i Itálii.¹¹⁶ V otázce odboje panovala z počátku u většiny českých předáků pouze skepse a strach o ohrožení Čech. Z kraje se například podařilo vytvořit pouze ilegální kroužek se vžitým názvem „Česká Maffie“, jenž měl pomoci zpravodajských úkolů udržovat styk s emigrací. Veřejně vystoupit se Masaryk rozhodl 14. 11. 1915, jednalo se o proklamaci Českého komitétu, který byl záhy přejmenován na Národní radu československou. Spolu s Tomášem Garrigue Masarykem byli představiteli zahraničního odboje dále doc. dr. Edvard Beneš a poručík (později generál) Milan Rastislav Štefánik.¹¹⁷ V posledním roce válečného období, konkrétně 28. října 1918, úspěšně vzniklo samostatné Československo, což byl počátek dlouhého, ale především složitého procesu.

3.2 Město Písek z hlediska historie, religiozity a kultury

Válka samozřejmě zasáhla i město Písek, válečná situace měla negativní vliv na celkový rozvoj města. Kromě odvodů na frontu měla tato válka neblahý dopad především na chudší obyvatele a v neposlední řadě i samotný život ve společnosti byl po všech

---

¹¹³ TONZAR, D. *Vznik a vývoj novodobé husitské teologie a Církev československá husitská*. Praha: Karolinum, 2002, s. 39

¹¹⁴ LACH, J. a kolektiv, *České země a Československo ve 20. století*, Praha: Rep Tisk, s. r. o., 2013, s. 16

¹¹⁵ Tamtéž, s. 17

¹¹⁶ Tamtéž, s. 24

¹¹⁷ KÁRNÍK, Z. *Malé dějiny československé 1867-1939*, Praha: Dokořán, s. r. o., 2008, s. 29

stránkách omezen.¹¹⁸ Pro časté úmrtí vojáků v místních lazaretech se za městem v roce 1905 zřídil další hřbitov, kam bylo v průběhu dalších let i desetiletí pohřbeno několik tisíc českých, rakouských, maďarských, německých, ruských, sovětských, jihoslovanských i jiných vojáků.¹¹⁹ Obrovské ztráty během války utrpěl i písecký 11. pluk. V období první světové války činily ztráty tohoto pluku celkem 12 959 mužů, k tomu je nutno ještě počítat ztráty 28. pluku,¹²⁰ jež tehdy sídlil také v Písku - 6571 vojáků.¹²¹ Místní tisk podával nejen o činnostech tohoto pluku zprávy.¹²²

V roce 1918, kdy válka vrcholila, se hospodářství skutečně hroutilo. Zásobování bylo rozvráceno, o čemž svědčí i fakt, že potravinové lístky nebyly již kryty zbožím. V této době byly aktivní zejména levicově orientované strany, například sociální demokraté, kteří svou stranu založili v Písku již v roce 1896, a dále strana národně sociální.¹²³ Ve městě nebyl pouze nedostatek potravin, ale i potřebných zbraní, respektive chyběl i materiál na výrobu zbraní, tzv. děloviny. Situace si vyžádala podobně jako i v jiných městech naší země organizování sbírek barevných kovů a docházelo i k rekvírování kostelních zvonů.¹²⁴ V místní Velké věži děkanského kostela došlo k odebrání potřebných zvonů. Roku 1917 byly spuštěny, rozlity a použity právě pro účely výroby zbrojního materiálu.¹²⁵

Z hlediska kultury během Velké války nastínil zajímavý pohled na situaci ve městě ve své knize autor Ondřej Kolář: „*V Písku šel život i za této války, kdy narukovavší mladí muži umírali, jistým normálním tempem – a některé věci jako by už předznamenávaly přípravu na poklidné kulturní ovzduší První republiky. Zatímco zuřily boje na všech frontách, v Písku se zrodila nová kulturní atrakce – lesní divadlo, vybudované na Americe, jednom z příměstských kopců Píseckých hor, které se za lesmistrů Josefa Zenkra a Karla Knappa začaly plánovitě měnit v rekreační lesopark.*“¹²⁶ Jednalo

---

¹¹⁸ JANÍK, Z. *Almanach 750 let města Písku*. Vimperk: TINA, 1993, s. 49

¹¹⁹ PRÁŠEK, J. *Písecké 2. tisíciletí*, Písek: J&M, 2000, s. 194

¹²⁰ Tamtéž, s. 201

¹²¹ Tamtéž, s. 202

¹²² Anonym: „*Vánoce vojáků nejstaršího českého pluku v poli. První pracovní oddělení českého pluku č. 11 dli právě tou dobou v Haliči a účastní se při opevňovacích pracích krakovské pevnosti. Aby vojíní oddělení toho měli jednou, až se vrátí k vykonávání svého civilního zaměstnání příjemnou upomínku na letošní svátky v poli strávené, ybla pro ně uspořádána nadílka při záři vánočního stromku. Koa mandanti jejich, nadporučík Rudolf Janeš promluví k nim v obou zemských jazycích příležitostná slova, načež každý z vojáků by obdarován*“. *Písecké Listy*, 1914, 30. 12. 1914, s. 6

¹²³ JANÍK, Z. *Almanach 750 let města Písku*. Vimperk: TINA, 1993, s. 49

¹²⁴ E-Písek [online] 2011. [citováno dne 9. 1. 2016]. Dostupné na [www: http://episek.cz/clanky/detail.php?id=203](http://episek.cz/clanky/detail.php?id=203)

¹²⁵ PRÁŠEK, J. *Písecké 2. tisíciletí*, Písek: J&M, 2000, s. 185

¹²⁶ KOLÁŘ, O. *Písek – Příběh města*, Písek: Město Písek, 2012, s. 73

se o zvelebenou verzi lesního divadla, které mělo koncem 19. století působiště v místě zvaném *Na Flekačkách*. Nové lesní divadlo slavnostně zahájeno dne 22. 6. 1916 bylo připraveno pro 900 diváků. Zájem ale postupně opadával, za hlavní důvod se považuje velká vzdálenost od města. Dnes jsou na místě původního divadla pouze trosky.¹²⁷ Během války došlo v Písku k dalšímu kulturnímu počínu, a to založení časopisu *Otavan*, s podtitulem *Vlastivědný obrazový měsíčník pro národní, kulturní a hospodářská zájmy královského města Písku a kraje Prácheňského*.¹²⁸ Z kulturních událostí vázaných k válečnému období je na místě uvést premiéru jednoaktovky Jaromíra Hrušky *Pytláci* na libreto M. Dvořáka, která se konala na jaře roku 1916.¹²⁹

3.3 Přehled volnočasových aktivit v Písku

Jak již bylo zmíněno, válka narušila život občanů po všech stránkách. Bohužel ani spolky a volnočasové aktivity ve městě nebyly těmto událostem ušetřeny. Mnoho spolků i klubů muselo buď činnost přerušit úplně, nebo ji velmi omezit. Níže je shrnutý přehled skutečností, které negativně spolky, kluby a volnočasové aktivity během války provázely.

Jak již bylo nastíněno v předchozím období, spolek *Otavan* a spolek *Gregora*, které fungovaly pod *Měšťanskou besedou*, vzájemným sloučením vyloučily případnou konkurenci. Podobně jako u jiných spolků došlo k odvedení mnoha členů do vojenské služby.¹³⁰ Ještě v prosinci roku 1918 byla činnost hudebního spolku omezena.¹³¹ Stejně tak ochabla i činnost *Spolku divadelních ochotníků*, kde též válka zapříčinila úbytek členů. Mimo jiné byl spolek tehdy donucen hrát na různých rakouských oslavách, přičemž je ale nutno dodat, že vždy se jednalo o hry české.¹³²

Činnost spolku *Světlá* nebyla během války ukončena, naopak spolek byl aktivní a například dne 10. února 1917 uspořádal koncert ve prospěch “Polévkové kuchyně”

---

¹²⁷ Písecký deník [online] 2005-2016. [citováno dne 10. 1. 2016]. Dostupné na [www: http://pisecky.denik.cz/zpravy_region/pi_20100204divadlo.html](http://pisecky.denik.cz/zpravy_region/pi_20100204divadlo.html)

¹²⁸ KOLÁŘ, O. *Písek – Příběh města*, Písek: Město Písek, 2012, s. 74

¹²⁹ Tamtéž, str. 132

¹³⁰ AMBROŽ, V. *Památník pěveckého spolku Hlahol*, Písek: Pěvecký spolek Hlahol, 1945, s. 22

¹³¹ Anonym: „Z výboru zpěváckého spolu „*Otavan-Gregora*“ se nám sděluje, že převládlo přesvědčení, že nemají se pořádati žádné zábavy, pokud naši bratři krvácejí na bojištích. – Zvláště pak nebylo chuti pořádati lokální koncerty, knimž by zajisté byl býval spolek nucen, kdyby byl projevil schopnost k produkci. – O potlačení žádosti členstva po změně sbormistra nemůže být ani řeči. Dámy, teré projevíly nespokojenost s tím, že se necvičí, spokojily se vysvětlením předsedovým ve smyslu shora uvedeném, lteré ovšem nemlěo ráz nátlaku. Úpadek činnosti spolkové byl tehdy ne tak vinou sbormistra jakou vinou poměrů. Nyní se ve spolku svičí ve středu a v pátek, dámy v 7 hodin, páni v 8 a každý zpěvák, jenž se přihlásí, bude nám vítán.“ *Písecké listy*, rok 1918, 7. 12. 1918, s. 2

¹³² JANÍK, Z. *Almanach 750 let města Písku*. Vimperk: TINA, 1993, s. 271

pro chudé školní děti. Při koncertu zazněla díla od Bedřicha Smetany, Antonína Dvořáka, Jaromíra Hrušky a dalších.

Hudba procházela obecně během této války těžkou zkouškou, a to nejen ve městě Písek. Kvůli mobilizaci a odvodům na frontu se snižoval počet hudebníků nejen ve městě Písek. Z činnosti *Filharmonického spolku Smetana* stojí za zmínku, že dirigent L. Svěcený po narukování do Sarajeva v místě založil symfonický orchestr.¹³³ Od vypuknutí války až do jejího konce spolek již nevykazoval žádnou činnost.¹³⁴

Co se týče aktivit hudebního směru, i v posledním válečném roce se konala pro místní řada akcí. Ráda bych zde zmínila koncert konaný 21. 4. 1918, šlo o písňový koncert altistky Olgy Borové-Valouškové a Jaroslava Jeremiáše. Dne 12. 5. 1918 byl panem Jeremiášem uspořádán klavírní večer na téma *Vývoj klavírní hudby*, výtěžek byl věnován Červenému kříži.¹³⁵

Ač činnost jednoty Sokol v období Velké války úplně přerušena nebyla, aktivity byly nově vzniklou událostí velmi ovlivněny. Z publikace *Dějin sokola Píseckého* se můžeme mimo jiné dočíst následovně: „*Rok 1914! Začínal jako předchozí léta radostnou chutí k práci, jež vyslovena byla s mnoha stran na výroční valné hromadě 25. ledna, kde doznívala posledními záchvěvy bouře v jednotě z minulých dob. Nikdo netušil, jaká tajemství a jaké hrozné dny skrývá počínající rok, - ba ani bratři ze zábavního výboru nemohli vědět, jak případně – náhodou opravdu potutelnou – zvolili pro Šibřinky 1914 heslo „ V říši Neronově“.* Byly to na řadu let Šibřinky poslední“.¹³⁶ Jednota se věnovala i nadále pořádání sokolských sletů a spolupodílela se i na župních sletech. Jedním z takových byl župní slet v roce 1918, který byl pořádán k 50. výročí píseckého Sokola ve dnech 29. a 30. června, tedy pár měsíců před koncem války. Jednalo se o jedenáctý župní slet a zároveň poslední župní slet v rakouské monarchii.¹³⁷ V *Almanachu 750 let města Písku* je k tomuto výročnímu sletu uvedeno: „*Byl nadšeným*

---

¹³³Tamtéž, s. 132

¹³⁴DigiArchiv SOA v Třeboni: Archiv SOkA Písek, Filharmonický spolek Smetana v Písku. *Kronika Filharmonického spolku Smetana*, Datace: 1929-1949, Písek, s. 23: „*V měsíci červnu 1914 vsplanula světová válka a tak bohužel zastavena veškerá činnost filharmonického spolku Smetana v Písku. Inter arma silentissae! Na vojnu povolána celá řada členů spolku, ba i sám dirigent Lad. Svěcený povolán k službě vojenské, tak že na větší výkony orchestrální nebylo tu ani pomyšlení – nebylo tu hudeb, svátků, nebylonikde klidu, za to však strádání a nedostatku tolik, že ti, kdož rodinám zachováni, byli nuceni starati se dříve o živobytí pro svoji domácnost.*“ [online] 2016. [citováno dne 10. 2. 2016]. Dostupné na [www: https://digi.ceskearchivy.cz/DA?doctree=1khppi&menu=3&id=200214&page=237](https://digi.ceskearchivy.cz/DA?doctree=1khppi&menu=3&id=200214&page=237)

¹³⁵JANÍK, Z. *Almanach 750 let města Písku*. Vimperk: TINA, 1993, s. 132

¹³⁶KOPECKÝ, T., ŠEBÁBEK A., *Dějiny sokola Píseckého 1868-1928*, Písek: Tělovýchovná jednota Sokol v Písku, tisk Podhajský F., Písek, 1928, s. 80

¹³⁷Srov. PEROUTKA, O. a kol. *100 let tělesné výchovy v okrese Písek*. Vimperk: Československý svaz tělesné výchovy, 1968, s. 29

*projevem národního sebevědomí a výrazem překypujících nadějí ve vítězství české věci.*¹³⁸

Členové *Dělnické tělocvičné jednoty* se též museli smířit s dopadem války na činnost jejich organizace. Ať už plánované první veřejné cvičení ve městě Písek, které se mělo konat 25. 8. 1914, nebo plánované uspořádání I. dělnické olympiády v roce 1915, na kterou se jednota pilně připravovala, se realizace kvůli válce nedočkalo.¹³⁹

Bruslení s válkou neustalo. Těšilo se takovému zájmu, že v roce 1914 byla z popudu píseckého nakladatele J. Buriana vydána metodická příručka „Bruslení (Z praxe pro praxi)“, kterou ještě před válkou sepsal a v listopadu 1913 věnoval svým přátelům ze *Sportovního klubu Písek* prof. Zanáška.¹⁴⁰

Na činnost již zaniklého *Klubu velocipedistů*, o kterém jsem se zmínila v období v předchozí kapitole, chtěl v roce 1914 pravděpodobně navázat německý spolek *Arbeiter Radfahrer Verein Písek*, ten se ale za necelý rok také rozpadl.¹⁴¹

Tenis, jenž se od roku 1910 hrál pod „hlavičkou“ *Sportovního klubu*, byl událostmi války ovlivněn též. Mnoho hráčů i členů odešlo na vojnu a činnost oddílu zásadně ochabla. Nejen odchod řady členů, ale i nedostatek sportovní výbavy jako raket i míčků se na aktivitách oddílu podepsal negativně. Právě míčky se musely obháčkovávat, podrážky pro obuv se vyráběly podomácku. Nakonec odešel od oddílu i sluha dvorců, pro kterého již nezbývalo tolik finančních prostředků, a tak si členové dvorce upravovali sami. Válečné období a jeho vliv na místní tenis popsali autoři v knize *100 let tenisu v Písku* následovně: „*Lidé a národ má těžký život, jiné starosti, ale přesto se v Písku tenis hraje díky nadšení a obětavosti zbylých členů oddílu.*“¹⁴²

Činnost oddílu kopané se musela rovněž „poprat“ s válečnou situací. „*Atentát v Sarajevu a vyhlášení válečného konfliktu znamenalo pro klub pozastavení činnosti, převážná část hráčů oblékla vojenské sukno a rozběhla se po evropských bojištích.*“ V období války navázal na činnost SK Písek dále *Pootavský team*, který byl složen převážně ze studentů místních škol. Nově vzniklý oddíl dostal od obce příležitost trénovat na hřišti na tržišti u okresní nemocnice, díky své činnosti přivedl k fotbalu novou generaci. Bohužel i tento oddíl se „dočkal“ ukončení činnosti, jelikož studenti

---

¹³⁸ Srov. JANÍK, Z. *Almanach 750 let města Písku*. Vimperk: TINA, s. 108

¹³⁹ PEROUTKA, O. a kol. *100 let tělesné výchovy v okrese Písek*. Vimperk: Československý svaz tělesné výchovy, 1968, s. 91

¹⁴⁰ Tamtéž, s. 68

¹⁴¹ Tamtéž, s. 73

¹⁴² POŘÍZKA, J., BUZEK, J., MÜNDEL, K. *100 let tenisu v Písku*, Písek: Tenisový klub Písek, 1997, s. 4

dostudovávali a byli povoláni do rakousko-uherského vojska. Tehdy vznikly ještě další dva kroužky, jednalo se o FK Meteor a Studentská XI. Oba kroužky se v roce 1917 sloučily v jeden s názvem FK Písek, ale ještě v tom samém roce klub zanikl. V časech, kdy se blížil konec války, své aktivity začal opět vyvíjet Pootavský team, bohužel než stačil odehrát jediný zápas, opět zanikl. Pozůstalé rekvizity a materiál tohoto klubu využil fotbalový odbor SK Písek a mohl, když přišel naprostý konec války, snadněji navázat na svou činnost.¹⁴³

Světová válka zpočátku zcela nezabránila činnosti místních šermířů. Do roku 1915 byl prováděn šermířský výcvik také ve vojenské posádce. Tehdy jej vedl nadporučík Funtán pod kontrolou c. k. diplomovaného mistra šermu majora R. Tvarůžka. Později byla činnost spolku již omezenější.¹⁴⁴

Aktivity *Klubu českých turistů* v Písku byly stejně jako u mnoha jiných klubů z důvodu války negativně ovlivněny. Ačkoliv byl v roce 1914 vydán tiskem program výletů, ve kterém byl¹⁴⁵ plánován výlet na každou neděli a svátek, k uspořádání všech výletů nedošlo. Zásahu na organizování těchto výletů měl před zákazem především učitel Alois Kodl.¹⁴⁶

---

¹⁴³ KRÁL, L, *100 let fotbalu nad řekou*, Písek: FC Písek, 2000, s. 8

¹⁴⁴ PEROUTKA, O. a kol. *100 let tělesné výchovy v okrese Písek*. Vimperk: Československý svaz tělesné výchovy, 1968, s. 78

¹⁴⁵ Tamtéž, s. 85

¹⁴⁶ Tamtéž, s. 86

4 Sonda do období 1918-1938

4.1 Politická situace v České zemi

Nově vzniklé Československo mělo před sebou nelehkou cestu spojenou s potřebou budování, obrany, duchovního utváření, nestabilitou mezi národy a dalšími problémy. Přesto se nově vzniklá republika v průběhu období mezi válkami stala vyspělým státem, ať už z ekonomického či duchovního hlediska.¹⁴⁷ Válka, jež přinesla porážku trojspolku (bez Itálie, která z něj vystoupila), měla za důsledek změnu politické mapy Evropy a rozpad mnohonárodnostních impérií.¹⁴⁸ Vznikem samostatného československého státu vyvrcholily národní snahy zaměřené na národní svobodu, ale došlo i k významné změně ve smyslu demokratizace politického řízení. Po vynaloženém usílí československé emigrační skupiny, která byla spojena s úspěšným získáním souhlasu dohodových velmocí k vytvoření nového státu, zaujal tehdy přední postavení přirozeně prof. Tomáš Garrigue Masaryk. Ten byl následně 14. 11. 1918 zvolen prvním prezidentem.¹⁴⁹ Poválečná politika s sebou přinesla například vítězství socialistických stran, vznik tzv. rudo-zelené vládní koalice, řadu opatření (zkrácení pracovní doby, podporu nezaměstnaných i všeobecné volební právo). Nastaly spory mezi vedením strany, jež vyústily v pád vlády, probíhaly stávky a v květnu roku 1921 došlo k založení Komunistické strany československé (KSČ), která na svou stranu strhla většinu voličů a tehdy reprezentovala jedinou stranu, která sdružovala občany všech národností. Zároveň se ale tato strana stala nástrojem politiky Sovětského svazu a koncem 20. let bojovala za nastolení diktatury, a to převážně v období pod vedením Klementa Gottwalda. Strana začala ztrácet na oblibě a až ve druhé polovině 30. let začala usilovat o spolupráci s jinými stranami, a to především z důvodu hrozby narůstající moci fašismu a nacismu. Tehdy došlo k vytváření tzv. národní (lidové) fronty proti fašismu.¹⁵⁰

Co se týče náboženského života v zemi, po vzniku nové republiky zažívala církve nelehké časy, spontánně se vytvořilo mnoho protikatolických hnutí. Důvodem tehdy byla identifikace s husitstvím či zájem vypořádat se s katolickou církví, která byla vnímána jako opora monarchie. Situace došla tak daleko, že se v zemi ničily kříže, drancovaly

---

¹⁴⁷ LACH, J. a kolektiv, *České země a Československo ve 20. Století*, Praha: Rep Tisk, s. r. o., 2013, s. 25

¹⁴⁸ Tamtéž, s. 23

¹⁴⁹ VACULÍK, J., ČAPKA J., *Nástin českých dějin 20. století*, Brno: Masarykova univerzita, 2005, s. 29

¹⁵⁰ LACH, J. a kolektiv, *České země a Československo ve 20. století*, Praha: Rep Tisk, s. r. o., s. 30

kostely či se přijaly se zákony, ve kterých se legalizoval rozvod, pohřeb žehem anebo například občanský sňatek.¹⁵¹ Právě římskokatolická církev se po válce musela vyrovnávat s důsledky austrokatolicismu, hledala nový vztah ke státu, jenž byl zasažen vnitřním otřesem, který způsobily aktivity především nižšího kléru usilujícího o provedení některých reforem. K těmto událostem se autor Marek ve své publikaci vyjádřil následovně: „*Reformní hnutí římskokatolického duchovenstva, reprezentované stavovskou kněžskou organizací „Jednota katolického duchovenstva“, v programové oblasti navazovalo na hnutí české Katolické moderny z 90. let 19. století, zakázané papežskou encyklikou Pascendi dominici gregis z roku 1907. Požadovalo celkovou demokratizaci církve nejen v důsledku změny společnosti, ale i proto, že bez jisté umírněné reformy církve (jak se duchovenstvo domnívalo) nemůže dojít k renesanci katolicismu a jeho obrodnému působení na laicizovanou společnost.*“ Odmítnutí reformního programu „Jednoty“ papežem v červenci 1919 vyvolalo v řadách kněží diferenciální procesy a nakonec v lednu 1920 vyústilo k rozdělení církve v naší zemi, dále vedlo k založení církve československé. Takto radikálně a revolučně postupovala jen relativně malá skupina duchovních, jinak většina kněží papežův zákaz respektovala a pod vedením pražského arcibiskupa F. Kordače pracovala pro konsolidaci církevních poměrů v Československu.¹⁵² Jedním z těch, kdo se domníval, že reforma církve je nutná a účastnil se práce v „Jednotě“, byl například duchovní J. Š. Baar.¹⁵³

Vyhrocená situace ve smyslu nelehkého postavení církve v zemi v období první republiky netrvala ale dlouho, podmínky v prostředí českého území se postupem času

---

¹⁵¹ Tamtéž, s. 43

¹⁵² MAREK, P. *Církevní krize na počátku první Československé republiky (1918 – 1924)*. Brno: L. Marek, 2005, s. 317

¹⁵³ Tamtéž, s. 178-179 „*Já také nechci, aby se v Čechách opakovalo 15. století, já také nechci zakládat novou církev a utíkat od Říma. Já také nechci šířit duchovní zmatek a chaos, podporovat neřád a nekázeň. To však také nechci, aby byla jiná historie církevní a jiná národní, aby jedni do nebe velebili to, co druhí šlapou do prachu, aby jedněm byl Hus a Komenský svatým a druhým prokletým, aby pro národ byla Bílá Hora Kosovem a pro církev poutním místem, nad protireformací aby církev jásala a národ plakal. Dále také nechci, aby jako za Rakouska stát obsazoval biskupství, patronové fary a věřící jen aby platili a věřil... Je možno, že my Češi tuto reformu církve zdviháme nejhlučněji, ba snad snad první! Ani v tom nevidím neštěstí. Hus také tu pochodeň zažehl a historie ho neodsuzuje. Odsuzuje pak co po něm přišlo a zač o nemohl...Na táborech a schůzích hřímat proti Římu, nadávat nám tmářům, kněze vylučovat z řad intelligence – a nechtít nápravy v církvi, křičet: nehýbejte s tím, mlčte – to je mírně řečeno – darebáctví...Pro tohle jsem se dal uprosit, aby se činně zúčastnil práce v Jednotě. Když jsem jednou řekl A – tak už to dotáhnu k Z. Víím, že Řím nepovolí...Bude to schizma a nebude. Za nějakých 50-60 let hrany se obrousí, čas nám položí mosty a Řím se umoudří jako vždy, když viděl, že to jde do živého. Lépe by se o tom hovořilo, než psalo.*“ LA PNP Praha, depozitář Staré Hrady, fond F. Teplého, i. č. 1-337, karton 1-N82-J. Š. Baar Františku Teplému, 31. 3. 1920

zlepšovaly. V roce 1928 byla podepsána československo-vatikánská dohoda *Modus vivendi*.¹⁵⁴

4.2 Město Písek z hlediska historie, religiozity a kultury

Zajímavostí vázanou k Písku a k dalším 20 městům a obcím v Čechách a na Moravě bylo, že republika se zde vyhlásila již 14. 10. 1918.¹⁵⁵ Tedy o dva týdny dříve, než tomu tak ve skutečnosti bylo. Uvádí se, že se tomu tak stalo při příležitosti vyhlášení generální stávky, kterou si vyžádala tehdejší krizová nouze vyústěná v zákaz vývozu potravin z republiky. Republiku zde tehdy vyhlásil delegovaný řečník F. Hanzlíček na balkonu zdejší radnice¹⁵⁶ netušíc, že k vyhlášení republiky v zemi ještě oficiálně neproběhlo.¹⁵⁷ O tomto předčasném svolání republiky se zmiňuje i autor knihy *Písek-Příběh města*, Ondřej Kolář a dodává, že „občanská část domácího odboje měla co dělat, aby tyto předčasně vzniklé naděje utlumila, než přijde pravý čas“.¹⁵⁸

Z historie dvě dekády dlouhého období se do dějin města bezesporu zapsala návštěva nově zvoleného prezidenta T. G. Masaryka konaná začátkem června roku 1920, jenž při příležitosti návštěvy mimo jiné i osobně popřál k jubileu, 85. narozeninám, Adolfu Heydukovi.¹⁵⁹ Klima počátku první republiky se ve městě neslo v duchu rozvoje soukromého podnikání, jehož pestrost dokládá „Adresář města Písku Písku a okolí“ z roku 1922. Uvádí se v něm například, že v Písku tehdy existovalo padesátpět průmyslových závodů a větších živnostenských podniků, ke kterým patřily: Burian – tiskárna, Cafourek - mlýn, Čadek – továrna na cukrovinky, Eggerth – zbrojařský velkozávod, Hruška – tiskárna, Kutil – sodovkárna, Měšťanský pivovar, Rolnický pivovar, Prell – zasilatelství, Raab – továrna a slévárna, Remar – továrna a slévárna, Rourovna, tabáková továrna, Trhalova parní pila a podobný podnik bratří Václavků, Vlk – továrna na stavebniny, Vedam – strojírna a slévárna

¹⁵⁴ CD: *Kronika Českých zemí*, s. 658

¹⁵⁵ Srov. JANÍK, Z. *Almanach 750 let města Písku*. Vimperk: TINA, 1993, s. 49

¹⁵⁶ Srov. PRÁŠEK, J. *Písecké 2. tisíciletí*, Písek: J&M, 2000, s. 203

¹⁵⁷ Srov. Webové stránky E-Písek [online] 2011. [citováno dne 9. 1. 2016]. Dostupné na [www: http://episek.cz/clanky/detail.php?id=203](http://episek.cz/clanky/detail.php?id=203)

¹⁵⁸ Srov. KOLÁŘ, O., *Písek – Příběh města*, Písek: Město Písek, 2012, s. 75

¹⁵⁹ Anonym: „Oslava 85. Narozenin Mistra Dra. Adolfa Heyduka v Písku ve dnech 5. a 6. června 1920. „Málo je as v naší republice míst, která by se mohla pochlubit dny tak památnými, jako byl pro nás letošní 5. a 6. červen, a málo dnů tak radostných našli bychom i v historii našeho města. Věštec volnosti národa na prahu splněných svých tužeb slaví vzácné jubileum a ten, jenž věštbu naplnil – dnes hlava volného státu – přichází první, aby ho pozdravil a jemu blahopřál.“ Otavan, rok 1920-1921, ročník 5, 31. 08. 1920, číslo 3-4, s. 34

či Weiner – výroba likérů a cukrovinek. K tomu byl ve městě rozsáhlý počet živnostníků, k těm nejpočetnějším patřila hostinská živnost či krejčovská živnost.¹⁶⁰ Krom toho se po válce opět začala rozvíjet místní výstavnická činnost, jedna z takových uskutečněných výstav v místním areálu výstaviště zaznamenala velkou návštěvnost. Jednalo se o *Jihočeskou živnostensko-průmyslovou a hospodářskou výstavu v Písku 1922*, tuto akci tehdy navštívilo celkem 234 100 návštěvníků.¹⁶¹

V průběhu dalších let se začala v české zemi pomalu projevovat světová hospodářská krize, jejíž prvotní nápor se konkrétně v Písku dařilo zvládat celkem dobře. V roce 1934, kdy byl ekonomický pokles v celé zemi už velmi patrný, se i nadále v Písku budovalo. Právě v roce 1934 se za jediný rok postavilo celkem 75 domů. Tehdy byla, co se stavební činnosti týče, v žebříčku před Pískem jen města Praha a Plzeň. Krom toho došlo i na stavby moderní architektury, mezi které patřila například přístavba Okresního domu v Ševčíkově ulici (1933), jednoduchá novostavba okresního soudu (1935) i přestavba sousedního krajského soudu (1936), palác Písecké spořitelny (1934) či například velkoměstský hotel U tří korun. Mimo to se na Václavském předměstí vybudovala po Praze nejvelkolepější městská plovárna. Za zmínku stojí i Lesní hřbitov. Roku 1935, konkrétně 9. června, byl ve městě odhalen pomník Adolfa Heyduka, poté následovalo i otevření Heudykova památníku v jeho domě v Tyršově ulici, kde je dodnes dochován interiér básníkovy bytu. Mimo jiné se město mohlo jako právnická osoba pochlubit ne zrovna malým majetkem, do kterého byl zahrnut lesní velkostatek o rozloze 6791 hektarů se šesti revíry, šesti myslivnami a 28 hajnicemi. Práci zde mělo 44 stálých pracovníků, k tomu v sezónním období dalších až 500 lidí. Není divu, že šlo tehdy o největší obecní lesní majetek.¹⁶² V závěrečných letech tohoto období již byla ve městě patrná hospodářská krize a s ní stoupající nezaměstnanost (1935-1936), která však později opět klesala (1937 a 1938). Rok 1937 byl pro místní spojen s návštěvou tehdejšího prezidenta dr. Edvarda Beneše, jenž svým projevem vyzdvihl krom krásy města jeho tradice, dále také přihlášení se k demokratickému duchu tehdejší doby.¹⁶³ Nebezpečí nového válečného konfliktu se pomalu blížilo.

Město bylo mimo jiné známé i díky místním školám, k těm po roce 1922 patřily například tyto: gymnázium, reálka dr. A. Heyduka, státní vyšší lesnická škola, obchodní

---

¹⁶⁰ KOLÁŘ, O., *Písek – Příběh města*, Písek: Město Písek, 2012, s. 76

¹⁶¹ PRÁŠEK, J., *Písek před 75 lety aneb kronika z roku 1922*, Písek: J&M, 1996, s. 63-64

¹⁶² KOLÁŘ, O., *Písek – Příběh města*, Písek: Město Písek, 2012, s. 79

¹⁶³ JANÍK, Z. *Almanach 750 let města Písku*. Vimperk: TINA, 1993, s. 51

akademie, dvouletá obchodní škola, nižší škola rolnická, živnostenská škola s dílnami, škola pro ženská povolání, městská hudební škola, státní škola košíkářská, dvě školy měšťanské, šest škol obecných, škola pomocná či škola mateřská.¹⁶⁴

Krátce po vzniku první republiky se ve městě Písek dostala ke slovu další církev, konkrétně *Církev československá* (dnes Náboženská obec Církve československé husitské v Písku). Oficiálně vznikla dne 8. ledna 1920, kdy byla vyhlášena církví národně-katolickou, její směřování je dáno především odkazem Mistra Jana Husa.¹⁶⁵ Uvádí se, že své zastoupení měla již o rok dříve a hned v počátcích se k ní přihlásilo zhruba 800 členů.¹⁶⁶

Co se týče ve městě již existující *Církve bratrské*, v roce 1923 se po dalších celkem pěti přesunech sbor usídlil v Tyršově ulici, kde setrval dodnes.¹⁶⁷ Další z místních církví, *Českobratrská církev evangelická* se postupem času rozrostla a po roce 1922 její počet čítal již 1350 lidí, což dopomohlo vzniku samostatného sboru Českobratrské církve evangelické, která se krom své fary pyšnila i vlastním kinem, kde se konaly bohoslužby.¹⁶⁸ K tehdejší otázce religiozity je nutno dodat, že přijetím „malého školského zákona“ (13. 7. 1922) došlo ke změnám, které způsobily, že například žáci bez vyznání nemuseli navštěvovat předmět náboženství, ten však zůstal v učebním plánu na prvním místě.¹⁶⁹

Kulturu a zábava ve městě po 1. světové válce, konkrétně v roce 1922, byla shrnuta následovně: „*Srovnáme-li konec minulého století s rokem 1922, musíme bohužel konstatovat kvantitativní ústup kulturních akcí. Kvalita byla možná dobrá - ale je zde možno názorně vidět důsledky zavedení elektřiny do domácností. Lidé méně opouštěli přece jen již moderněji vybavené příbytky osvětlené elektrickým proudem a doma se hodně rozšířilo čtení knih, časopisů i novin. Rozhlas ještě neexistoval, stejně ani televize a jí podobná zařízení, zato v centru zájmu mladších i starších stály biografy. Pravda, filmy byly němé, přes plátno přšelo a zvuk nahrazovalo několik muzikantů*

---

¹⁶⁴ JANÍK, Z. *Almanach 750 let města Písku*. Vimperk: TINA, 1993, s. 81

¹⁶⁵ Náboženská obec Církve československé husitské [online] 2016. [citováno dne 15. 2. 2016]. Dostupné na www: <http://www.cesh-pisek.cz/o-nas/>

¹⁶⁶ Občanské sdružení Písecký svět [online] 2009 - 2016. [citováno dne 15. 2. 2016]. Dostupné na www: <http://www.piseckysvet.cz/rozhovory/biskup-stojdl-o-cirkvi-angazovane>

¹⁶⁷ Církev bratrská Písek [online] 2009-2015. [citováno dne 18. 2. 2016]. Dostupné na www: <http://cb.cz/pisek/historie-sboru>

¹⁶⁸ Farní sbor Českobratrské církve evangelické v Písku [online] 2016. [citováno dne 18. 2. 2016]. Dostupné na www: <http://pisek.evangelnet.cz/podstranky/historie.html>

¹⁶⁹ JANÍK, Z. *Almanach 750 let města Písku*. Vimperk: TINA, s. 81

nebo alespoň gramofon s troubou, poháněný pérem na kliku.“¹⁷⁰ Během třicátých let vznikla ve městě dvě nová kina, *Bio Sokol* a *Bio Koruna*.¹⁷¹ Bio Sokol mělo prostory v přístavbě Sokolovny a bio *Koruna* fungovalo v přízemí hotelu *U Tři korun*.¹⁷² Tehdejší *Malkusovo kino* zaniklo ještě před druhou světovou válkou. Dnes na stejném místě stojí Hotel Biograf.¹⁷³ K tehdy již existujícímu kinu *Orbis* (dříve název Bio Vaňkovo) se uvádí, že provoz byl ukončen v období mezi válkami¹⁷⁴ a zároveň naproti tomu, že fungovalo do 31. prosince roku 1947.¹⁷⁵

Za divadlem se v první polovině 20. století navštěvovalo divadlo v prostorách, které byly stavěny jako střelnice městského sboru ostrostřelců. Budova, která od začátku neměla předpoklady pro divadlo, v průběhu desítek let a přes realizované rekonstrukce (1926) se na tomto místě hrálo pouze do roku 1935, kdy se do objektu nastěhovali vojáci. Obyvatelé, mající dlouhá léta širokou škálu návrhů a koncepcí pro nové prostory divadla, se přece jen dočkali, ale až o pár let později¹⁷⁶.

4.3 Přehled spolků a volnočasových aktivit v Písku

Spolková i volnočasová činnost ve městě Písek byla v průběhu let první republiky velmi aktivní. V kronice z roku 1922 se uvádí: „*Spolková činnost Písku byla tradičně bohatá. V roce 1922 jsme zjistili existenci více než osmi desítek spolků všemožného zaměření. Některé spolky vyvíjeli bohatou činnost, a také se o nich hodně psalo v tisku, a vůbec byly v povědomí široké veřejnosti, o některých víme pouze, že papírově existovaly, ale jejich členové asi spali, neboť se mimo jejich název o nich nic neví.*“ Spolky se tehdy dle svých aktivit dělily na dobročinné a podpůrné, hospodářské či zájmové.¹⁷⁷ Vzhledem k množství spolků na jedné straně a rozsahu této práce na straně druhé provedu opět výčet pouze těch nejzásadnějších.

---

¹⁷⁰ PRÁŠEK, J., *Písek před 75 lety aneb kronika z roku 1922*, Písek: J&M, 1996, s. 55

¹⁷¹ Tamtéž, s. 191

¹⁷² Srov. PRÁŠEK, J., *Písek před 50 lety aneb kronika z roku 1948*, Písek: J&M, 1997, s. 60

¹⁷³ Hotel Biograf**** [online] 2016. [citováno dne 20. 2. 2016]. Dostupné na [www: http://www.hotelbiograf.com/hotel/historie](http://www.hotelbiograf.com/hotel/historie)

¹⁷⁴ Srov. Zona21.cz [online] 2007 – 2016. [citováno dne 21. 2. 2016]. Dostupné na [www: http://www.kultura21.cz/historie/6191-promitani-pisek](http://www.kultura21.cz/historie/6191-promitani-pisek)

¹⁷⁵ Srov. PRÁŠEK, J., *Písek před 50 lety aneb kronika z roku 1948*, Písek: J&M, 1997, s. 60

¹⁷⁶ Databáze českého amatérského divadla [online] 2016. [citováno dne 27. 2. 2016]. Dostupné na [www: http://www.amaterskedivadlo.cz/main.php?data=txt&id=12171](http://www.amaterskedivadlo.cz/main.php?data=txt&id=12171)

¹⁷⁷ PRÁŠEK, J., *Písek před 75 lety aneb kronika z roku 1922*, Písek: J&M, 1996, s. 48

Spolek *Měšťanská beseda* po válce nadále rozvíjel svou činnost. Hudební spolek, jenž do valné schůze konané 31. 1. 1919 nesl název *Otavan-Gregora*, se v poválečných letech opět probral k činnosti. Kromě nového názvu *Hlahol* došlo konkrétně u ženského sboru k prosazení volebního práva a aktivní účasti ve výboru dvěma členkami.¹⁷⁸ V období první republiky kromě uskutečněné řady vystoupení v rámci spolkové pěvecké činnosti řešil spolek především náklady spojené se svou hudební školou, jenž tehdy málem zanikla.¹⁷⁹ Spolek ochotníků se začal více rozvíjet, a to především díky návratu mnoha členů. V průběhu let první republiky se měnilo vedení spolku, odehrály se hry známých autorů a vyměnilo se i místo působení. Konkrétně roku 1925 byla ukončena činnost ve starém divadle, od roku 1926 pokračovali ochotníci s činností v nově upraveném sále Obecního domu a občas hráli i v místním lesním divadle.¹⁸⁰ Po další zhruba čtyři léta spolek fungoval víceméně stejně, ale v následujících letech, zejména v období 1930-1935, činnost spolku zřetelně oslabil. Jako poslední představení spolek sehrál hru „Paní ministrová“, která se konala dne 22. dubna roku 1935.¹⁸¹

Činnost *Spolku místních ochotníků* začala především v průběhu třicátých let ochabovat.¹⁸² Ve spolkové, památní knize jsou zaznamenány k činnostem z období druhé republiky „upomínky“ na pouze čtyři akce konané v roce 1930.¹⁸³ Ve městě vznikly v tomto období ještě dva jiné dramatické soubory. Prvním z nich byl soubor *Vojan*, ke kterému není dochováno mnoho informací, a dále soubor *J. K. Tyl*, kterému se údajně vedlo dobře. Své nacvičené hry od roku 1926 členové předváděli buď na vlastním jevišti v Husově sboru, či v Městském divadle.¹⁸⁴ Kromě toho se, jak již bylo zmíněno v předchozích kapitolách, divadlu věnovala i jednota Sokol.

Spolek paní a dívek Světlá působil nadále velmi aktivně. Dokladem o tom jsou mimo jiné zachované výroční zprávy.¹⁸⁵ Například ve správním roce 1933-1934 měl spolek aktivních již 361 členů.¹⁸⁶

---

¹⁷⁸ AMBROŽ, V., *Památník pěveckého spolku Hlahol*, Písek: Pěvecký spolek Hlahol, 1945, s. 22

¹⁷⁹ Tamtéž, s. 23

¹⁸⁰ JANÍK, Z. *Almanach 750 let města Písku*. Vimperk: TINA, 1993, s. 271

¹⁸¹ Tamtéž, s. 272

¹⁸² Tamtéž, s. 274

¹⁸³ DigiArchiv SOA v Třeboni: Archiv SOkA Písek, *Pamětní kniha spolku divadelních ochotníků*, Datace: 1868-1942, Písek, snímek 32-36: [online] 2016. [citováno dne 28. 2. 2016]. Dostupné na: <https://digi.ceskearchivy.cz/DA?doctree=1khppi&menu=3&id=200218&page=33>

¹⁸⁴ JANÍK, Z. *Almanach 750 let města Písku*. Vimperk: TINA, s. 274

¹⁸⁵ Výroční zpráva o spolku paní a dívek „Světlá“ v Písku za XXVII. rok správní 1926-1927, náklad: vlastní, tisk: T. Kopecký, Písek, s. 2: „*Náš spolek pracoval jako v minulých letech ve směru 1. vzdělávacím, pořádáním zábavných a poučných večerů, 2. Humánním, že pomáhal všude tam, kde bylo třeba.*”

¹⁸⁶ E dějiny [online] 2016. [citováno dne 1. 3. 2016]. Dostupné na [www: http://www.edejiny.cz/vznik-spolku-svetla/](http://www.edejiny.cz/vznik-spolku-svetla/)

Oblibě místních se v průběhu let těšil také *Filharmonický spolek Smetana*. Po letech, kdy spolek procházel stagnací, se začal pomalu „probouzet“ k činnosti.¹⁸⁷ Ač aktivity v prvních letech byly pouze jen symbolické, v letech dalších už to bylo díky místním i jiným nadšencům mnohem lepší. Úroveň spolku značně stoupala a uskutečnila se řada koncertů.¹⁸⁸

Co se *Spolku lidové čítárny týče*, do roku 1919 se o knihovnu staral především samotný spolek, v tomto roce ale vstoupil v platnost zákon o veřejných obecních knihovnách, který povinnost se o knihovnu starat uzákonil obci. Další nutností, jež ze zákona vyplývala, bylo zřízení hudebního oddělení v roce 1924.¹⁸⁹ Ještě roku 1925 spolek zanikl.¹⁹⁰

Písečtí se po válce mohli opět naplno zapojit do činností místních tělovýchovných či tělocvičných organizací. Konkrétně činnost píseckého *Sokola* byla po válce silně spojena s vlastenectvím a členové se aktivně v průběhu let zapojovali i do akcí, které byly například spojené právě se vznikem republiky. Jednalo se především o dozor na úřadech, ochranu pořádku ve městě, odebírání zbraní z fronty se vracejících vojáků apod.¹⁹¹ Se vznikem Československa se vylepšily i podmínky pro další rozvoj Sokola. Již v prvním roce nově vzniklé republiky bylo evidováno 747 dospělých členů a v roce 1939 dokonce 1013 členů.¹⁹² Po válce se Sokol těšil velkému rozmachu. Nejen, že sokokolovna měla při svých činnostech plnou kapacitu, ale Sokol jako takový ještě dále rozvíjel svou činnost v podobě sportu a sokolského pobytu v přírodě, kdy byly pro žactvo a dorost realizovány letní pobyty, a to zejména ve Stachách, Vimperku, Horní Plané, Nových Hutích či v Polce u Horní Vltavice.¹⁹³ Kromě velkého množství aktivit této jednoty vznikly již v roce 1928 tzv. Čtvrteční sokolské společnosti, při kterých se členové jednoty scházeli v restauraci *U Reinerů*. Jednalo se především o členy, kteří měli na starosti prodej tištěných *Dějin Sokola píseckého*.¹⁹⁴ V době, kdy se éra první

---

¹⁸⁷ „Dne 19. února schází se výbor a zahajuje novou činnost. Stará se o znovuzřízení orchestrálního tělesa, které se následkem změny a úbytku činných členů těžko shání.“ DigiArchiv SOA v Třeboni: Archiv SOkA Písek, Filharmonický spolek Smetana v Písku. *Kronika Filharmonického spolku Smetana*, Datace: 1929-1949, Písek, s. 23: [online] 2016. [citováno dne 20. 3. 2016 Dostupné na: <https://digi.ceskearchivy.cz/DA?doctree=1khppi&menu=3&id=200214&page=237>

¹⁸⁸ JANÍK, Z. *Almanach 750 let města Písku*. Vimperk: TINA, 1993, s. 136

¹⁸⁹ Tamtéž, s. 101

¹⁹⁰ Badatelna, Paměťové instituce online [online] Lemonbone, s. r. o. 2013-2016. [citováno dne 15. 3. 2016]. Dostupné na www: http://badatelna.eu/instituce/Statni_okresni_archiv_Pisek/fondy/?s=1&q=1

¹⁹¹ JANÍK, Z. *Almanach 750 let města Písku*. Vimperk: TINA, 1993, s. 108

¹⁹² Tamtéž, s. 109

¹⁹³ Tamtéž, s. 112

¹⁹⁴ PEROUTKA, O. a kol. *100 let tělesné výchovy v okrese Písek*. Vimperk: Československý svaz tělesné výchovy, 1968, s. 119: „Zde se při dobrém plzeňském pivečku radili o dalším postupu, a na nově získané

republiky chýlila ke konci, bylo v Městském divadle v rámci sedmdesátého jubilea píseckého Sokola jako předzvěst těžkých časů odehráno představení „Matka“ (protiválečná hra Karla Čapka).¹⁹⁵ Sokol, jak již bylo zmíněno v předchozích kapitolách, se mimo jiné věnoval i jezdeckví. V roce 1926 byla tehdy zřízena ve městě nová jízdárna, konkrétně na pozemku pletárny „Elastic“ a v roce 1931 propůjčilo Ministerstvo zemědělství jezdeckému odboru krytou jízdárnu v hřebčinci.¹⁹⁶

Dělnická tělocvičná jednota (DTJ) svou činnost rozšířila o podnikání výletů. V roce 1920 uskutečnila premiéru vlastního veřejného vystoupení. I přes odliv členů z důvodu přechodu do Federované dělnické tělocvičné jednoty se DTJ zachovala a v dalších letech pořádala tělocvičné akademie, veřejná cvičení, a přednášky i besídky. Jednota též pořádala šibřinky, založila také svou knihovnu a tamburašský sbor a ve třicátých letech se dočkala vlastního biografu. V jednotě vznikly odbory jako např. lehkootletický (1923), odbor házené (1926) a došlo i k ustanovení Skautů DTJ (1928).¹⁹⁷

Členové *Federované dělnické tělocvičné jednoty* vzniklé v roce 1921 se scházeli nejprve v sále domu s názvem Universita, později v sále hotelu Palacký, poté zakotvili v tělocvičně měšťanských škol. Jednota se v roce 1926 spojila s Místním klubem dělnických cyklistů a zároveň s fotbalovým klubem Rudá hvězda do *Jednoty proletářské tělovýchovy*. Okolnosti uskutečněné během Všesportovního dne (24. červen 1928) konaného na hřišti na výstavišti vedly k zákazu činnosti této jednoty. Jednalo se údajně o nedodržení podmínek povolení, čímž byly tehdy myšleny například neschválené projevy a v průvodu vyvolaná prosovětská hesla. Nečinnost ale dlouho netrvala, členové totiž záhy v roce 1929 založili novou jednotu s názvem *Sportovní, tělocvičný a skautský klub*.¹⁹⁸ V průběhu třicátých let byl podroben tento klub kontrolám kvůli možnému rozšiřování komunistických idejí. V období, kdy se rozpustila Komunistická strana Československa a rozpustila se i tehdejší Federace proletářské výchovy, nechal okresní

---

adresy rozesílali brožurku Dějin. Okruh spolupracovníků a spolustolovníků se postupně rozrůstal. Z úzkého okruhu se stala v brzké době stálá společnost. Na návrh místostarosty sokolské jednoty Jaromíra Konáše vybírali od každého při každé schůzce 1 Kč na potřeby sokolské jednoty. Ze svého středu si zvolili předsedu, pokladníka a správce záznamní knihy. Každým rokem konali „valná sezení“. Společnost měla i své „stanovy“, které vtipně vypracoval její předseda Frant. Kubeč. Povinností členů bylo pravidelně docházet každý čtvrtěk na „sezení“ a položit na stůl členský příspěvek. Neúčast na sezení neosvobozovala člena od placení a bylo jeho povinností vyrovnat nedoplatky při nejbližší příležitosti. A vybralo se po těchto korunkách!“

¹⁹⁵ KOLÁŘ, O., *Písek – Příběh města*, Písek: město Písek, 2012, s. 82

¹⁹⁶ PEROUTKA, O. a kol. *100 let tělesné výchovy v okrese Písek*. Vimperk: Československý svaz tělesné výchovy, 1968, s. 77

¹⁹⁷ JANÍK, Z. *Almanach 750 let města Písku*. Vimperk: TINA, 1993, s. 109

¹⁹⁸ Tamtéž, s. 109

úřad¹⁹⁹ v Písku dne 30. prosince roku 1938 zastavit činnost tohoto klubu, přičemž za okolnosti bylo považováno to, že čelní funkcionáři spolku byli funkcionáři zakázané Komunistické strany Československa.²⁰⁰

Na počátku 20. let byla ve městě založena další jednota. Jednalo se o *Jednotu orla československého*. O vznik se přičinila Československá strana lidová. Kromě cvičení se jednota zaměřovala na atletiku, volejbal, jezdectví i divadlo. Členové působili tehdy nejprve v sále katolického domu „U tří ostrostřelců“.²⁰¹ Jednalo se o spolkový dům, kde kromě činnosti „Orla“ prostory sloužily pro nábožensko-vzdělávací činnosti katolické církve. Spolek se věnoval činohrám ale i operetám.²⁰²

Místní sportovní kluby nabízely dětem, mládeži i dospělým dle svých možností prostory k volnočasovému vyžití přirozeně i po válce.

Sportovní klub Písek byl ve dvacátých letech zaměřen především na kopanou. Tréninky probíhaly na hřišti v kasárnách. Hřiště nemělo ke hraní zrovna vhodné podmínky, jednak bylo udupané, kamenité, dále mělo uprostřed cestu. Tato negativa ale neměla příliš vliv na úspěchy hráčů, neboť ku příkladu v roce 1922 z celých čtyř desítek zápasů Písek prohrál jen čtyřikrát. SK Písek nebyl jediným klubem, který hrál kopanou, dalším klubem byl *SK Slavoj*, jehož klubová místnost se nacházela „U Tří lip“.²⁰³ SK Písek se mimo jiné zasadil o vznik *Lesního běhu kolem Ameriky* (1925), který trvá dodnes.²⁰⁴ „*Lesní běh kolem Ameriky je třetím nejstarším atletickým závodem v České republice a nejstarším terénním závodem. Akce je určena pro všechny zájemce registrované i širokou veřejnost a má celkem 26 kategorií od předškolních dětí až po veterány 80 let a starší.*“²⁰⁵

Fáze samostatného Československa dala vyniknout dalším klubům. K již fungujícímu *SK Písek* a dělnickému *Slavoji* (5. červen 1915) přibyly kluby jako *Místní klub dělnických cyklistů* (1921), dále studentský klub *SK Viktorie* (1923), dělnický klub *AFK Rudá hvězda* (1923) a dále *Dělnický sportovní klub* (1931). Sportem se v Písku

---

¹⁹⁹ PEROUTKA, O. a kol. *100 let tělesné výchovy v okrese Písek*. Vimperk: Československý svaz tělesné výchovy, 1968 s. 166

²⁰⁰ Tamtéž, s. 167

²⁰¹ JANÍK, Z. *Almanach 750 let města Písku*. Vimperk: TINA, 1993, s. 109

²⁰² Tamtéž, 279

²⁰³ PRÁŠEK, J. *Písek před 75 lety aneb Kronika roku 1922*, Písek: J&M, 1996, s. 51

²⁰⁴ JANÍK, Z. *Almanach 750 let města Písku*. Vimperk: TINA, 1993, s. 110

²⁰⁵ ČUS Sportuj s námi [online] 2014. [citováno dne 21. 1. 2016]. Dostupné na [www: http://www.cus-sportujsnami.cz/events/90-rocnik-lesniho-behu-kolem-ameriky/](http://www.cus-sportujsnami.cz/events/90-rocnik-lesniho-behu-kolem-ameriky/)

zabývaly i trampské kluby. V těchto klubech se bohatě rozvíjely především činnosti jako kopaná, lední hokej, tenis, šerm a v pozdějších letech česká házená, stolní tenis, rohovaná (1929-1960), odbíjená a během války košíková. Velký rozmach zažívala především lehká atletika, nejvíce z „dílen“ SK Union a SK Písek.²⁰⁶ V SK Union měl od 29. ledna 1929 oficiálně svou základnu rohovnický sport, u něhož byla díky přijetí do Box-Unie amatérů v Praze veřejná činnost povolena ještě v dubnu téhož roku. První veřejné vystoupení se konalo 30. června roku 1929 při příležitosti návštěvy presidenta republiky.²⁰⁷ Oddíl rohovnického sportu se v průběhu let potýkal především s finančními potížemi a v pozdějších letech i s poklesem zájmu. Roku 1937 oddíl zachránila likvidace fotbalového odboru téhož klubu, přičemž získané finance z prodeje rekvizit sloužily právě k úhradě dluhů odboru boxu, díky čemuž aktivity odboru boxu mohly nadále pokračovat.²⁰⁸ Probíhající hospodářská krize se na činnosti oddílů píseckých sportovních klubů nepříjemně podepsala.²⁰⁹ Následující léta byla především pro píseckou kopanou považována za vrcholná léta.²¹⁰ Zůstaneme-li u kopané, za zmínku stojí, že koncem roku 1935 byl vývoj přerušen, a to z důvodu ztráty jediného hřiště, jehož prostory byly tehdy využity pro výstavbu kasáren. Díky mnohým schůzím, vynaloženému úsilí a velkému zájmu se nakonec písečtí dočkali nového hřiště, kterému tehdy vyhradila písecká obec prostory v dolní části výstaviště. Mimo jiné v letech 1935-1938 vznikla i velm dobrá fotbalová družstva armády.²¹¹

Oblíbenosti se ve městě těšil zejména lední hokej, koncem dvacátých let 20. století získali písečtí titul mistra jižních Čech. Lednímu hokeji se velmi dařilo, neboť si dále písečtí přivezli i titul mistra českého venkova z turnaje, který se konal

---

²⁰⁶ JANÍK, Z. *Almanach 750 let města Písku*. Vimperk: TINA, 1993, s. 110

²⁰⁷ PEROUTKA, O. a KOL. *100 let tělesné výchovy v okrese Písek*. Vimperk: Československý svaz tělesné výchovy, 1968, s. 266

²⁰⁸ Tamtéž, s. 269

²⁰⁹ 50 let písecké kopané, 1910-1960, s. 9: „*Hospodářská krize se doráží stále hlouběji v životě všech píseckých oddílů. Stoupá fluktuace, objevují se nová jména, rovněž se střídá 30 hráčů, ale úroveň poklesla nebo se drží jen s největším vypětím. Slavoj zakládá odbor hokeje, ale po roztržení SKP další tříštění situace jen zhoršilo. Tlak doby, hospodářské a politické důsledky krize nepochopení, ztráta pracovních příležitostí i hráčů nejtěživěji doléhají především na chudý dělnický klub. Rudá hvězda se brání soustředěním sil, nesmírnou obětavostí. Později však, aby vůbec mohla vyvíjet sportovní činnost, brání se změnou jména na Dělnický SK Písek, kde duši činnosti je obětavý a svědomitý Jan Štěpán, stojící u kolébky dělnického sportu v Písku vůbec (1930).*“

²¹⁰ 50 let písecké kopané, 1910-1960, s. 10: „*Podzim 1933 znamená nejen obrát k lepšímu nýbrž vrcholné období kopané v Písku po stránce kvalitativní. Bylo splněno několik předpokladů. Bylo možno tím, že se udělala přímá linie vývojová i v letech, kdy písecké střední školy pestaly být zdrojem a kdy obecné poměry hospodářské zcela zabraňovaly rozvoji dělnické tělovýchovy i tím, že nastává určité oživení hospodářského života.*“

²¹¹ PEROUTKA, O. a kol. *100 let tělesné výchovy v okrese Písek*. Vimperk: Československý svaz tělesné výchovy, 1968, s. 212

v Mladé Boleslavi (30. leden 1929). Reprezentanti města uspěli i v soutěži nejvyšší (sezóna 1936-37), kde se ve II. ročníku celostátní hokejové ligy umístili na 4. místě. Rok 1932 přinesl městu příjemné překvapení v podobě nečekaného vítězství píseckých studentů, kteří uspěli na mistrovství pražských středních škol a hned v následujícím roce se studenti píseckého gymnázia stali dokonce přeborníky I. championátu středních škol Čech. Trénovalo se na rybnících v okolí Písku, často na řece Otavě²¹² a ještě častěji na rybníku Beran na Americe. Na zmíněném rybníku se v roce 1936 vybudoval „zimní stadión“, který rybník obohatil o vysoké mantinely, elektrické osvětlení, stupňovité hlediště včetně čtyřech šaten. Konkrétně na tomto rybníku mužstvo (SK Písek) sehrálo dne 28. února 1938 premiéru mezinárodního utkání v ledním hokeji, tehdy porazilo národní tým z Rumunska. Písecký stadión měl bohaté využití, neboť se tehdy vytvářel brzy led, který se hned při teplém počasí nerozpouštěl, mnohdy vydržel až do jara. Trénovat sem jezdili i hráči z pražských družstev.²¹³

Ve výčtu sportovních aktivit nesmíme zapomenout na házenou, která vznikla právě v počátcích první republiky, konkrétně 29. února 1920 se hrál první přátelský zápas mužů SK Písek s muži klubu SK Rozkvět Písek. Ženy se svého prvního zápasu dočkaly o pár měsíců později, údajně 1. května roku 1920. Tehdy se jednalo o zápas žen ze SK Písek a Slavoje Písek. V této době se nepořádaly ani tak soutěže, jako spíše právě přátelské zápasy a turnaje. Zalíbení v házené našly mimo jiné i ženy z písecké sokolské jednoty.²¹⁴

Šerm, který byl během první světové války spíše v útlumu, se po jejím skončení začal opět rozvíjet. Přes první cvičební hodiny se nakonec znovu začalo se šermem oficiálně až v roce 1923 právě v místní jednotě Sokol. Pár šermířů začalo trénovat mimo Sokol, a to v prostorách sochařské dílny p. Brože. Roku 1928 přešlo těchto pár šermířů do místního klubu SK Union. Šermu se zde dařilo, oddíl se začal rozrůstat a sbírat úspěchy. Po pár letech, konkrétně roku 1933, přešel šermířský oddíl SK Union do jednoty Sokol, což tehdy byl úspěšný tah. Od této doby do roku 1938 bylo TJ Sokolem uspořádáno několik přátelských utkání, proběhla účast na celostátních šermířských „juniorkách“, či dokonce účast na mezinárodním turnaji v šermu kordem. V roce 1938 měl právě šermířský oddíl 19 mužů, 8 žen, 10 dorostenců a 2 dorostenky.²¹⁵

---

²¹² Tamtéž, s. 110

²¹³ Tamtéž, s. 111

²¹⁴ TJ Sokol Jitex Písek, *Házená*, Písek: Jihočeské tiskárny a. s., 1993, s. 1

²¹⁵ PEROUTKA, O. a kol. *100 let tělesné výchovy v okrese Písek*. Vimperk: Československý svaz tělesné výchovy, 1968, s. 240

Dalším oblíbeným sportem bylo jezdeckví. V roce 1926 byla zřízena jízdárna na pozemku pletárny „Elastic“ a roku 1931 se oddíl dočkal kryté jízdárny v hřebčinci, kterou mu propůjčilo tehdejší Ministerstvo zemědělství. Cvičení se provozovalo v průběhu let vždy od počátku května do konce října. Jízdní odbor se kromě trénování zabýval i veřejným cvičením.²¹⁶

V Písku se dařilo i tenisu. Konkrétně léta 1920-1930 patří údajně mezi nejúspěšnější období píseckého tenisu.²¹⁷ V roce 1932 byla ve městě vybudována dokonce nová klubovna, která sloužila až do roku 1978.²¹⁸ Za velmi vydařené se tehdy považovaly *Tenisové turnaje*. Další významnou akcí byly i *Lidové hry*, které se konaly 27. září 1936 a píseckí sportovci se v rámci těchto her utkali v atletických disciplínách, volejbalu či kopané. Lidové hry byly protestem vůči pořádání olympiády v Berlíně. Další akcí ve městě byly *Studentské sportovní hry* uskutečněné v roce 1938 (14. - 15. května), jejichž náplní byla lehká atletika, tenis, stolní tenis, házená, odbíjená, kopaná, střelba či branný závod. Od čtvrtého ročníku se k uvedeným kategoriím přidala literární a umělecká soutěž a dále tělocvičná vystoupení. Účastníky nebyli pouze studenti píseckých středních škol, ale i studenti z okolních měst v jižních Čechách. Poslední hry se konaly v roce 1943. Během války se v Písku pořádaly *Letní tělovýchovné dny* místních hlavních škol.²¹⁹

Mezi další hry konané v Písku patřily například řecko-římské zápasy těžkoatletickém odboru Herakles, které vznikly pravděpodobně v roce 1924 stejně jako odbor SK Písek.²²⁰ Kapitola by nebyla ucelená, pokud by nebylo zmíněno, že v Písku již koncem dvacátých let, se začal provozovat nově další sport, stolní tenis.²²¹

Období první republiky bylo pozitivní i pro činnost *Klubu českých turistů v Písku*. V roce 1933 se klub dočkal stavby vlastní turistické chaty, postavena byla na Živci a dostala jméno „U moře lesů“. V období po první světové válce se Klub mimo jiné staral o zlepšení vlakového spojení (Praha-Brno) a usiloval o opravu hradu Zvíkov. Kromě toho se členové výrazně zasloužili o organizaci stavby Žižkova pomníku u Sudoměře. I další činnosti klubu stojí za povšimnutí, neboť písecký Klub českých turistů značil další

---

²¹⁶ PEROUTKA, O. a kol. *100 let tělesné výchovy v okrese Písek*. Vimperk: Československý svaz tělesné výchovy, 1968, s. 77

²¹⁷ POŘÍZKA, J., BUZEK, J., MÜNDEL, K. *100 let tenisu v Písku*, Písek: Tenisový klub Písek, 1997, s. 9

²¹⁸ Tamtéž, s. 11

²¹⁹ JANÍK, Z. *Almanach 750 let města Písku*. Vimperk: TINA, 1993, s. 111

²²⁰ PEROUTKA, O. a KOL. *100 let tělesné výchovy v okrese Písek*. Vimperk: Československý svaz tělesné výchovy, 1968, s. 271

²²¹ JANÍK, Z. *Almanach 750 let města Písku*. Vimperk: TINA, 1993, s. 271

turistické cesty, díky jeho zásluhám byla postavena Sedláčková stezka (Písek-Zvíkov), jejíž slavnostní otevření proběhlo 20. května roku 1928.²²² Postavení této stezky patřilo patrně k největším činům odboru.²²³ Tím ale suma činností klubu nekončí, písečtí turisté se podíleli dále na rozvoji lyžování a kanoistiky. Již v roce 1924 byl ustanoven lyžařský kroužek a ve spolupráci s místním Sokolem pořádal zájezdy a lyžařské závody.²²⁴

Kromě hudby, divadla, sportu či například turistiky se začala ve městě po válce rozvíjet další činnost; *skauting*. Ač byl zájem o skauting ve městě již v období začátku první světové války²²⁵, počátek píseckého skautingu se datuje až k roku 1919, který prosazováním ideje snahy o harmonickou výchovu mládeže, především tělesnou a duševní navázal na anglické skautské hnutí. První přednáška se konala dne 16. března 1919²²⁶ a byla tehdy podnětem k první informativní schůzce. Schůzka, tehdy svolaná profesorem tělocviku K. Oberreiterem, se konala 2. dubna 1919.²²⁷ Ke konci školního roku měl skautský oddíl již 49 členů.²²⁸ Hlavní činností bylo realizování putovních pochodů, jedním z nejznámějších byl ten v roce 1925, při kterém členové skautu prošli rakouskými Alpami, dále k horkotalským jezerům, poté přes jižní Francii až do Alžír. Rok 1922 byl ve znamení založení skautského oddílu pro dívky, o což se tehdy zasloužila gymnazistka Věra Volfová. Hlavním posláním skautů i skautek byla veřejně prospěšná činnost; účast na úklidu města i parků, veřejných sbírek, konáním pořadatelských služeb či spolupráci při žních a výpomocí v lese. Oddíl skautů se v průběhu let začal věnovat pravidelné činnosti nejen o prázdninách, což zahrnovalo zejména pořádání celodenních vycházek při kterých se například závodilo v rychlosti stavby stanu, stopování

---

²²² Srov. JANÍK, Z. *Almanach 750 let města Písku*. Vimperk: TINA, 1993, s. 111

²²³ Srov. PEROUTKA, O. a kol. *100 let tělesné výchovy v okrese Písek*. Vimperk: Československý svaz tělesné výchovy, 1968, s. 190: „Provedení stezky bylo náročné jak po technické stránce, tak i po stránce finanční. Projekt a technické přípravy provedl místopředseda odboru vrchní stav. rada ing. A. Hnídek. Jemu patří dík za včasné zahájení stavby a její zdárné dokončení. Sam scelou stabu řídil. Stavební práce byly zadány staviteli Jindř. Bublobi. Se stavbou bylo započato 2. října 1924. V první etapě byla vybudována nejtěžší část – od Jistce k soutoku Lomnice, v druhé etapě úsek od Jistce k přívozu pod Topělcem. V roce 1926 byla vybudována prozatímní lávka přes Lomnici (v červnu 1935 byla dokončena stavba železobetonové lávky) a byla dokončována stavba cesty až pod Zvíkov. Náklad na postavení stezky činil 125 000 Kč. 20. května 1928 bylo provedeno slavnostní otevření Sedláčkovy setzky. K slavnosti byl vydán tištěný letáček s programem, z kterého se dovidáme, že v sobotu 19. května 1928 se konala v hotelu Dvořáček slavnostní schůzka a v neděli 20. května 1928 se vydali účastníci k slavnosti otevření stezky k lávce přes Lomnici ve dvou skupinách.“

²²⁴ JANÍK, Z. *Almanach 750 let města Písku*. Vimperk: TINA, 1993, s. 112

²²⁵ PEROUTKA, O. a kol. *100 let tělesné výchovy v okrese Písek*. Vimperk: Československý svaz tělesné výchovy, 1968, s. 199

²²⁶ JANÍK, Z. *Almanach 750 let města Písku*. Vimperk: TINA, 1993, s. 213

²²⁷ ŠMÍD, V. *Almanach k 90. výročí založení skautingu v Písku*, Písek: písecká skautská střediska za podpory města Písek, 2010, s. 5

²²⁸ JANÍK, Z. *Almanach 750 let města Písku*. Vimperk: TINA, 1993, s. 213

či poskytování první pomoci. Dalším odvětvím činnosti bylo pořádání prázdninových táborů.²²⁹ V období po roce 1930 se do oddílu zavedla i branná výchova.²³⁰

Mimo skautingu se tohoto období datují i počátky místního *trampingu*. Údajně se datují k roku 1923, kdy se začalo pravidelnými vycházkami z města do přírody na každou sobotu a neděli. V roce 1929, kdy skupina měla již kolem 30 lidí a stávající tramské místo ve Vršovické strouze již nestačilo, našli si trampové místo nové. Svou tramskou osadu, jež nazvali Rudá Tajga, si tehdy vybudovali na dolním soutoku Otavy u Smetiprachu.²³¹ Klub Rudá Tajga byl znám i pro tehdejší úlohu šířit komunistické ideje, což bylo hlavně přáním tehdejšího okresního výkonného výboru komunistických organizací soudního okresu píseckého.²³² Za nejznámější z trampských klubů města Písku byl ve své době považován právě klub *Rudá Tajga* a dále i *TC Orinoko*.²³³ Trampský klub Orinoko, jehož stanovy byly schválené v roce 1933, měl při valné hromadě v roce 1935 již 30 členů. Krom trampských schůzek pořádal i zábavy, měl své volejbalové družstvo i pěvecký kroužek. V dalších letech činnost obohatil o provozování lehké atletiky, ledního hokeje či boxu.²³⁴

Dalším aktivním klubem ve městě byli mimo jiné *šachisté*. Tento spolek měl v roce 1922 dva čestné členy a padesát pět činných. Šachisté se sdružovali každé odpoledne ve vinárně pana Pečariče (Jungmannova ulice), poté večer v restauraci „U Bílé růže“. Byly pořádány tzv. simultánky s významnými mistry a hráči jezdili hrát i do jiných měst. Ve dnech 13. – 15. srpna téhož roku se v Písku při příležitosti Jihočeské výstavy konaly šachové dny.²³⁵

---

²²⁹ JANÍK, Z. *Almanach 750 let města Písku*. Vimperk: TINA, 1993, s. 214

²³⁰ Tamtéž, s. 215

²³¹ PEROUTKA, O. a kol. *100 let tělesné výchovy v okrese Písek*. Vimperk: Československý svaz tělesné výchovy, 1968, s. 175

²³² Tamtéž, s. 176

²³³ JANÍK, Z. *Almanach 750 let města Písku*. Vimperk: TINA, 1993, s. 110

²³⁴ PEROUTKA, O. a kol. *100 let tělesné výchovy v okrese Písek*. Vimperk: Československý svaz tělesné výchovy, 1968, s. 179

²³⁵ PRÁŠEK, J., *Písek před 75 lety aneb kronika z roku 1922*, Písek: J&M, 1996, s. 52

5 Sonda do období 1938-1945

5.1 Politická situace v České zemi

Ve třicátých letech došlo k zavedení nového mezinárodního systému (Versaillského), který měl za úkol kolektivní bezpečnost zajišťovanou první univerzální bezpečností organizací – Společností národů (SN). Československo se nakonec ocitlo důsledkem politiky tzv. appeasementu (tedy usmířování), kterou prosazovaly západní mocnosti vůči nacistickému Německu v čele s Adolfem Hitlerem, v nelehké pozici.²³⁶ Adolf Hitler se rozhodl využít boj za práva německé menšiny jako záminku k obsazení československého pohraničí. Tento záměr byl 29. září roku 1938 v Mnichově oficiálně schválen zástupci Německa (zmiňovaný Adolf Hitler), Itálie (Benito Mussolini), Francie (Édouard Daladier) a Velké Británie (Neville Chamberlain) prostřednictvím podpisu Mnichovské dohody.²³⁷ Jedna z nejznámějších básní Františka Halase o této situaci vypověděla následovně: „Zvoní, zvoní zrady zvon. Čí ruce ho rozhoupaly. Francie sladká hrdý Albion. A my je milovali.“ Mnichovská zrada způsobila velké rozčarování společnosti.²³⁸ Na Hitlerův stoupající nátlak spojený s požadavkem abdikace se tehdejší prezident Edvard Beneš a s ním i tehdejší ministr zahraničních věcí Kamil Krofta vzdali svých úřadů (6. října 1938), prezident odjel záhy z Prahy a tajně odletěl do Anglie. Kamil Krofta byl zatčen gestapem, uvězněn a na následky věznění v roce 1945 zemřel.²³⁹ Období po skončení první republiky přineslo změnu ve vztahu české společnosti vůči katolické církvi. Katolictví se stalo jednou z hlavních společensko-kulturních sil, do školních učeben se vrátily kříže, došlo i k zákazu ateistických a protikatolických organizací. Mnichov byl tehdy vnímán jako Boží trest za údajnou bezbožnost masarykovské republiky. Samotný Emil Hácha je doposud jediným praktikujícím katolíkem, který se stal českým prezidentem. Husitskou symboliku nahradil důraz na svatováclavský kult.²⁴⁰

V důsledku odtržení českého a moravského pohraničí (Sudety) na tomto území i přes fakt, že řada Čechů byla nucena z území odejít, zůstala silná česká menšina.

---

²³⁶ LACH, J. a kol. *České země a Československo ve 20. století*, Praha: Rep Tisk, s. r. o., 2013, s. 29

²³⁷ Tamtéž, s. 47

²³⁸ KÁRNÍK, Z. *Malé dějiny československé 1867-1939*, Praha: Dokořán, s. r. o., 2008, s. 372

²³⁹ Tamtéž, s. 373

²⁴⁰ LACH, J. a kolektiv, *České země a Československo ve 20. Století*, Praha: Rep Tisk, s. r. o., 2013, s. 65

S rozbitím Československa skončila velmi krátká tzv. druhá republika. Stalo se tak vznikem Protektorátu Čechy a Morava (15. 3. 1939), se kterým souviselo zhoršené postavení Čechů v pohraničí.²⁴¹ Patnáctý březen znamenal konec legální opozice v politickém životě země a zároveň konec *čechoslovakismu*, jenž byl ideologií, která udávala českému národnímu vědomí velmi moderní, progresivní a humanistický výraz.²⁴² Češi byli zbavováni vedoucích funkcí, došlo k zániku podnikatelské vrstvy, v kinech byly zakázány české titulky apod. Celkově docházelo ze strany německé vlády k přitvrzování v zásadách proti Čechům. Němci měli privilegované postavení, došlo k obsazení úřadů, obchodů, bank i průmyslu a Češi byli posíláni na nucené práce do nacistického Německa, kde měli nelidské podmínky. Neněmecké obyvatelstvo bylo v těchto dobách v pasti rozsáhlého teroru, se kterým bylo spojeno pronásledování, zatýkání a popravování.²⁴³ Režim teroru byl vykonáván okupační armádou a policií, která svou činnost zahájila *einsatzkomanda gestapa a sicherheitsdienstu*. V činnosti, ale s velmi nízkou mocí, zůstaly některé české státní instituce, bylo zachováno české četnictvo, avšak naproti tomu byl zajišťován neustálý dohled tzv. oberlandráty. Česká společnost jako taková v těchto chvílích nebyla jednotná. Na jedné straně se tu rodila kolaborantská skupina a na druhé straně se tvořily odbojové organizace.²⁴⁴

Okupace s sebou přinesla i změnu v náboženských poměrech, církevní a náboženský život byl podroben přísnému dohledu. Došlo k obsazení klášterů, omezení bohoslužeb a odvedení kněží do koncentračních táborů.²⁴⁵ V publikaci *Kříž pod rudou hvězdou* se uvádí, že celkem tehdy bylo do koncentračních táborů obecně odvedeno dohromady asi 500 kněží a řeholníků.²⁴⁶ V publikaci *České země a Československo* je zmíněno, že v případě odvodů se jednalo především o koncentrační tábor Dachau, který byl tehdy z důvodu internace kněží z celé Evropy nazýván „největší evropskou farou“.²⁴⁷

V období Protektorátu Čechy a Morava (1939-1945) lidé museli neustále čelit hrozbě perzekuce, atmosféra ve společnosti nebyla vůbec příznivá. Povědomí o podmínkách, jak ve věznicích, tak i v koncentračních táborech, se na společnosti nemile podepsalo.

---

²⁴¹ LACH, J. a kolektiv, *České země a Československo ve 20. Století*, Praha: Rep Tisk, s. r. o., 2013, s. 59

²⁴² VACULÍK, J., ČAPKA J., *Nástin českých dějin 20. století*, Brno: Masarykova univerzita, 2005, s. 79

²⁴³ LACH, J. a kolektiv, *České země a Československo ve 20. Století*, Praha: Rep Tisk, s. r. o., 2013, s. 59

²⁴⁴ VACULÍK, J., ČAPKA J., *Nástin českých dějin 20. století*, Brno: Masarykova univerzita, 2005, s. 80

²⁴⁵ LACH, J. a kolektiv, *České země a Československo ve 20. Století*, Praha: Rep Tisk, s. r. o., 2013, s. 65

²⁴⁶ SVOBODA, R. A KOL., WEIS, M., *Kříž pod rudou hvězdou*. České Budějovice: Nakladatelství JIH, 2009, s. 45

²⁴⁷ LACH, J. a kolektiv, *České země a Československo ve 20. Století*, s Praha: Rep Tisk, s. r. o., 2013, s. 65

Běžnou součástí života byla cenzura, české vysoké školy byly uzavřeny a střední školy byly omezeny počtem. Lidé trpěli důsledkem systému přidělových lístků nedostatkem potravin, kdy za nákup potravin mimo povolení hrozily vysoké tresty. V této době plné nejistot a nedostatku, rozdělení rodin kvůli totálnímu nasazení nacházeli lidé malou útěchu a rozptýlení především ve sportu. Díky fotbalovým či hokejovým zápasům mohli lidé alespoň na chvíli zapomenout na tuto kritickou situaci.²⁴⁸

Druhá světová válka, jejíž začátek se datuje k září 1939, které předcházely politické a ekonomické krize 30. let, selhání Versailleského systému i idealistické představy o uspořádání světa, byla zpočátku převážně pokusem poražených států o zvrácení „křivdy“ mírových podmínek, které byly ustanoveny po první světové válce. Německá nacistická strana (NSDAP), která již v roce 1933 jmenovala svého tehdejšího stranického vůdce německým kancléřem, realizovala ideologii, která kombinovala pruský militarismus, německý nacionalismus či rasismus. Projevovaný antisemitismus se stal záminkou k masovému vraždění Židů. Za první válečné střetnutí se považuje kombinovaný útok Německa a Sovětského svazu na Polsko. SSSR společně s Německem ještě předtím podepsalo smlouvu o neútočení, tzv. Pakt Ribbentrop-Molotov. Následně Německu vyhlásily válku země jako Francie a Británie, již v červnu 1940, ale sama Francie Německu podlehla. V roce 1941 Německo včele s Hitlerem napadlo Sovětský svaz, což nakonec vyústilo v obrát, který vedl k dobytí Berlína a porážku samotného Německa. V roce 1943 se do druhé světové války v Evropě zapojily i americké vojenské síly. Válka si vyžádala více než 60 miliónů obětí po celém světě, z toho zhruba 6 miliónů obětí tvořili Židé. Vyvražďování Židů v koncentračních a vyhlazovacích táborech se stalo nejhrůznějším případem genocidy v dějinách lidstva.²⁴⁹ Bohužel ani česká země se teroru²⁵⁰ a konanému zvrstvu nevyhnula.²⁵¹

5.2 Město Písek z hlediska historie, religiozity a kultury

Pomnichovské dny v období druhé republiky byly pro město Písek, než došlo k okupaci, přechodnou epizodou. Právě v tomto období byl svou činností velmi aktivní místní odbor

---

²⁴⁸ LACH, J. a kolektiv, *České země a Československo ve 20. Století*, Praha: Rep Tisk, s. r. o., 2013, s. 52

²⁴⁹ Tamtéž, s. 49

²⁵⁰ VACULÍK, J., ČAPKA J., *Nástin českých dějin 20. století*, Brno: Masarykova univerzita, 2005, s. 81

²⁵¹ Tamtéž, s. 80

Národní jednoty pošumavské.²⁵² Život v Písku se s přivalem okupace změnil k nepoznání a přišly skutečné hrozby, jež se stále stupňovaly. Šlo například o zákazy nočního vycházení, stanovení zavírací hodiny, zavedení potravinových lístků, zákaz četby označené literatury či zákaz poslechu zahraničního rozhlasu. Již v srpnu 1939 byl z vyššího nařízení vydán Okresním úřadem v Písku výnos týkající se židovského obyvatelstva, jemuž se zakazovala návštěva všech hotelů, hostinců,²⁵³ restaurací, vináren, kaváren a cukráren. Pro tyto osoby byla ve městě Písek vyhrazena pouze jediná hostinská místnost, konkrétně v hotelu *U Zlatého kola*, kde se židé mohli zdržovat pouze do 22 hodin, a to odděleni od všech ostatních osob. Také cestující židovského původu si mohli pouze v tomto hotelu rezervovat několik pokojů. Mimo to měli místní židé zákaz vstupu do veřejné čítárny. Na půjčování knih pro ně byla vyhrazena jedna hodina týdně. Biografy měly pro židovské návštěvníky rezervována jednu lóži pro osm osob. Do veřejných lázní v Jeronýmově ulici neměli přístup vůbec. Na plovárně u sv. Václava jim byla vyhrazena jen malá část pláže, k tomu několik oddělených kabin a v přilehlém penzionu jedna malá místnost. Obchody, které židům patřily, musely mít nápis „Židovský obchod“. Na potravinové lístky si lidé židovského původu mohli zakoupit pouze poloviční množství a museli odevzdat všechny radiopřijímače. Tato opatření byla jen počátkem tzv. „konečného řešení židovské otázky“. Všichni písečtí židé byli později v několika transportech odvezeni do vyhlazovacích koncentračních táborů, kde se osvobození dočkala jen hrstka z nich.²⁵⁴

---

²⁵² „Pomnichovské dny byly hvězdnou hodinou a zároveň labutí písni píseckého místního odboru Národní jednoty pošumavské. Stejně jako celá jednota byl písecký odbor založen roku 1884 a jeho prvním předsedou se stal ředitel lesnických škol Ladislav Burket. Podpora českého obyvatelstva v jihozápadním pohraničí, osídleném převážně českými Němci, což bylo hlavním smyslem činnosti Národní jednoty pošumavské, se realizovala zpravidla formou patronátu bohatých odborů z českého vnitrozemí nad konkrétními lokalitami na Šumavě a v Pošumaví. Písečtí pomáhali Čechům v Prachaticích a na Prachaticku, později skupině vsí v okolí Vimperka (Svatá Máří, Trhonín, Bohumilice, Budilov, Včelná pod Boubínem, Boubská). Pro děti z chudých rodin organizovali „vánoční nadílky“, obsahující nejpotřebnější věci jako oděvy, obuv a školní pomůcky. Sestavili také putovní knihovny české literatury, které po vsích kolovaly, a poslali peníze na stavbu české školy ve Vimperku. Později tento patronát přešel do Tábora a písecký odbor jednoty se soustředil opět na Čechy v Prachaticích a okolí. Platil úroky z půjčky na stavbu Národního domu v Prachaticích, vydržoval tamní chudé učně a student, v dobách hospodářské krize třicátých let se jeho pomocí dostalo také Čechům v Záblatí, Volarech, Lipce Lenoře, Zbytinách, Frantlech, Nové Huti a Anníně. A svou pozitivní roli sehrál písecký odbor Národní jednoty pošumavské ve dnech největší logistické operace v našich dějinách – urychleného vyklizení třetiny státu, předané pod nátlakem velmocí agresorovi, který si chtěl vybudovat tisíciletou skvělou budoucnost tím, že si vrchovatě nabere z cizího majetku. Písečtí mimo jiné obětavě podpořili prachatický odbor jednoty, jenž tehdy přensl svou činnost ze zabraného území do Husince, odbor z Vimperka, který se přesunul do nedaleké Čyně, a Písečtí se vydatně podíleli.“ KOLÁŘ, O., *Písek – Příběh města*, Vydáno v Písku, 2012, s. 85

²⁵³ PRÁŠEK, J., *Písecké 2. tisíciletí*, Písek: J&M, 2000, s. 203

²⁵⁴ Tamtéž, s. 204

V létě 1939 shrnul reakci na situaci českého národa básník Josef Hora básní do pamětní knihy: „Šrámek vám přál, co básník přáti může, všechno nám leckdo může vzít, jenom ne muže, nikdy muže! Máte je tu. Budete jimi žít.“²⁵⁵ V říjnu roku 1940 se prostřednictvím nových územních změn politický okres města zmenšil do nevelkého správního celku, bylo tomu tak až do června roku 1942, tehdy se správní rozdělení vrátilo ke stavu, který byl uspořádán po Mnichovu, tak to zůstalo až do osvobození. V časech Protektorátu se do města mimo jiné přistěhovalo velké množství obyvatelstva, čímž se jen zhoršila stávající hospodářská situace. Místní závody a podniky procházely krizí, neboť tehdy chyběl základní výrobní materiál, byly zde pokusy o převedení výroben pro válečné využití. V otázce odboje mělo i město Písek své hrdiny, jednalo se o odbojové hnutí, kterého se účastnili občané bez rozdílu národností, politické i náboženské příslušnosti. Toto hnutí bylo ale v období „heydrichiády“ negativně poznamenáno, došlo ke zničení jednomu z několika odbojových seskupení. Právě vzniklé situace od roku 1939 patří k těm nejtíživějším létům v historii města. Nejen, že byla enormně potlačena národní identita, omezena kultura a školství, ale především se tyto těžké časy podepsaly na občanech, kteří museli čelit výslechům, byli odvečeni do koncentračních táborů nebo se stali obětmi mučení či poprav.²⁵⁶ Válka negativně zasáhla město z mnoha směrů.²⁵⁷

Ve válečných letech se o kulturní život ve městě významně zasloužil jednak *Všestudentský spolek Jihočeští akademici* a *Městský osvětový sbor*, kteří tedy svou činností iniciovali hlavní akce roku.²⁵⁸ V letech 1938-1939 došlo k rozsáhlé rekonstrukci budovy místního městského divadla a divadlo, znovuotevřené v roce 1940, bylo tehdy jedním z nejmodernějších divadel v Čechách (dnes známé jako Divadlo Fráni Šrámka).²⁵⁹ Aktivity divadla byly mimo jiné zaznamenávány do pamětní knihy.²⁶⁰ V nových

---

²⁵⁵ KOLÁŘ, O., *Písek – Příběh města*, Písek: Město Písek, 2012, s. 86

²⁵⁶ JANÍK, Z. *Almanach 750 let města Písku*. Vimperk: TINA, 1993, s. 51

²⁵⁷ Tamtéž, s. 51 „Válečná léta, která způsobila povšechnou stagnaci, nedovolila ani některé zamýšlené stavební úpravy města. Ještě v roce 1940 se stačila dostavět budova divadla, ale plánované rozšíření nemocnice se už neuskutečnilo. Za války se však podařilo realizovat důležitou stavbu železobetonového silničního mostu s jezem. Tento most nesl po válce jméno Tomnáše G. Masaryka. Dne sho známe pod jménem „Nový most“. Porážky nacistických vojsk na východní frontě a později otevření fronty západní začaly obyvatelstvo utvrzovat ve víře brzkého konce války. Před jejím ukončením sužovaly Písek nálety spojenců, jenž se soustředily na strategicky důležité nádraží, přičemž byla zničena i blízká „Rourovna“.“

²⁵⁸ Tamtéž, s. 278

²⁵⁹ Databáze českého amatérského divadla [online] 2016. [citováno dne 26. 1. 2016]. Dostupné na [www: http://www.amaterskedivadlo.cz/main.php?data=t&id=12171](http://www.amaterskedivadlo.cz/main.php?data=t&id=12171)

²⁶⁰ „Rada města Písku dovoluje si Vás pozvati k slavnostnímu otevření městského divadla, konanému pod záštitou p. ministra školství a nár. osvěty univ. prof. Jana Kaprasa, ústřed. Výboru n. s. a kultur. rady n. s.

prostorách se za války střídala i profesní divadla, jedním takovým bylo především Jihočeské národní divadlo z Českých Budějovic. Dále zde vystoupila i některá pražská divadla s koncerty vážné a populární hudby.²⁶¹

Začátkem května roku 1945 se ve městě ujal moci Revoluční národní výbor v čele s Vojtěchem Moravcem, učitelem a bývalým legionářem. Přestože město Písek leželo v zóně sovětské, jednalo se o tzv. demarkační linii, první jednotky, které se objevily ve městě, byly americké.²⁶² Dne 6. května na večer přijela první jednotka armády USA a druhý den na to bylo již město díky Američanům s jejich posílenými oddíly vojensky zajištěno dostatečně. O pár dní později, dne 10. května, se k městu přiblížila i Rudá armáda. Tehdy právě místní Revoluční národní výbor vyzval všechny čestné občany svým letákem s nadpisem „V nový život“ k budování nové státní i města Písek.²⁶³

5.3 Přehled spolků a volnočasových aktivit v Písku

Po dvacetiletém dlouhém období první republiky, kdy se zdejší činnost spolků včetně místních volnočasových aktivit rozvíjela, s obdobím let 1939 – 1945 přišel útlum nebo zákaz mnoha těchto organizací. Některé svou činnost ale nepřerušily.

Místní *Měšťanská beseda* během válečných let zcela nezanikla. Činnost jednoho ze spolků této besedy, spolku *Hlahol* byla stejně jako u řady jiných spolků v době druhé světové války velmi omezena, přesto spolek i nadále nacvičoval a pořádal vystoupení, ač v omezeném rozsahu.²⁶⁴ *Spolek divadelních ochotníků*, jehož aktivita byla na konci předchozího období slabší, začal být znovu činný, a to i během těchto časů.²⁶⁵ Z píseckých divadelních souborů se „pyšnil“ v průběhu válečných let největší aktivitou,

---

1. února 1940 o 19. hodině. Za řízení prof. Václava Talicha bude provedena operním souborem Nár. divadla z Prahy komická zpěvohra B. Smetany *Prodaná nevěsta*.“ DigiArchiv SOA v Třeboni: Archiv SOkA Písek, Spolek divadelních ochotníků v Písku. *Pamětní kniha spolku divadelních ochotníků v Písku*, Datace: 1869-1942, Písek, s. 3: [online] 2016. [citováno dne 25. 3. 2016] Dostupné na: <https://digi.ceskearchivy.cz/DA?doctree=1khppi&menu=3&id=200215&page=3>

²⁶¹ JANÍK, Z. *Almanach 750 let města Písku*. Vimperk: TINA, 1993, s. 279

²⁶² Srov. PRÁŠEK, J., *Písecké 2. tisíciletí*, Písek: J&M, 2000, s. 206

²⁶³ Srov. KOLÁŘ, O., *Písek – Příběh města*, Vydáno v Písku, 2012, s. 89

²⁶⁴ AMBROŽ, V., *Památník pěveckého spolku Hlahol*, Písek: Pěvecký sbor Hlahol, 1945, s. 26: „Rok 1939 a další dolehly těžkým smutkem na celý národ. Opuštění všemi a stlačení na malý ostrůvek uprostřed šíleného běsnění druhé války světové, prožíval i Hlaholtěžké chvíle smutku, zoufalství a nadějí. Ale tentokrát ve své pěvecké činnosti neustal. Nácvičky sborů, to byly sluneční oasy v moři nekonečných a nejistých dní, kdy každý zapomínal na krutou skutečnost, kdy česká píseň zůstala jediným našim majetkem a útěchou, třeba někdy hodně omezenou. Nebylo dovoleno všechno zpívat na veřejnosti, ale nikdo nemohl zakázat, nenašel-li se zrádce, nacvičovat kteroukoli českou píseň. A ten zrádce se nenašel! Na pořadu všech vystoupení po celou dobu války byly jenom české skladby a písně.“

²⁶⁵ JANÍK, Z. *Almanach 750 let města Písku*. Vimperk: TINA, 1993, s. 279

respektive největším počtem nastudovaných titulů, a sklízěl úspěchy.²⁶⁶ V roce 1942 zasáhla spolek nešťastná zpráva, jednalo se o popravení jednoho člena²⁶⁷ z popudu tehdejšího místního udavače. Po skončení války byl v Písku tento udavač odsouzen. Více zmíněno je k případu v kapitole nadcházejícího období u historie města Písek.

I další místní spolek, *J. K. Tyl*, svou činnost během války nepřerušil. Tito ochotníci byli známí především díky představením pro děti. V roce 1940 dokonce hostovali v již nově otevřeném Městském divadle. Během válečného období vznikly ve městě další nové soubory. Jedním z nich byl například Divadelní odbor *Učňovské besídky* či Dramatické studio *Veřejné osvětové služby*. K uvedenému studiu se tehdy připojila i „Studentská scéna“.²⁶⁸

Činnost Spolku *paní a dívek Světlá*, především ta dobročinného charakteru, za války neustala. Místní dívky a paní v hojném počtu navštěvovaly spolek i během těchto nepříznivých časů. Aktivita spolku byly mimo jiné zaznamenány tehdy v místních novinách.²⁶⁹

V letech Protektorátu neustala ani činnost *Filharmonického spolku Smetana*, charakterizovat by je mohla následující zpráva o činnosti za léta 1939-1945: „*FSS plnil v době nesvobody své kulturní poslání u vědomí své tradice a odpovědnosti k české kultuře...Programy koncertů, které sestavoval dirigent prof. Vymetal, měly svou symbolickou linii. Šlo o to, aby každý koncert pozvedl skleslou náladu posluchačovu a posiloval víru v naše vítězství a vůli k odboji. Byly to zvláště rozbory českých skladeb,*

---

²⁶⁶ Tamtéž, s. 280: „Výraznými úspěchy Spolku divadelních ochotníků byly například: inscenace *Wernerovy hry „Půlnoční slunce“* se severksou tematikou. Se složitou stavbou dramatu se vcelku dobře vyrovnal jak režisér *František Mourek*, tak výtvarník *prof. Vladimír Maisner* a herecký soubor. – Zajímavým dramaturgickým počinem bylo i drama *Jana Drdy „Jakož i my odpouštíme“* v režii *Jaroslava Šorše*, ve scéně *Vladimíra Maisnera* a herci *Jandekem, Jelínkovou, Hubkou, Kučerou, Burdou, Kozákem, Chvalem* atd. – *O Objedvné dramaturgii svědčí i velice náročná Tůmova hra ze života valašského lidu „Pasekáři“*, kterou v roce 1943 nastudoval rovněž režisér *František Mourek*. Byla však i omyly a prohry, např. velice slabá naivní komedie s vulgárním textem *A. Heinricha „Za ranního kuropění“*, která byla uvedena na *Silvestra roku 1943*. Ale to byly spíše výjimky.“

²⁶⁷ DigiArchiv SOA v Třeboni: Archiv SOkA Písek, Spolek divadelních ochotníků v Písku. *Pamětní kniha divadelních ochotníků*. Datace: 1868-1942, Písek, snímek 37 : „30. června 1942 popraven byl člen spolku *p. Bedřich Přetřdílo, štáb. Rotm. r. r. Byl udán, že schvaloval atentát na říšského protektora R. Heidricha. Byl dobrým vlastencem. Čest jeho památce!*“ [online] 2016. [citováno dne 25. 3. 2016] Dostupné na www.digi.ceskearchivy.cz/DA?menu=3&id=200218

²⁶⁸ JANÍK, Z. *Almanach 750 let města Písku*. Vimperk: TINA, 1993, s. 279

²⁶⁹ Anonym: „*Vánoční nadílka do Kralovic. Dne 7. Ledna bylo možné terve vypraviti od Světlé vánoční nadílku do Kralovic, k níž ještě přispěly kromě již dříve jmenovaných dílem oděvem, dílem penězi... ..Všem dárcům vzdává výbor Světlé vřelé díky a přeje všem tolik radosti zářivé a šťastné v nocém roce, kolik jí zářiti bude z oček podarovaných dítek v Kralovicích. Kdyby ještě některý dobrodinec chtěl připstěti na obutí s punčochkami, vděčně se vše bude kvitovati. Všem dárcům od spolku Světlá srdečné díky a šťastný a radostný rok 1940.*“ *Písecké Listy*, 1940, Ročník 44, 11. 01. 1940, Číslo 2, s. 3

podávané mládeži a dělnictvu při koncertech pro ně, které jsme s rizikem zatčení nepodávali cenzuře...“ (Novák: „Náš spolek se těšil zvláštní pozornosti okupantů.“).²⁷⁰

Aktivita jednoty *Sokol* byly bohužel válkou zcela zastaveny, členové tehdejší „čtvrteční sokolské společnosti“ se ale scházeli i po zastavení činnosti. Poslední zápis je poté datován ze dne 25. září roku 1941, tedy z doby, kdy byl vyhlášen říšským protektorem gen. R. Heydrichem výjimečný stav. Okupace velmi nepříznivě zasáhla i samotné členy včetně představitelů sokolské jednoty. Do věznic i koncentračních táborů byli tehdy odvezeni funkcionáři, cvičitelé i prostí členové. Uvádí se, že bylo umučeno celkem 34 členů.²⁷¹

Činnost *Dělnické tělocvičné organizace* (zkratka DTJ) nebyla oproti činnosti Sokola a jiných jednot za druhé světové války ukončena. Když došlo k rozpuštění Sokola, někteří jeho členové přešli právě do DTJ. Na podzim roku 1942 do této jednoty přešli dokonce všichni členové házené TJ Sokol Písek, kde ale nepůsobili dlouho, protože roku 1943 následkem rozkolů mezi místními kluby přešli do sloučeného klubu ČASK Písek. Do DTJ přešli ale i členové jiných místních organizací. Postupem času se ani DTJ bohužel neubráníla negativním důsledkům války. Odchod členů na nucené práce do Německa společně se stupňujícím se terorem především v období heydrichiády či odvečením mnohých funkcionářů i cvičenců do věznic či koncentračních táborů, znamenal konec pravidelné činnosti.²⁷²

Jednota orla Československého se v průběhu let přestěhovala do Masarykovy školy a nakonec své působiště od roku 1940 nalezla v Husově škole.²⁷³ Jednota v průběhu své existence neoplývala velkým počtem členů a ani financemi. Uvádí se, že poslední akademie se konala 20. dubna roku 1941. Podobně jak tomu bylo u jiných jednot byla i zde činnost přerušena výnosem říšského protektora. Bylo tomu tak dne 8. října roku 1942, kdy došlo k rozpuštění jednoty a převzetí majetku gestapem z Klatov.²⁷⁴

Podobně jako u jiných klubů byla činnost i některých sportovních klubů též hluboce zasažena v důsledku okupace. Společný jmenovatel nebezpečí zapříčinil, že místní sportovní kluby spolu začaly více spolupracovat. Na počátku tohoto období byly ve městě

---

²⁷⁰ JANÍK, Z. *Almanach 750 let města Písku*. Vimperk: TINA, 1993, s. 140

²⁷¹ PEROUTKA, O. a kol. *100 let tělesné výchovy v okrese Písek*. Vimperk: Československý svaz tělesné výchovy, 1968, s. 120

²⁷² Tamtéž, s. 158

²⁷³ JANÍK, Z. *Almanach 750 let města Písku*. Vimperk: TINA, 1993, s. 110

²⁷⁴ PEROUTKA, O. a kol. *100 let tělesné výchovy v okrese Písek*. Vimperk: Československý svaz tělesné výchovy, 1968, s. 185

kluby tři – SKP, Slavoj a ČAFK (Český atletický fotbalový klub). I přes prvotní neúspěšné snahy o sloučení nakonec na konci roku 1941 ke sloučení došlo. Šlo o kluby SKP, ČAFK a Orinoko, jejichž sloučením vznikl klub s názvem ČASK Písek. Slavoj Písek tehdy se sloučením nesouhlasil.²⁷⁵ Hlavním posláním klubu ČASK Písek bylo udržet život ve všech sportech,²⁷⁶ a krom toho hlavně něco zachovat, udržet, posílit a zdokonalené předat. Vzestup zažíval v těchto letech hlavně hokej, ale bohužel ne dlouhodobě, především ve smyslu hospodaření. I přes úspěšnou sezónu 1937-1938, kdy písečtí hokejisté výborně reprezentovali nejen město, ale i celé jižní Čechy na konaném mistrovství, další sezóna už tak příznivá nebyla. Změnila se soutěž a začalo se hrát opět podle starého župního systému. I přes vynaložené snahy v důsledku tíživé hospodářské situace a příchodu války myšlenky na novou organizaci mistrovství, se již nezrealizovaly.²⁷⁷ U hry kopané úroveň nijak zdatně nestoupla. Oproti městům jako například Č. Budějovice, Tábor či Strakonice, ve kterých se hrála divizní soutěž, se ve městě Písek jednalo jen o průměrné hry. Což mohlo být zapříčiněno nízkou možností získat hráče či například odchodem hráčů do práce mimo Písek. Tehdy se změnila i soutěž a župa se rozdělila na okresy. *„Ubývá rekvizit, jezdí se vlakem, na kolech, poměry upomínají na časy za úsvitu kopané. Mládež však tu stejně cítí, myslí a jedná jako dříve, staví si jeden cíl: udržet, nezklamat národně, lidky, sociálně, předat dědictví uchráněné a zkrášené, aby generace ve svobodném státě mohla navázat a postavit odvážné dílo.“*²⁷⁸

Aktivity místních házenkářů nebyly v průběhu války omezeny zcela. Konkrétně písecký Sokol se od roku 1939 zúčastňoval jihočeského mistrovství v házené. Házenkáři poté později na podzim roku 1942 přešli do DTJ Písek a hráli jihočeské mistrovství II. třídy. Přínosný byl rok 1943, kdy na základě výkonů házenkářů rozhodla Jihočeská župa házené právě písecké hráče zařadit do I. třídy.²⁷⁹ V roce 1943 přešla místní házená do výše zmíněného nově vzniklého klubu ČASK Písek. Kromě toho došlo v roce 1943 i k obnově ženské házené, jejíž činnost měla před tím více než deset let pauzu. Bohužel kvůli událostem, jakými bylo například zatčení vedoucích pracovníků házené

---

²⁷⁵ PEROUTKA, O. a kol. *100 let tělesné výchovy v okrese Písek*. Vimperk: Československý svaz tělesné výchovy, 1968, s. 213

²⁷⁶ LINHART, V. *50 let písecké kopané 1910-1960*. Písek: 1960, s. 12

²⁷⁷ Tamtéž, s. 231

²⁷⁸ Tamtéž, s. 13

²⁷⁹ TJ Sokol Jitex Písek, *Házená*, Písek: Jihočeské tiskárny a. s., 1993, s. 1

v Písku, a dalším okolnostem spjatými s válkou byly až do osvobození aktivity házené zcela omezené.²⁸⁰

Šerm, který byl v předchozím období spjat především s činností TJ Sokol, nebyl též uštědřen zákazu, respektive v počátcích války nejprve zůstala v oddílu pouze mládež, a tak se již nedařilo pořádat časté zájezdy na utkání. Zajímavostí, která je spojena s šermíří během války, bylo, že místní Sokol musel 19. srpna 1939 odevzdat okresnímu úřadu přihlášku na držení 42 kusů zbraní – fleretů a šavlí. V době, kdy byla činnost Sokola zakázána (duben 1941), přešli šermíří též do zmíněného ČASK Písek. Oddíl trénoval kvůli nepříznivým podmínkám v průběhu let na různých místech, ale roku 1944 byla činnost přerušena, stalo se tak díky zatčení trenéra oddílu p. Karla Hulínského.²⁸¹

I na činnosti oddílu boxu, tehdy provozovaném v *SK Union*, se změna situace po mnichovském diktátu podepsala. Právě nejistota z budoucího vývoje událostí přispěla k poklesu zájmu o tento sport. 4. března 1939 se uskutečnil poslední zápas pod taktovkou SK Union. Během války obnovil činnost TC Orinoko a později po sloučení klubů do ČASK právě zde. Box se tedy ve městě zachoval a byl nakonec aktivní i v průběhu válečných let.²⁸²

Co se týče tenisu, v průběhu druhé světové války je přirozeně činnost oddílu silně narušena, přesto se ale tenis ve městě Písek hrál dál, hrály se i soutěže. Nicméně členská základna se snižovala, též se snížila i výkonnost hráčů.²⁸³

Studentské sportovní hry, které byly zmíněny v předchozí kapitole, se konaly i za války. Poslední tyto hry se konaly v roce 1943. Ve městě se během války konaly ještě další hry, první konkrétně 25. května 1942 a poslední 1. - 2. července 1944, tehdy se jednalo o *Letní tělovýchovné dny* místních hlavních škol.²⁸⁴

S ohledem na aktivity místního *Klubu českých turistů v Písku* lze zmínit, že v roce 1939 vznikl vodácký odbor, jež byl v té době předchůdcem kanoistického oddílu, který vznikl později. Ve stejném roce vzniku lyžařského kroužku byla ve města ustanovena

---

²⁸⁰ TJ Sokol Jitex Písek, *Házená*, Písek: Jihočeské tiskárny a. s., 1993, s. 2

²⁸¹ PEROUTKA, O. a kol. *100 let tělesné výchovy v okrese Písek*. Vimperk: Československý svaz tělesné výchovy, 1968, s. 240

²⁸² Tamtéž, s. 270

²⁸³ POŘÍZKA, J., BUZEK, J., MÜNDEL, K. *100 let tenisu v Písku 1897-1997*. Písek: Tenisový klub Písek, 1997, s. 13

²⁸⁴ JANÍK, Z. *Almanach 750 let města Písku*. Vimperk: TINA, 1993, s. 111

Turitická župa písecká. Právě lyžařský a vodácký odbor se rozvíjeli hlavně až v poválečném období.²⁸⁵

Místní *skauting* byl válkou ovlivněn také. V roce 1938 bylo veškeré písecké oddílenstvo zapojeno do služeb civilní protiletectké obrany (CPO). Ani nacistická okupace oddílu nebránila v aktivitách, skauti nadále pořádali prázdninové tábory. Na konci let třicátých existoval v Písku 1. chlapecký oddíl, 1. dívčí oddíl, 5. klub OS a následně po Junáckému sněmu, konanému v lednu 1939 a spojení všech skautských organizací, se vytvořil z bývalých Junáků Volnosti 3. oddíl. Aktivity byly bohužel dne 4. listopadu roku 1940 přerušeny, neboť v tento den gestapo junáckou organizaci rozpustilo.²⁸⁶ Dekret ke zrušení činnosti vydal tehdy K. H. Frank a kromě násilného rozpuštění docházelo k prohlídkám a věznění. Řada členů oddílu skautu se aktivně zapojila do odbojového hnutí, část z nich musela projít německými věznicemi i koncentračními tábory.²⁸⁷

Z dochovaných údajů k trampskému klubu *TC Orinoko* víme, že roku 1941 zanikl sloučením s ČASK.²⁸⁸

---

²⁸⁵ JANÍK, Z. *Almanach 750 let města Písku*. Vimperk: TINA, 1993, s. 112

²⁸⁶ Srov. Tamtéž, s. 215

²⁸⁷ Srov. ŠMÍD, V. A KOLEKTIV *Almanach k 90. výročí založení skautingu v Písku*, Písek: písecká skautská střediska za podpory města Písek, 2010, s. 6

²⁸⁸ PEROUTKA, O. a kol. *100 let tělesné výchovy v okrese Písek*. Vimperk: Československý svaz tělesné výchovy, 1968, s. 179

6 Sonda do období 1945-1950

6.1 Politická situace v České zemi

Druhá světová válka v Evropě skončila 8. května roku 1945, kdy proběhla kapitulace Německa, od tohoto dne bylo území Československa opět svobodné. Obavy a strach z Německa ale zůstal a byl příčinou svázání ČSR k SSSR jako spojence. Mapa českého území se po válce změnila pouze oficiálním připojením Podkarpatské Rusi k SSSR.²⁸⁹ Krátce po roce 1945 výrazně rostla propagace významu Sovětského svazu jako vítěze nad fašismem a naproti tomu byla potlačována důležitost americké armády při osvobození západních Čech. Společností se nesl duch hrdinství Rudé armády, zásluh Josifa Vissarionoviče Stalina a po roce 1948 se naplno v české společnosti prosazoval kult Stalinovy osobnosti.²⁹⁰

Po osvobození došlo na základě Košického vládního programu a dekretů prezidenta republiky ke konfiskaci majetku obyvatel německé a maďarské národnosti a dále zrádců a kolaborantů z řad českého i slovenského obyvatelstva. Dále díky Benešovým znárodnovacím dekretům podepsaným v říjnu 1945 přešly do majetku států všechny průmyslové podniky (v tzv. klíčových a celkových odvětvích) a i podniky, jež měly více jak 500 zaměstnanců.²⁹¹

V období po druhé světové válce tíhla společnost ke kolektivismu a očekávala „lepší demokracii“. Hlavním tématem byla obnova hospodářství. Desetitisíce občanů se účastnily organizovaných brigád určených k odstraňování válečných škod. Touha po vnitřní jednotě včetně bezkonfliktní společnosti ale vyústila v pravý opak, tedy vznik systému, který měl vysoce autoritativní rysy.²⁹² Rok 1948 byl spojený s událostmi jako např. vyhlášení tzv. *Trumannovy doktríny* či vydání koncepce *Marschallova plánu* hospodářské pomoci, která byla nabídnuta i ČSR. Uvnitř naší společnosti se zvyšovalo napětí. Trvajících spory v koalici, vystoupení ministrů proti výměně policejních velitelů, následné nesplnění úkolu ministra vrátit personální změny vedlo k podání demise ministrů nekomunistických stran, která měla za úkol ukázat společnosti vládní krizi a rozkol v koalici Národní fronty. Situace využili komunisté a díky událostem spojených

---

²⁸⁹ VACULÍK, J., ČAPKA J., *Nástin českých dějin 20. století*, Brno: Masarykova univerzita, 2005, s. 97

²⁹⁰ LACH, J. a kolektiv, *České země a Československo ve 20. Století*, Praha: Rep Tisk, s. r. o., 2013, s. 74

²⁹¹ Tamtéž, s. 75

²⁹² Tamtéž, s. 70

s prezidentem Benešem přijatou demisí těchto ministrů a jmenováním osob navržených předsedou vlády Klementem Gotwaldem došlo k převzetí moci komunisty, kterou komunisté postupně získávali již v předchozích letech. Česká společnost tak od února 1948 procházela rozsáhlými změnami, které měly mocensko-politický charakter a zasáhly do životů všech občanů. Komunisté, kteří si zajistili monopol moci ve státě, ovládli hlavní články státní správy a samosprávy, vybudovali aparát Sboru národní bezpečnosti a Lidové milice. Kromě toho ovládli nekomunistické strany včetně parlamentu a zasadili se o likvidaci občanské společnosti ve smyslu přirozeného zdroje společenské aktivity (zájmové a masové organizace, spolky) a nezávislého tisku.²⁹³ Dobovým pojmem byla politická agitace, která měla mobilizovat lidi a byla prováděna prostřednictvím funkcionářů, tisku, aparátu KS, ale též pomocí společenských organizací a státních orgánů.²⁹⁴ Po únoru 1948 ztratila i kultura v zemi zcela svou samostatnost a stala se závislou na komunistickém režimu a jeho mocenských strukturách. Komunisté v ní spatřovali nástroj přeměny společnosti. Odraz politických zadání se nejvíce projevil ve filmu, jelikož komunisté považovali film pro jeho masový charakter za nejdůležitější umění. V roce 1953 se k filmu jako další prostředek propagandy přidala televize.²⁹⁵ Komunistická ideologie zahrnovala odstranění společenské nerovnosti především prostřednictvím socialistické revoluce a po vzoru Sovětského svazu kladla důraz na urychlený proces industrializace, která vedla k nárůstu pracovníků v dělnických profesích. Dělnictvo (proletariát) mělo posílit hlavně na úkor zemědělství, kde měla lidskou práci naopak nahradit mechanizace. Komunisté se postarali o *čistky* ve všech sférách společnosti, lidé přicházeli o funkce, majetek a jako další formu perzekuce jsou dnes považovány politické procesy se skutečnými či domnělými oponenty režimu. V důsledku těchto procesů byli lidé zařazováni do táborů nucených prací nebo do vojenské služby (tzv. PTP- pomocné technické prapory).²⁹⁶ Strana KSČ byla s obměnami členů u moci až do 17. 11. 1989, kdy byli tehdejší představitelé nuceni v důsledku vnitřního a mezinárodně politického vývoje v letech 1988-1989 předat moc opozici.²⁹⁷

---

²⁹³ LACH, J. a kolektiv, *České země a Československo ve 20. Století*, Praha: Rep Tisk, s. r. o., 2013, s. 79

²⁹⁴ VACULÍK, J., ČAPKA J., *Nástin českých dějin 20. století*, Brno: Masarykova univerzita, 2005, s. 130

²⁹⁵ LACH, J. a kolektiv, *České země a Československo ve 20. Století*, Praha: Rep Tisk, s. r. o., 2013, s. 82

²⁹⁶ Tamtéž, s. 87

²⁹⁷ Totalita [online] 1999 - 2016. [citováno dne 21. 4. 2016]. Dostupné na [www: http://www.totalita.cz/vysvetlivky/s_ksc_09.php](http://www.totalita.cz/vysvetlivky/s_ksc_09.php)

Významnou nekomunistickou silou v ČSR byla tehdy římskokatolická církev, ke které se hlásilo přes 70 % obyvatelstva. Církev neměla od roku 1948 též lehké postavení, a tak připravoval biskupský sbor církev na případné státní zásahy a usiloval o utužení jednoty věřících, duchovenstva a církevní hierarchie.²⁹⁸ Mocenský útlak ze strany tehdejšího komunistického režimu, který od února roku 1948 trval dalších čtyřicet let, zapříčinil, že jindy kvůli mnohým historickým událostem rozdělené církve, se tehdy spojily a zůstalo jim to dodnes.²⁹⁹ Církev tehdy musela čelit mnoha útokům. Jednalo se například o zastavení tisku největších katolických periodik, parcelizaci církevních statků či pronásledování mnohých členů katolické církve.³⁰⁰

Do celkového vývoje ČSR se promítla mimo jiné i mezinárodní situace, jejíž tempo začala tehdy udávat studená válka. Tímto termínem se označuje období od konce druhé světové války do roku 1989. Za počátek se považuje tzv. *Dlouhý telegram* amerického diplomata G. Kennana, který definoval americkou strategii proti SSSR, ve které Kennan vycházel z předpokladu, že Stalinovo pojetí politiky spočívá především snahou vytvořit nepřátelské prostředí, aby tak mohl být ospravedlněn svůj diktátorský režim. Tyto odlišné představy dvou vítězných mocností vedly k bipolárnímu uspořádání mezinárodních vztahů, které se dotklo i spojeneckých států. Mezi státy byla spuštěna tzv. *železná opona*, která během studené války „procházela“ mezi západním a východním Německem, ve kterém se v roce 1961 postavila Berlínská zeď.³⁰¹

Politická situace po roce 1950 na území české země již není předmětem této práce.

6.2 Město Písek z hlediska historie, religiozity a kultury

Místní po válce nezapomněli na odvahu protiněmeckého odboje, ještě dnes jejich činy připomínají pamětní desky na sokolovně, hlavním nádraží či památníku u Nového mostu nebo na památníku v Palackých sadech. Krom odvážného lidu se ale ve městě stejně jako v celé zemi našli i kolaboranti i zrádci.³⁰²

---

²⁹⁸ VACULÍK, J., ČAPKA J., *Nástin českých dějin 20. století*, Brno: Masarykova univerzita, 2005, s. 130

²⁹⁹ SVOBODA, R. A KOL., WEIS, M., *Kříž pod rudou hvězdou*. České Budějovice: Nakladatelství JIH, 2009, s. 9

³⁰⁰ WEIS, M., *Svědectví dokumentů: Katolická církev v archivních materiálech jihočeských archivů let 1949 – 1976*. České Budějovice: Nakladatelství JIH, 2009, s. 20

³⁰¹ LACH, J. a kolektiv, *České země a Československo ve 20. Století*, Praha: Rep Tisk, s. r. o., 2013, s. 71

³⁰² KOLÁŘ, O. *Písek – Příběh města*, Písek: Město Písek, 2012, s. 88-89: „Nelze zapomenout ani to, že mezi Čechy existovali kolaboranti a zrádci. Nad jedním z nich, nejpíše případem zvrhlé lidské ctižádosti, zůstává rozum stát: Josef Gruber, písecký městský knihovník, byl před válkou všestranným kulturním činitelem, zejména nadšeným amatérským divadelníkem a roku 1941 napsal publikaci k stému výročí

V roce 1946 se mimo jiné řešil návrh, že by stalo město Písek opět krajským městem. I přes velké snahy, hlavně z řad KSČ, se tomu tak nakonec nestalo. O rok později došlo například u budovy zdravotnické školy ke slavnostnímu odhalení pamětní desky pedagoga K. Kálala, tehdy ji odhalila poslankyně Národního shromáždění Milada Horáková.³⁰³ Stejná Milada Horáková byla mimochodem o pár let později z popudu Komunistické strany Československa jako údajný odpůrce režimu odsouzena k trestu smrti.³⁰⁴

Situace po skončení druhé světové války se nesla v duchu elánu budování jak nového města, tak i státu. Takto byla například popsána situace místního gymnázia: „Vcelku lze říci, že škola opět živě reagovala svým celkovým charakterem na poměr a dění v prvních letech republiky po válce, ať už šlo o mimoškolní činnosti sboru nebo žactva v kulturní oblasti, či o pomoc v národním hospodářství.“³⁰⁵ Město Písek, víceméně většinou orientované rekreačně, bylo známé i zejména textilním průmyslem. V průběhu dvacátého století se město stalo centrem pletářského průmyslu, a to především díky vybudování Textilní továrny Jitex,³⁰⁶ informuje o tom mimo jiné i písecká kronika z let 1949-1950.³⁰⁷

V Písku měla mimo to vzniknout nová vysoká škola či měl se rozvíjet především místní turismus za pomoci stavby rezortu několika hotelů, ale díky událostem v únoru 1948 se zamýšlené plány tehdy nezrealizovaly.³⁰⁸ Nová hospodářská politika s sebou přinesla takové změny, že nejen město Písek ale celá republika „získala“ naprosto jiný charakter. Nově nastolená ideologie ovlivnila nejen živnostníky, provozovny, obchody, školství ale i kulturu, která byla až do roku 1989 silně ideologizována.³⁰⁹ Díky zachování

---

vzniku knihovny. Kromě mnoha jiných udal se svým bratrem (praconíkem Sicherheitsdienstu Filipem Gruberem) bvalého důstojníka československé armády Bedřicha Přetrhdíla, že 27. května 1942, po atentátu na Richardta Heydricha, na schůzi píseckých divadelníků řekl: „Dobře mu tak, alespoň svět ví, že nejsou Češi spokojeni.“ Již 30. května 1942 byl Bedřich Přetrhdílo zatčen gestapem a 31. května 1942 na popravišti v Klatovech zastřelen. Před smrtí zvolal: „Ať žije Československá republika!“, a aby to vrahům bylo jasné, zvolal ještě jendou totéž v němčině. Jan Gruber byl mimořádným lidovým soudem v Písku za tento a další činy odsouzen 13. října 1945 k smrti provazem.“

³⁰³ KOLÁŘ, O. *Písek – Příběh města*, Písek: Město Písek, 2012, s. 90

³⁰⁴ PRÁŠEK, J., *Písecké 2. tisíciletí*, Písek: J&M, 2000, s. 206

³⁰⁵ JANÍK, Z. *Almanach 750 let města Písku*. Vimperk: TINA, 1993, s. 86

³⁰⁶ PRÁŠEK, J., *Písecké 2. tisíciletí*, Písek: J&M, 2000, s. 207

³⁰⁷ „Největším píseckým pracovištěm jest dnes Jitex. Na výstavbě se pracovalo i v zimě 1949/50 ve dvou směnnách, takže z otavského údolí zářily reflektory přes celou noc.“ DirgiArchiv SOA v Třeboni, Archiv SOkA Písek, Městský národní výbor. *Obecní kronika města Písek*, Datace: 1949-1950, Písek, s. 100: [online] 2016. [citováno dne 10. 2. 2016]. Dostupné na [www.https://digi.ceskearchivy.cz/DA?doctree=1khopi&menu=3&id=951&page=52](https://digi.ceskearchivy.cz/DA?doctree=1khopi&menu=3&id=951&page=52)

³⁰⁸ KOLÁŘ, O. *Písek – Příběh města*, Písek: Město Písek, 2012, s. 91

³⁰⁹ JANÍK, Z. *Almanach 750 let města Písku*. Vimperk: TINA, 1993 s. 52

některých píseckých kronik se můžeme ještě dnes dočíst nejen o některých tehdejších státních idejích, které se dotkly města Písek podobně jako jiných měst v naší zemi.³¹⁰

Jak již bylo zmíněno v první kapitole k historii Písku, ve městě se s výjimkou válečných let dařilo i pořádání výstav. I v období 1945 – 1950 realizace výstav pokračovala. Po roce 1948 přirozeně v omezenějším rozsahu. Například připravovaná celostátní výstava, plánovaná na rok 1952 k příležitosti 700. výročí založení města Písek, nebyla tehdy nadřizenými úřady schválena.³¹¹

Co se týče místní religiozity, právě po únorových událostech byl tehdy ve městě, potažmo i v celé zemi, náboženský život občanů silně potlačen.³¹²

Z kulturního hlediska je na místě zmínit, že do konce roku 1947 ve městě fungovala nadále kina jako *Svět* (dříve Bio Sokol), *Okno* (dříve Bio Koruna) a *Orbis* (dříve název Bio Vaňkovo), ke kterému se uvádí, že dne 31. prosince roku 1947 měl své poslední promítání.³¹³ Datum uzavření kina není jednotný, neboť v písecké kronice k letům 1949-1950 se uvádí, že již v lednu roku 1949 existovala ve městě kina jen dvě, Orbis již ne.³¹⁴ Provoz kin Svět a Okno fungoval ve městě až do doby, než se v Písku zbudovalo nové kino s názvem *Portyč*,³¹⁵ stalo se tomu tak na konci 80. let 20. století.³¹⁶ O provozu těchto kin informoval mimo jiné také v roce 1947 vydaný místní turistický průvodce.³¹⁷ Těžká léta spojená s únorovými událostmi, mohla tehdy občanům alespoň trochu pomoci „překlenout“ tvorba spojená s dvěma postavami, šlo o básníka Fráňu Šrámka a režiséra Václava Kršku.³¹⁸ Ač se i po únoru roku 1948 ve městě nadále podnikaly kulturní akce,

---

³¹⁰ „Rok 1949, první rok pětiletky a první důsledný krok k socializaci našeho hospodářského života. Vzkaz předsedy vlády Ant. Zápotockého pracujícím lidu: Věřím v český i slovenský lid pracující. Věřím v jeho tvůrčí energii, věřím v jeho pevnou vůli odpoutat se od starého kapitalistického řádu kořistnického a jít samostatnou cestou lidové demokracie k socialismu. To je cesta klidu a míru, cesta úsilovného tvoření. Slovenský i český lid tuto cestu nastoupil a nedá se od ní odradit a cíle vytčeného dosáhnout. Pětiletce zdar! Práce 1. 1. 1950, roč. V., čís. 1.“ DigiArchiv SOA v Třeboni: Archiv SOkA Písek, Městský národní výbor. *Obecní kronika města Písek*, Datace: 1949-1950, Písek, s. 3: [online] 2016. [citováno dne 10. 2. 2016]. Dostupné na www: <https://digi.ceskearchivy.cz/DA?doctree=1khopi&menu=3&id=951&page=3>

³¹¹ DigiArchiv SOA v Třeboni: Archiv SOkA Písek, Městský národní výbor. *Obecní kronika města Písek*, Datace: 1949-1950, Písek, s. 45: [online] 2016. [citováno dne 10. 2. 2016]. Dostupné na www: <https://digi.ceskearchivy.cz/DA?doctree=1khopi&menu=3&id=951&page=24>

³¹² KOLÁŘ, O. *Písek – Příběh města*, Písek: Město Písek, 2012, s. 52

³¹³ Srov. PRÁŠEK, J., *Písek před 50 lety a neb kronika z roku 1948*, Písek: J&M, 1997, s. 60

³¹⁴ Srov. DigiArchiv SOA v Třeboni: Archiv SOkA Písek, Městský národní výbor. *Obecní kronika města Písek*, Datace: 1949-1950, Písek, s. 44: [online] 2016. [citováno dne 10. 2. 2016]. Dostupné na: <https://digi.ceskearchivy.cz/DA?doctree=1khopi&menu=3&id=951&page=24>

³¹⁵ Městská knihovna Písek [online] 2016 [citováno dne 14. 3. 2016]. Dostupné na www: <http://www.ctenizpisku.cz/index.php/dila/61-f/435-film-v-pisku-jan-jaros>

³¹⁶ Městská knihovna Písek [online] 2016 [citováno dne 14. 3. 2016]. Dostupné na www: <http://www.ctenizpisku.cz/index.php/mista/45-p/309-portyc>

³¹⁷ ARSENE DE LA MOTTE, J., *Průvodce Písek a okolím, spolu obraz kulturního života v Písku*. Písek: Klub českých turistů v Písku, 1947, s. 16

³¹⁸ KOLÁŘ, O., *Písek – Příběh města*, Písek, 2012, s. 95

všemi možnými zákazy, příkazy, stanovami tehdejších úřadů dostaly tyto akce jiný ráz. Důkazem o tom nám může být zápis k roku 1950, tedy závěru našeho období, v písecké kronice.³¹⁹

6.3 Přehled spolků a volnočasových aktivit v Písku

Okolnosti spojené s osvobozením Československé republiky po roce 1945 přinesly změny do celé země, samozřejmě byl ovlivněn i chod místních tělocvičných organizací i sportovních klubů. Tyto organizace i kluby se zapojily do pořádkové a organizační služby Národního výboru. Společným cílem členů bylo zjednodušení a sjednocení tělovýchovného hnutí. Ještě v roce 1945, konkrétně 8. května, byla uskutečněna schůzka o společné práci a v červnu téhož roku byl ustanoven *Národní tělovýchovný výbor*. Společný podpis členů měl spojit spolky jako například *Sokol*, *DTJ*, *Orel* či *JPT*. Ostatní místní organizace se ale nesloučily, jednalo se o sportovní kluby, *KČST* a *Sokol*, jež obnovily činnost samostatně. Velmi důležitou akcí v podání *Národního tělovýchovného výboru* byla snaha postavit krajské tělovýchovné středisko, ta se ale shodou událostí posunula a své dostavby se dočkala až v roce 1975.

Zásadním zlomem v oblasti volnočasových organizací a spolků byl únor 1948, kdy v celé zemi proběhlo násilné organizační slučování tělesné výchovy do jednoty Sokol. Proces slučování toho typu se neosvědčil a hledaly se nové cesty. Za jednu z nich můžeme považovat vznik samostatných sokolských jednot, například československé stavební závody, ZSJ Harmonika, ZSJ ČSSZ či v témže roce vzniklá Vojenská sokolská jednota. Bohužel ani tyto samostatné jednoty se příliš neosvědčily. Nové modely vznikly terpe po roce 1950.³²⁰

Spolek *Měšťanská beseda* zažíval po válce proměnlivé období. Nevídné časy tamního spolku *Hlahol* s válkou neskončily. Nejen, že se po roce 1945 v čele spolku

---

³¹⁹ DigiArchiv SOA v Třeboni: Archiv SOkA Písek, Městský národní výbor. *Obecní kronika města Písek*, Datace: 1949-1950, Písek, s. 135: „Kulturní podniky r. 1950. Počítáme jen ony většího významu, neboť socialistická osvěta proniká i tam, kde dříve nebylo o ní ani řeči. Tak MOK požadovala, aby při tanečních zábavách a jakýchkoli jiných byly vždy kulturní vločky a pořad zábav jest vždy předem předložiti ke schválení. Leckdy se do toho pořadatelům nechce, ale musí si zvyknout.“ [online] 2016. [citováno dne 10. 2. 2016]. Dostupné na [www: https://digi.ceskearchivy.cz/DA?doctree=Ikhopi&menu=3&id=951&page=69](https://digi.ceskearchivy.cz/DA?doctree=Ikhopi&menu=3&id=951&page=69)

³²⁰ JANÍK, Z. *Almanach 750 let města Písku*. Vimperk: TINA, s. 113

vystřídalo celkem mnoho postav, ale spolek sám procházel řadou krizí. Zdejší kultura obecně zažívala v těchto letech spíše útlum. Což mohlo být zapříčiněno nejen častým odchodem mladých lidí na vysokou školu v Praze, ale i událostmi února roku 1948, kdy došlo nejen k narušení kontinuity hudebního dění, ale i kompletní spolkové činnosti, a to nejen ve městě Písek.³²¹ Za to další spolek této besedy, *Spolek divadelních ochotníků*, byl po skončení války nadále aktivní. Kromě nastudování a předvedení nových děl se spolek zasloužil o přivítání vojáků. Konkrétně 22. 8. 1945 se hrál zejména pro příslušníky pancéřového sboru čs. armády ze Západní fronty hra L. Stroupežnického „Naši furianti“.³²² I během dalších poválečných let byl aktivní nejen tento soubor, činily se i spolky jako např. „Divadélko v Podskalí“ či soubor „Tyl“.³²³ Podobně jako u ostatních spolků zasáhly události spojené s únorem 1948 i místní divadelní soubory. Ještě tentýž rok bylo v Písku na popud tehdejších ministerstva školství a osvěty založeno *Městské oblastní divadlo v Písku*.³²⁴ Při uvedení první hry nechyběl ani samotný ministr školství, prof. Zdeněk Nejedlý.³²⁵ Divadlo bylo tehdy především z finančních důvodů zavřeno po skončení první sezóny. Tyto tzv. „monopoly“ se provozovaly díky tehdejšímu příkazu i v jiných městech republiky. Vznik oblastních divadel měl hned několik důsledků jako např. nedostatek režisérů, herců a tím pádem ochromení ochotnické činnosti. Po zániku oblastního divadla začaly být opět činní ochotníci, ale i profesionálové, ty tehdy již pod patronací MNV. Postupně ale došlo k „znárodnění“ i ochotnických spolků, jež přecházely pod patronaci organizace ROH.³²⁶

Spolek paní a dívek Světlá pokračoval s činností i po válce. Spolky nadále pořádaly různé společenské večery a zábavy, o kterých pojednávají výroční. Místní dívky a paní se na činnosti spolku mohly aktivně podílet, podobně jako tehdy jiní členové u jiných spolků, do roku 1948.³²⁷

---

³²¹ JANÍK, Z. *Almanach 750 let města Písku*. Vimperk: TINA, 1993, s. 141

³²² Tamtéž, s. 280

³²³ Tamtéž, s. 281

³²⁴ Tamtéž, s. 283

³²⁵ DigiArchiv SOA v Třeboni, Archiv SOkA Písek, Městský národní výbor. *Obecní kronika města Písek*, Datace: 1949-1950, Písek, s. 41. [online] 2016. [citováno dne 10. 2. 2016]. Dostupné na [www https://digi.ceskearchivy.cz/DA?doctree=1khopi&menu=3&id=951&page=22](https://digi.ceskearchivy.cz/DA?doctree=1khopi&menu=3&id=951&page=22)

³²⁶ JANÍK, Z. *Almanach 750 let města Písku*. Vimperk: TINA, s. 283

³²⁷ Badatelna [online] 2013 – 2016. [citováno dne 15. 3. 2016]. Dostupné na [www: http://badatelna.eu/institute/Statni_okresni_archiv_Pisek/fondy/?s=148](http://badatelna.eu/institute/Statni_okresni_archiv_Pisek/fondy/?s=148)

Období 1945-1950 nebylo pro *Filharmonický spolek Smetana* tím nejlepším. FSS odehráli svůj poslední koncert roku 1949.³²⁸ Od této doby spolek nebyl aktivní a roku 1955 zanikl úplně.³²⁹

Jednota *Sokola* začala s aktivitami znovu hned po válce, a to již v květnových dnech roku 1945. Došlo k obnovení činnosti výborů i znovu sestavení cvičitelských sborů. Jednota tehdy rozvíjela nejen činnost cvičební, ale i vzdělavatelskou a budovatelskou. Zájem u členů byl tehdy tak veliký, že jednota musela aktivity i činnosti provozovat na směny a musela si i pronajmout školní tělocvičnu. Mimo sport se jednota začínala zabývat i pobyty v přírodě. Krom toho byly založeny i dorostenecké samosprávy, které tehdy hrály pozitivní roli především ve výchově mládeže. Tyto samosprávy byly bohaté na pořádání výletů, zábavních večerů, kulturních i tělocvičných pásem či jiné kulturní, společenské a tělocvičné akce.³³⁰ Zprávy z těchto uskutečněných akcí byly poctivě zaznamenávány v *Kronice dorostu*.³³¹ Oblíbenosti se v poválečných letech velmi těšily letní tábory.³³² Po válce všechny sokolské jednoty spojovala příprava na velmi slavnostní

---

³²⁸ „1949. K 125. výročí narozenin Bedřicha Smetany pořádal FSS spolu s „Hlaholem“ koncert skladeb Smetanových“. DigiArchiv SOA v Třeboni: Archiv SOkA Písek, Filharmonický spolek Smetana v Písku. *Kronika Filharmonického spolku Smetana*, Datace: 1929-1949, Písek, s. 239: [online] 2016. [citováno dne 10. 2. 2016]. Dostupné na: <https://digi.cesearchivy.cz/DA?doctree=1khppi&menu=3&id=200214&page=237>

³²⁹ JANÍK, Z. *Almanach 750 let města Písku*. Vimperk: TINA, 1993, s. 142

³³⁰ PEROUTKA, O. a kol. *100 let tělesné výchovy v okrese Písek*. Vimperk: Československý svaz tělesné výchovy, 1968, s. 294

³³¹ „Zábavný večer dorostu, pořádaný samosprávou 8. června t. r. v sále naší sokolovny. Po dlouhých přípravách nadešel tento, dorostem dlouho očekávaný večer. Začátek byl neslibný, protože reprodukováná hudba byla nejasná. Z počátku bylo tanečnic více než tanečníků, díky těmto pánům dorostencům: Soukup František – Kolář Richard – Meinser Vladimír – Toman Jaromír – Volf Václav – Kubeš Stanislav. Tato „banda nečistá“ dělala jen výtržnosti a nechtěla tancovat. Měli jsme vážné obavy, že náš pan milovaný sokolník zešediví. Hojně dorostenek si stěžovalo, že si nezatancují, ale ačkoliv byla vyhlášena „Americká volenka“, pro tanečnický si nešly. Velkou pochvalu zasluhují dorostenky a dorostenec Bartoš za zákusky, na kterých se tolik vydělalo. Těž velkou pochvalu zasluhuje nadějný dorostenec Vlach, který vydržel celý večer seděti u lahvi limonád a je prodávati. Když jsme tak u té chvály, nemáme zapomenout ma Milana Berana, který vůbec umožnil pořádati tento večírek (namontoval ampliony a obsluhoval el. gramofon – zkrátka technický zřízenec) a sestru Kašparovou mladší s bratrem Kocinou, kteří nám povolili tento večer pořádat. Zlatý hřeb večera byla tombola. O tu mají zase zásluhu setsra předsedkyně a dor. Tarasová. Nejlepší cena byla lahev vína a celý dort. Tento dort vyhrál Standa Vlachů a tak byl odměněn za svoji práci. S Radostí jsme uvítali bratra Pácala, který se na nás přišel podívat. Večírek jsme ukončili v 11 hodin a doufáme, že nám bude umožněno zase ho brzy zopakovat!!!“ DigiArchiv SOA v Třeboni: Archiv SOkA Písek, Sokol – tělocvičná jednota Písek. *Kronika dorostu*, Datace: 1946, Písek, snímek 15-16. [online] 2016. [citováno dne 20. 4. 2016]. Dostupné na [www: https://digi.cesearchivy.cz/DA?doctree=1khppi&menu=3&id=200221&page=15](https://digi.cesearchivy.cz/DA?doctree=1khppi&menu=3&id=200221&page=15)

³³² PEROUTKA, O. a kol. *100 let tělesné výchovy v okrese Písek*. Vimperk: Československý svaz tělesné výchovy, 1968, s. 295: „Začátky sokolského pobytu v přírodě nacházíme již v předválečném období. Plný rozvoj nastal až po druhé světové válce. V župním náčelnictvu byli ustanoveni vedoucí pobytu v přírodě a později celé komice. Na jaře 1947 byla zavedena u žactva a dorostu tzv. třetí cvičební hodina, která rozšiřovala tělocvičnou činnost mládeže o různé prvky dosud pěstované jen ve skautských organizacích. Jednoty v Písku a Protivíně organizovaly čtyřtýdenní osady pro žactvo a dorost, písecká jednota tábor pro dorostenky („osada“ = ubytování v budově, „tábor“ = ubytování pod stany). Do osad a táborů písecké

vystoupení, tehdy šlo o *XI. všesokolský slet* konaný v Praze.³³³ Velkou změnou prošla jednota po událostech v únoru roku 1948.³³⁴ O těchto změnách spojených s hromadným sloučením tělovýchovných organizací pojednává i zápis v *Kronice města Písek* z roku 1940-1950.³³⁵

DTJ v Písku samostatnou činnost po válce již neobnovila. Za jeden z důvodů bylo tehdy považováno, že místní pracovníci byli nakloněni právě plánovanému a v jejich očích odkládanému sloučení. O samostatné působení ve městě Písek již pravděpodobně tehdy nejevili zájem.³³⁶

Ani *Jednota Orla Československého* se v píseckém městě po válce nevrátila k obnovení činnosti. K opětovnému rozvoji aktivit došlo pod "hlavičkou" jednoty tehdy v nedalekém Milevsku.³³⁷

Sport, respektive sportovní činnost, ve městě se po válce nadále rozvíjel. Ve dnech, kdy ještě doznívala válka, byl ve městě velký zájem o to, aby zde vzniklo jednotné místo pro tělovýchovu, kde by sjednotila všechna tělovýchovná hnutí.³³⁸ K tomu nakonec přeci jen došlo, ale až o pár let později a spíše nedobrovolně.

---

jednoty byli zařazováni i zájemci z menších jednot župy. Náklad byl z části hrazen příspěvkem jednoty, z části státní subvencí ministerstva školství, zbytek si hradili sami účastníci. Vedoucí nebyli placeni a na pobyt v tábore věnovali svou dovolenou. K jejich organizaci a zajištění byl v Sokole Písek ustaven 14. února 1946 tzv. táborový odbor, jehož předsedou byl zvolen bývalý náčelník František Študlar. "

³³³ PEROUTKA, O. a kol. *100 let tělesné výchovy v okrese Písek*. Vimperk: Československý svaz tělesné výchovy, 1968 s. 297

³³⁴ Srov. PEROUTKA, O. a kol. *100 let tělesné výchovy v okrese Písek*. Vimperk: Československý svaz tělesné výchovy, 1968, s. 303: „Vítězství pracujícího lidu v únoru 1948 vytvořilo podmínky pro organické sjednocení tělesné výchovy, jež bylo manifestačně vyhlášeno na slavnostním zasedání tělovýchovných pracovníků dne 31. března 1948 ve Smetanově síni v Praze. Rozhlasový pořad z tohoto jednání sledovali členové tělovýchovných jednot našeho okresu i na společných shromážděních, organizovaných k tomuto aktu v sokolovnách i v jiných místnostech. Události se vyvíjeli velmi rychle. Začátkem března 1948 byly v každé sokolské jednotě ustanoveny akční výbory. Ustavující schůze okresního tělovýchovného akčního výboru v Písku se konala 4. března 1948. Ústřední akční výbor Sokola vydal pokyny pro sjednocení tělesné výchovy v Sokole, podle nichž se jednotlivé sportovní kluby a další tělovýchovné organizace – mimo Junáka, který se sloučil se Svazem mládeže – včlenily do místních sokolských jednot.“

³³⁵ Srov.: „Sjednocená tělovýchova vstupovala v život postupně až v tomto roce. Jednání s jednotlivými sportovními spolky probíhalo až koncem r. 1948, takže počátkem r. 1949 měla TJ Sokol Písek tyto oddíly: vojenskou jednotu, oddíl hokejový (z ČASK), lyžařský (od KČST), pro kopanou (sloučeny kluby Slavoj a ČSAK), turistický (býv. odbor KČST), vodácký (dříve rovněž při turistech), tennistů (dř. Samostatný klub). Později přistoupily či vznikly další odbory: házená žen, odbijený, košíková, šerm (všecky bývaly dříve v Jednotě bez zvláštní samosprávy) a rohování. Jednota s odbory vzrostla na 1088 mužů a 729 žen, celkem tedy 18971 členů.“ DirgiArchiv SOA v Třeboni, Archiv SOKA Písek, Městský národní výbor. *Obecní kronika města Písek*, Datace: 1949-1950, Písek, s. 46. [online] 2016. [citováno dne 10. 2. 2016]. Dostupné na [www: https://digi.ceskearchivy.cz/DA?doctree=1khopi&menu=3&id=951&page=25](https://digi.ceskearchivy.cz/DA?doctree=1khopi&menu=3&id=951&page=25)

³³⁶ PEROUTKA, O. a kol.. *100 let tělesné výchovy v okrese Písek*. Vimperk: Československý svaz tělesné výchovy, 1968, s. 297

³³⁷ Tamtéž, s. 300

³³⁸ LINHART, V. *50 let písecké kopané 1910-1960*. Písek: 1960, s. 13

Již na podzim roku 1945 usilovaly dva místní kluby, *ČASK* a *Slavoj*, o lepší možnosti pro mládež a lepší úroveň soutěže ve městě. Ač válka stav těchto klubů ovlivnila, výčet činností nebyl malý. S mírnými výkyvy úroveň zdejší kopané i hokeje stoupala. Dále se dařilo i ženské házené. Mimo jiné se tehdy rozvíjely tzv. sálové sporty, především košíková. Rozmach v těchto letech zažívala i lehká atletika. Podobně jako jinde v zemi se tehdy musely v Písku kluby vypořádat se skutečnostmi, jakými tehdy například byly odchod hráčů do pohraničí či na vysoké školy, úbytek mladých lidí či nástup do vojenské služby.³³⁹ Přesto všechno se kluby udržely a nadále rozvíjely svou činnost, ale ne dlouhodobě, změnu přinesly události února roku 1948.³⁴⁰

Co se tenisu ve městě týče, po válce se činnost oddílu opět zaktivizovala. Přišli noví hráči, hrálo se na čtyřech dvorcích.³⁴¹ Kromě zavedení organizování klubových žebříčků se tehdy ve výbavě hráčů začal objevovat nový fenomén, a to v podobě nylonového výpletu raket. Při tehdejších poměrech zde byla ještě „domácká“ varianta, tedy silonové provedení, tyto novinky nahradily předchozí klasické či hedvábné struny.³⁴²

Klub českých turistů v Písku fungoval pro místní i po válce, avšak jeho činnost už nebyla tolik bohatá. Rozvoji se těšily především sportovní odbory, zejména lyžařský a vodácký.³⁴³ Podobně jako ostatní kluby, byl i tento klub sloučen pod jednotu Sokol.

Co se *skautingu* týče, v měsíci květnu roku 1945 skauti byli tehdy doslova všude. Členové skautu se jako jedni z prvních aktivně účastnili budování vlasti, kterou válka nepříjemně pošramotila. Léta po válce byla radostná, plná očekávání a slovo skaut tehdy bylo výjimečným pojmem. Činnost skautingu se i po roce 1945 nadále nesla v duchu ideje výchovy mládeže ve smyslu věrnosti, čestnosti a především bratrství s lidmi a mládeží z celého světa. Tato idea byla paradoxně příčinou rozpadu po roce 1948.³⁴⁴ Ačkoliv Junák tehdy úředně nebyl rozpuštěn, jeho činnost byla velmi omezována a docházelo i k zatýkání, či dokonce soudním procesům a následně rozsudkům se skautskými členy.³⁴⁵

---

³³⁹ LINHART, V. *50 let písecké kopané 1910-1960*. Písek: 1960, s. 14

³⁴⁰ JANÍK, Z. *Almanach 750 let města Písku*. Vimperk: TINA, 1993, s. 113

³⁴¹ POŘÍZKA, J., BUZEK, J., MÜNDEL, K. *100 let tenisu v Písku 1897-1997*. Písek: Tenisový klub Písek, 1997, s. 14

³⁴² Tamtéž, s. 15

³⁴³ PEROUTKA, O. a kol. *100 let tělesné výchovy v okrese Písek*. Vimperk: Československý svaz tělesné výchovy, 1968, s. 300

³⁴⁴ JANÍK, Z. *Almanach 750 let města Písku*. Vimperk: TINA, 1993, s. 215

³⁴⁵ ŠMÍD, V., *Almanach k 90. Výročí založení skautingu v Písku*, Písek: písecká skautská střediska za podpory města Písek, 2010, s. 7

Z aktivit po roce 1948, které nespádaly pod působnost jednoty Sokol je na místě zmínit, že zde *Autoklub* či *Aeroklub Písek* pořádaly různé akce a závody.³⁴⁶

---

³⁴⁶ DirgiArchiv SOA v Třeboni, Archiv SOKA Písek, Městský národní výbor. *Obecní kronika města Písek*, Datace: 1949-1950, Písek, s. 49. [online] 2016. [citováno dne 10. 2. 2016]. <https://digi.ceskearchivy.cz/DA?doctree=1khopi&menu=3&id=951&page=26>

Závěr

Cílem mé práce bylo zkoumání volnočasových aktivit v Písku, jež byly rozvíjeny v letech 1900-1950. Díky archivu Městské knihovny v Písku a zároveň archivu místního Prácheňského muzea jsem se při bádání dostala k některým zdrojům pro zpracování mé práce. Krom toho mi jako zdroj informací posloužil digitální archiv Státního okresního archivu města Písek, jež má elektronicky dostupné některé kroniky města i kroniky či pamětní knihy některých tehdy existujících spolků. Mimo to jsem práci doplnila o některé zprávy tehdejších místních novin jako např. Otavan či Písecké listy. Fotografie jsem čerpala z publikací *100 let tělesné výchovy v okrese Písek 1868-1968*, dále *Vlastivědného Sborníku* a *Almanachu 750 let města Písku*.

Podstatnou částí této práce bylo především shromažďování dostupných pramenů a literatury ke zmíněnému tématu. Co se hledání vhodných archivních materiálů týče, jednalo se o činnost pro mě obohacující, protože mi bylo umožněno nahlédnout do každodenního života píseckých obyvatel v daném období. Zejména náročné bylo vybrat a použít texty z těchto zdrojů, aby práce splňovala požadovaný rozsah. Jak jsem již zmínila v úvodu práce, dodržet doporučený rozsah se mi nepodařilo.

Práci jsem strukturovala do několika kapitol. V první kapitole své práce jsem se věnovala vymezení pojmu volný čas. V následujících pěti kapitolách jsem se věnovala podrobně historii, kultuře i náboženské situaci v Písku a vymezením tehdy existujících spolků včetně volnočasových organizací. Na základě svého badání se domnívám, že Písek patřil na tehdejší dobu k městům s velmi rozvinutým kulturním životem, díky čemuž se zde rozvíjela celá řada volnočasových aktivit pro různé věkové kategorie. Některé spolky zde vznikly již v druhé polovině 19. století, jiné v průběhu vytyčeného období. Zřejmě největší oblibě se zde tehdy v průběhu vybraných pěti dekad těšily tělocvičné a sportovní aktivity, hudební i divadelní představení, návštěva biografů, turistika či skauting. Písek je rovněž rodným krajem celé řady výrazných českých osobností spjatých s nejen kulturním životem, což je pochopitelně důležitý prvek pro rozvoj celé řady novodobých kulturních tradic.

Život ve městě včetně volnočasových aktivit a činnosti spolků byl přirozeně ovlivňován tehdejšími událostmi nejen ve městě, ale i v naší zemi a leckdy i ve světě. Přičemž druhá až šestá kapitola jsou v práci rozděleny právě podle zásadních historických mezníků, jakými byly například snaha české země oddělit se od rakouského soustátí,

první světová válka, období první republiky, druhá světová válka, krátké období tzv. druhé republiky či vítězství totalitního režimu tehdejší komunistické strany. V průběhu některých let se velká část místních museli potýkat s existenčními potížemi, strádáním, odvody na vojnu či do koncentračních táborů. Volnočasovým aktivitám i činnosti spolků nebyla tehdejší doba vždy nakloněna, neboť docházelo například k velkým omezením či rovnou zákazu těchto aktivit. Přesto si dovoluji s přihlédnutím k vybranému časovému období označit Písek spolu s jeho tehdejšími obyvateli jako město velmi aktivní a činné.

Pokud by se mělo ve zkoumání tohoto tématu pokračovat, zajímavým námětem nejen pro historiky by byly například proměny volnočasových aktivit Písecka v druhé polovině 20. století.

Seznam použitých zdrojů

Tištěné prameny

Archiv Prácheňského muzea:

AMBROŽ, V. *Památník pěveckého spolku Hlahol*. Písek: Pěvecký spolek Hlahol, 1945.

ARSENE DE LA MOTTE, J. *Průvodce Písek a okolím, spolu obraz kulturního života v Písku*. Písek: Klub českých turistů v Písku, 1947.

KOPECKÝ, T. *Výroční zpráva o spolku paní a dívek Světlá v Písku za VIII. rok správní 1907-1908*. Písek: Spolek paní a dívek Světlá v Písku, tisk: T. Kopecký, Písek, 1908.

KOPECKÝ, T. *Výroční zpráva o spolku paní a dívek Světlá v Písku za XXVII. rok správní 1926-1927*. Písek: Spolek paní a dívek Světlá v Písku, tisk: T. Kopecký, Písek, 1927.

LINHART, V. *50 let písecké kopané 1910-1960*. Písek: 1960.

ŠMÍD, V. *Almanach k 90. výročí založení skautingu v Písku*. Písek: písecká skautská střediska za podpory Města Písek, 2010.

TJ SOKOL PÍSEK, *Házená*. Písek: TJ Sokol Písek, Jihočeské tiskárny, a. s., 1993.

Monografie

ADÁMEK, J. *Písecké katolické kostely*. Písek: Římskokatolická farnost Písek, 2005. ISBN 80-86566-26-9.

BERKA, J., LOUŽENSKÝ, J., PAZDERA, J. *Vodňanské zastavení na přelomu milénia*. Vodňany: tisk BT Blatná, 2000. ISBN neuvedeno.

HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-927-5.

JANDOUREK, J. *Sociologický slovník*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-535-0

- JANÍK, Z. *Almanach 750 let města Písku*. 1. vyd. Vimperk: TINA, 1993.
ISBN 80-85618-08-7 4.
- KAPLÁNEK, M. *Čas volnosti-čas výchovy*. Jihočeská Univerzita, Teologická fakulta.
Praha: Portál, s. r. o., 2012. ISBN 978-80-262-0450-3.
- KAPLÁNEK, M. *Nauka o volném čase*. České Budějovic: Jihočeská univerzita, 2011,
rukopis. ISBN neuvedeno.
- KÁRNÍK, Z. *Malé dějiny československé 1867-1939*. Praha: Dokořán, s. r. o., 2008.
ISBN 978-80-7363-146-8.
- KLÍMA, J., ŠECHTLOVI, J. a M., POSTL, R. *Písek a Písecko*, Městské kulturní
středisko, Písek, 1983, ISBN neuvedeno.
- KOPECKÝ, T., ŠEBÁNEK A. *Dějiny píseckého Sokola 1868-1928*. Písek:
Tělovýchovná jednota Sokol v Písku, 1928. ISBN neuvedeno.
- KOLÁŘ, O. *Písek – Příběh města*, Písek: Město Písek, 2012. ISBN: 978-80-905394-0-2
- KRÁL, L., *100 let fotbalu nad řekou*. Písek: FC Písek, 2010. ISBN cnb002223404
- LACH, J. a kol. *České země a Československo ve 20. Století*. Praha: REP Tisk, s. r. o.,
2013. ISBN 978-80-87535-76-9
- MAREK, P. *Církevní krize na počátku první Československé republiky 1918 – 1924*.
Brno: L. Marek, 2005. ISBN 80-86263-57-6.
- MAREK, P. *Český katolicismus 1890-1914*. Kapitoly z dějin českého katolického
tábora na přelomu 19. a 20. století. Olomouc: Gloria Rosice,
2003. ISBN 80-86200-76-0.
- PEROUTKA, O. a KOL. *100 let tělesné výchovy v okrese Písek 1868-1968. Sborník
statí k dějinám tělesné výchovy*. Vimperk: Československý svaz tělesné výchovy –
okresní výbor, 1968. ISBN neuvedeno
- POŘÍZKA, J., BUZEK, J., MÜNDEL, K. *100 let tenisu v Písku 1897-1997*. Písek:
Tenisový klub Písek, 1997. ISBN neuvedeno.

- PRÁŠEK, J. *Písecké 2. tisíciletí*. Písek: J&M, 2000. ISBN 80-86154-24-6.
- PRÁŠEK, J. *Písek před 50 lety aneb Kronika z roku 1948*. Písek: J&M, 1997. ISBN 80-86154-00-9.
- PRÁŠEK, J. *Písek před 75 lety aneb Kronika roku 1922*. Písek: J&M, 1996. ISBN neuvedeno.
- PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. 4. vyd. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-772-8.
- PRŮCHA, V. *Hospodářské dějiny Československa v 19. a 20. století*. Praha: Nakladatelství Svoboda, 1974. ISBN neuvedeno.
- SVOBODA, R. A KOL., WEIS, M. *Kříž pod rudou hvězdou*. České Budějovice: Nakladatelství JIH, 2009, ISBN 978-80-86266-30-5.
- ŠERÁK, M. *Zájmové vzdělávání dospělých*. Praha: Portál, 2009, ISBN 978-80-7367-551-6.
- TONZAR, D. *Vznik a vývoj novodobé husitské teologie a Církev československá husitská*. Praha: Karolinum, 2002, s. 39
- VACULÍK, J., ČAPKA J. *Nástin českých dějin 20. Století*. Brno: Masarykova univerzita, 2005. ISBN 80-210-3832-2.
- WEIS, M., *Svědectví dokumentů: Katolická církev v archivních materiálech jihočeských archivů let 1949 – 1976*. České Budějovice: Nakladatelství JIH, 2009. ISBN 978-80-86266-33-6.

Sborníky

- Písek: *Vlastivědný sborník systematických monografií měst, městeček a památných míst*.
BĚLOHLAV, J. (ed.) Praha: Politika, 1911, ISBN neuvedeno.

CD

- Kronika českých zemí CD-ROM]. Verze 2.0.0. Praha: Anopress, 1999

Internetové zdroje

Badatelna, Paměťové instituce online [online] Lemonbone, s. r. o. 2013-2016. [citováno dne 15. 3. 2016]. Dostupné na www:

http://badatelna.eu/instituce/Statni_okresni_archiv_Pisek/fondy/?s=1&q=

Církev bratrská Písek. [online] 2009 - 2015. [citováno dne 8. 1. 2016]. Dostupné na www: <http://cb.cz/pisek/historie-sboru>

ČUS Sportuj s námi [online] 2014. [citováno dne 21. 1. 2016]. Dostupné na www:

<http://www.cus-sportujsnami.cz/events/90-rocnik-lesniho-behu-kolem-ameriky/>

Databáze českého amatérského divadla [online] 2016. [citováno dne 27. 2. 2016].

Dostupné na www: <http://www.amaterskedivadlo.cz/main.php?data=txt&id=12171>

DigiArchiv SOA v Třeboni: Archiv SOkA Písek, Filharmonický spolek Smetana Písek.

Kronika Filharmonického spolku Smetana. Datace: 1929-1949, Písek. [online]

2016. [citováno dne 20. 3. 2016]. Dostupné na www:

<https://digi.ceskearchivy.cz/DA?menu=3&id=200214>

DigiArchiv SOA v Třeboni: Archiv SOkA Písek, Filharmonický spolek Smetana Písek.

Pamětní kniha Městského divadla v Písku. Datace: 1940-1948, Písek. [online]

2016. [citováno dne 25. 3. 2016]. Dostupné na www:

<https://digi.ceskearchivy.cz/DA?menu=3&id=200215>

DigiArchiv SOA v Třeboni: Archiv SOkA Písek, Městský národní výbor Písek. *Obecní*

kronika města Písek, Datace: 1949-1950, Písek. [online] 2016. [citováno dne

10. 2. 2016]. Dostupné na www:

<https://digi.ceskearchivy.cz/DA?doctree=1khopi&menu=3&id=951&page=52>

DigiArchiv SOA v Třeboni: Archiv SOkA Písek, Sokol – tělocvičná jednotka Písek

Pamětní kniha Sokola v Písku. Datace: 1868-1932, Písek. [online] 2016. [citováno

dne 10. 2. 2016]. Dostupné na www:

<https://digi.ceskearchivy.cz/DA?menu=3&id=200219>

DigiArchiv SOA v Třeboni: Archiv SOkA Písek, Sokol – tělocvičná jednotka Písek.
Kronika dorostu. Datace: 1946, Písek. [online] 2016. [citováno dne 20. 4. 2016].
Dostupné na www: <https://digi.ceskearchivy.cz/DA?menu=3&id=200221>

DigiArchiv SOA v Třeboni: Archiv SOkA Písek, Spolek ochotnických divadelníků
Písek. *Pamětní kniha spolku divadelních ochotníků*, Datace: 1868-1942, Písek.
[online] 2016. [citováno dne 25. 3. 2016]. Dostupné na www:
<https://digi.ceskearchivy.cz/DA?menu=3&id=200218>

Digitální knihovna JVK. *Otavan*, 1902, Ročník 24, 4. 1. 1902, Číslo, s. 4. [online]
2016. [citováno dne 11. 1. 2016]. Dostupné na www:
[http://kramerius.cbvk.cz:8080/search/i.jsp?pid=uuid:c6dce1a4-178e-4749-99d3-71ef1ab38b6d&q=Otavan&fq=document_type:"periodical"#periodical-periodicalvolume-periodicalitem-page_uuid:558def1e-eab6-11e4-8977-001b63bd97ba](http://kramerius.cbvk.cz:8080/search/i.jsp?pid=uuid:c6dce1a4-178e-4749-99d3-71ef1ab38b6d&q=Otavan&fq=document_type:)

Digitální knihovna JVK. *Otavan*, 1920-1921, Ročník 5, 31. 8. 1920, Číslo 3-4. [online]
2016. [citováno dne 28. 1. 2016]. Dostupné na www:
[http://kramerius.cbvk.cz:8080/search/i.jsp?pid=uuid:c6dce1a4-178e-4749-99d3-71ef1ab38b6d&q=Otavan&fq=document_type:"periodical"#periodical-periodicalvolume-periodicalitem-page_uuid:cbad4d8c-f49a-11e3-908d-001b63bd97ba](http://kramerius.cbvk.cz:8080/search/i.jsp?pid=uuid:c6dce1a4-178e-4749-99d3-71ef1ab38b6d&q=Otavan&fq=document_type:)

Digitální knihovna JVK. *Písecké listy*, 1914 Ročník 18, 30. 12. 1914, Číslo 1. [online]
2016. [citováno dne 15. 1. 2016]. Dostupné na www:
http://kramerius.cbvk.cz:8080/search/i.jsp?pid=uuid:e749b9dc-67ed-42fd-85b8-860cc3d15501#periodical-periodicalvolume-periodicalitem-page_uuid:486b6a0d-ea5b-11e4-aa0c-001b63bd97ba

Digitální knihovna JVK. *Písecké listy*, 1918, Ročník 23, 7. 12. 1918, Číslo 4. [online]
2016. [citováno dne 19. 1. 2016]. Dostupné na www:
http://kramerius.cbvk.cz:8080/search/i.jsp?pid=uuid:b9ba4003-4aee-470a-ae15-8d5463e4e3a4&q=pisecké%20listy&fq=model_path:periodical*#periodical-periodicalvolume-periodicalitem-page_uuid:5f208097-001b-11e4-b222-001b63bd97ba

Digitální knihovna JVK. *Písecké listy*, 1940, Ročník 44, 11. 01. 1940, Číslo 2. [online] 2016. [citováno dne 7. 1. 2016]. Dostupné na www:

http://kramerius.cbvk.cz:8080/search/i.jsp?pid=uuid:d499922d-ed9-45d0-8ef2-8b11f5bb4e14#periodical-periodicalvolume-periodicalitem-page_uuid:fea70afb-ea79-11e4-b8eb-001b63bd97ba

E-dejiny.cz [online] 2016. [citováno dne 23. 1. 2016]. Dostupné na www:

<http://www.edejiny.cz/vznik-spolku-svetla/>

E-Písek. [online] 2011. [citováno dne 9. 1. 2016]. Dostupné na www:

<http://episek.cz/clanky/detail.php?id=203>

Farní sbor Českobratrské církve evangelické v Písku. [online] 2016. [citováno dne

18. 2. 2016]. Dostupné na www: <http://pisek.evangnet.cz/podstranky/historie.html>

Hotel Biograf [online] 2016. [citováno dne 20. 2. 2016]. Dostupné na www:

<http://www.hotelbiograf.com/hotel/historie>

Městská knihovna Písek. [online] 2016. [citováno dne 10. 3. 2016]. Dostupné na www:

<http://www.ctenizpisku.cz/index.php/dila/61-f/435-film-v-pisku-jan-jaros>

Občanské sdružení Písecký svět [online] 2009 - 2016. [citováno dne 7. 1. 2016].

Dostupné na www: <http://www.piseckysvet.cz/rozhovory/biskup-stojdl-o-cirkvi-angazovane>

Oficiální turistický web města Písek. [online] 2016. [citováno dne 7. 1. 2016].

Dostupné na www: <http://www.mesto-pisek.cz/historie-mesta-pisek/ds-1027/p1=1001>

Písecký deník [online] 2005-2016. [citováno dne 15. 2. 2016]. Dostupné na www:

http://pisecky.denik.cz/zpravy_region/pi_20100204divadlo.html

Náboženská obec Církve československé husitské. [online] 2016. [citováno dne

15. 2. 2016]. Dostupné na www: <http://www.cssh-pisek.cz/o-nas/>

Římskokatolická farnost Písek. [online] 2016. [citováno dne 6. 1. 2016]. Dostupné na www: <http://www.farnostpisek.cz/duchovni/>

Totalita.cz. [online] 1999 - 2016. [citováno dne 21. 4. 2016]. Dostupné na www: http://www.totalita.cz/vysvetlivky/s_ksc_09.php

Zona21.cz. [online] 2007 - 2016. [citováno dne 21. 2. 2016]. Dostupné na www: <http://www.kultura21.cz/historie/6191-promitani-pisek>

Seznam příloh

Příloha I: Členové klubu velocipedistů v Písku na výletě v Ostrovci 21. 9. 1902.....	91
Příloha II: Lawn-tenisový klub v Písku.....	91
Příloha III: Z počátku ledního hokeje v Písku – prosinec 1925.....	92
Příloha IV: Hrad a kamenný most.....	92
Příloha V: Vojáci 11. Pluku, roku 1918.....	93
Příloha VI: SK Písek na jaře 1919.....	93
Příloha VII: Osvobození – setkání amerických a ruských vojáků na píseckém náměstí 10. května 1945.....	94
Příloha VIII: Průvod žákyň na cvičišťe župního sletu.....	944
Příloha IX: Prezident T. G. Masaryk v Písku v roce 1920.....	95
Příloha X: Alšovo náměstí s morovým sloupem.....	95
Příloha XI: Členové správního výboru TJ Sokol v Písku v roce 1932.....	96

Přílohy

Příloha I: Členové klubu velocipedistů v Písku na výletě v Ostrovci 21. 9. 1902

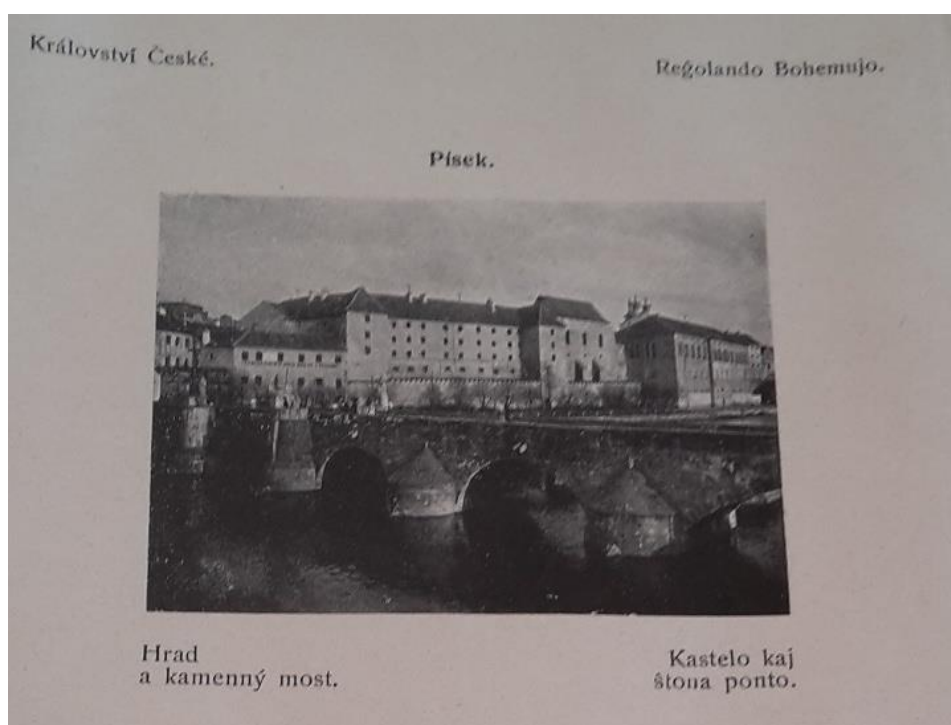
Příloha II: Lawn-tenisový klub v Písku

Příloha III: Z počátku ledního hokeje v Písku – prosinec 1925

Příloha IV: Hrad a kamenný most

Příloha V: Vojáci 11. Pluku, roku 1918

Příloha VI: SK Písek na jaře 1919

Příloha VII: Osvobození – setkání amerických a ruských vojáků na píseckém náměstí 10. května 1945

Příloha VIII: Průvod žákyň na cvičiště župního sletu

Příloha IX: Prezident T. G. Masaryk v Písku v roce 1920

Příloha X: Alšovo náměstí s morovým sloupem

Příloha XI: Členové správního výboru TJ Sokol v Písku v roce 1932

ABSTRAKT

KOUTNÍKOVÁ, I. *Volnočasové aktivity v Písku v letech 1900 – 1950* České Budějovice 2016. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra teologických věd. Vedoucí práce Prof. ThLic. PaedDr. Martin Weis, Th.D..

Klíčová slova: Písek, Hlahol, Sokol, historie, církev, spolky, volnočasové aktivity, volný čas, městská knihovna, Prácheňské muzeum, ochotnické divadlo, sport

Práce se zabývá zkoumáním volnočasových aktivit v Písku v letech 1900 až 1950. V první kapitole popisuje vymezení pojmu volného času. V dalších pěti kapitolách se práce zaměřuje detailněji na město Písek – na jeho historii, kulturu i otázku religiozity a existenci spolků včetně volnočasových aktivit. Poslední kapitola práce je závěrečná.

ABSTRACT

Leisure activities focusing in Písek between 1900 – 1950.

Keywords: Písek, Hlahol, Sokol, history, Church, societies, free-time activities, free time, municipal library, Prachen muzeum, amateur theatre, sport

This master thesis is focused on free-time activities in Písek town between 1900 – 1950. The first part of work is based on terminology of free-time. Next five chapters is focused on Písek town in detail – to its history, culture, religion issues and exist of societies including free-time activities. Last chapter is final.